

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN

▼ **De Derde Wereld mag niet
de dupe worden**

◆ **Persvrijheid en pluralisme**

■ **De toppen van de toekomst?**

verschijnt tweemaandelijks
23ste jaargang - 201 - Januari-Februari 1980
Abonnement: Best 10

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studio en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHVER PUBLICITEIT:

Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Pks. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (091) 21 19 39

LEESGELD:

90 Fr. los nummer
500 Fr. per jaar
600 Fr. instellingen met faktuur
700 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UTGEVER:

Michel Venderborgh
Beukendreef 15,
3401 POLLARE - NINOVE

MEDEWERKERS:

Ludo Abicht, Hugo Benoy, Hendrik Braem,
Martin Braem, Urbain Camerlynck, Toon
Colpaert, Willy Courtaux, Eric De Bleeck-
kers, Carine De Bruin, Willem De Bruyne,
Albert Deconinck, Robert De Gendt, Dr. Jef
Deleof, Danny Demely, Garry De Mol,
Chantal De Smet, Erik Dupont, Noël Gilbeels,
Ignas Lindemans, Jan Olsert, Peter Rom-
baut, Ward Ruysinck, Guus Snijkers,
Kathleen Steel, Freddy Tack, Michel Tanret,
Jan Van Calsteren, Jozef Van Dromme,
Johan Van Hoecke, René Van Nerum, Jan
Vorwest, Bart Vonck, Generaal M.H. von
Meyenfelt, Mich Van Opstal, Walter Weydts,
Walter Zruzen.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsert,
Victor Stuyck, René Van Nerum, Linde Van-
nosle.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

ABONNEMENTENDIENST:

Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is
slechts toegelaten mits bronvermelding en
toezending van een presentaxemplaar.

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al diegenen die - door degelijke informatie of voorstellen - een bijdrage willen brengen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook een beroep op de medewerking van al diegenen die hiertoe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Neveland", B.W.,
9840 Nevels (t. andegem).

Redactie en medewerkers wensen aan de lezers gezondheid,
welvaart en vrede in 1990 III

INHOUD

EDITORIAAL	De Darde Wereld mag niet de dupe worden	3
UITKJK	Het einde van de Generaals	6
BEWAPENING & ONTAPENING	De toppen van de toekomst? België en Oost-Europa Marshall-plan Glasnost in de NAVO NAVO: Kernbewapening wordt verder gezet De lange weg van de chemische ontwapening Een dodelijke, chemische inventaris Weapon Storage and Security System	5 6 9 13 14 16 17 17
EUROPA	Enkele bedenkingen rond Oost-Europa De hereniging van Duitsland - of de toekomst van de mensheid? Hand in hand	10 11 12
EERLIJKHEIDSHALVE		15-34
CAMBODJA	Cambodja: schrijf een brief	18
DOSSIER	"Vrije pers" en "pluralisme"	19
VREDESFONDS		22
LATIJS-AMERIKA	De Contra ooit ontmanteld? Panama Colombia in de kijker	23 24 26
KORTOM		24-27
MIDDEN-AMERIKA	EL Salvador	25
VIËTNAM	My-Laf: een weersinwekkende verjaardag...	28
IRAN	Zorgt Rafsanjani voor een nieuwe koers?	29
TERUGBLIK	In herinnering aan La Pasionaria Gonzales en de democratie	30 31
OPVOEDEN TOT VREDE	Opvoeding	32
BOEKEN		33
VREDESINITIATIEVEN	Aankondigingen	35
KRUISWOORDRAADSEL - 25 JAAR GELEDEN IN VREDE		37
VREDE - INDEX JAARGANG NR. 32 - 1989		39

Medewerkers:

André De Smet Willy Courtaux - Linde Vanneste - Lucien Bollaert - Rudolf Boehm -
Victor Stuyck - William De Bruyn - Stef Lievens - Georges Spriet - Jo Van Hoecke - René
Van Nerum - Albert De Coninck - Jan Van Calsteren - Lad Oostpygams - Staf Deleger
(foto).

De derde wereld mag niet de dupe worden

Alle mooie verklaringen en goede intenties ten spijt zijn de volkeren van de derde wereld, reeds slachtoffer van de koloniale uitbuiting, de paria's van onze samenleving gebleven. Honger, ondervoeding, werkloosheid, een precare gezondheidszorg e.a. elementen zijn de kenmerken die iedereen sinds jaren kent maar het blijft bij een vatstelling, en halve maatregelen die geen meldenswaardige oplossingen brengen. Integendeel.

Zo is er de ontzaglijke schuldenlast - nu reeds 1290 miljard dollar en volgend jaar 1319 miljard dollar - die hoofdzakelijk door de ontwikkelingslanden wordt gedragen.

Meer nog. De arme landen financieren de rijke wereld. Zo betaalden de ontwikkelingslanden in 1988 niet minder dan 72 miljard dollar aan interesten en betaalden 88 miljard dollar terug aan aflossingen wat een totaal uitmaakt van 160 miljard dollar, terwijl het Noorden hun slechts 108 miljard dollar aan nieuwe leningen toestond. Bilan: de arme landen financierden de rijke landen voor een bedrag van 52 miljard dollar.

Voor 1989 werd hen een bedrag van 111 miljard dollar aan nieuwe leningen toegekend maar gelijktijdig betaalden ze echter een bedrag terug van 163 miljard dollar.

Daarbovenop is er de catastrofale ineenstorting van de grondstofprijzen, met als frappant voorbeeld een daling van de koffieprijs met 40 % sinds begin dit jaar en de cacao met 30 % om slechts deze te noemen. In totaal is de prijs van de tropische produkten, voor wat Afrika betreft, eind 1987 teruggebracht tot het niveau van 1961.

De Afrikaanse landen wiens inkomsten van de helft tot drie derden van deze basisprodukten afhankelijk zijn, betalen de rekening van deze degradatie. Een recent rapport van de Wereldbank vestigt er de aandacht op dat de gemiddelde Afrikaan even arm is als in 1960. Duidelijk bewijs hiervan is het feit dat het bruto binnenlandsproduct (BBP) van de 45 landen ten zuiden van de Sahara (exclusief Zuid-Afrika en Namibië) vorig jaar slechts 135 miljard dollar bedroeg voor een bevolking van 450 miljoen. Dit betekent dat zij vijftienvertig maal armer zijn dan de Belgen gezien het BBP van ons land vorig jaar eveneens ± 135 miljard dollar bedroeg.

Voegen we er aan toe dat bovendien de buitenlandse schuld van de Afrikaanse landen sinds 1970 negentien maal groter is geworden. Uit dit alles blijkt dat niet alleen de financiële machten maar ook de Westerse bevolking voor een groot deel zijn hoger levensniveau dankt aan de uitbuiting van de ontwikkelingslanden. Het ligt er vingerdijk op dat de aandacht van de Westerse regeringen en de financiële wereld niet meer naar de derde wereld gaat. Gisteren primeerde "de grote markt van Europa 92", vandaag, na de gebeurtenissen in Oost-Europa, wordt uitgekeken naar de opening van

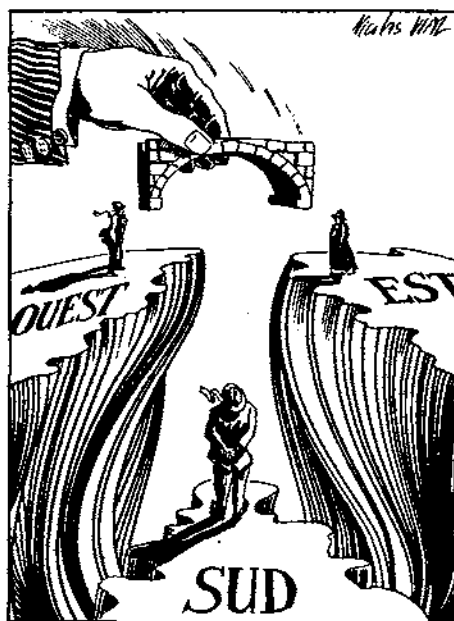
nieuwe markten die heel wat betere financiële voordelen bieden.

Een duidelijk voorbeeld hiervan is het deel van de investeringen van de B.R.D. in de derde wereld dat, na 30 % van het totaal te hebben bereikt nu terug gevallen is op amper 5%. Een ander voorbeeld is het aandeel van de 66 APC (1) landen in de invoer van de Europese Gemeenschap die daalde van 8 % in 1975 (bij het eerste Lomé verdrag) tot 3 % vandaag.

Tijdens de recente Lomé onderhandelingen wees de Senegalese ambassadeur er terecht op dat waar de ACP-landen niet meer vragen dan 8 tot 8,5 Ecu per inwoner en per jaar, de EEG bereid is Polen en Hongarije met 60 Ecu per inwoner en per jaar te helpen. Ook de Directeur-Generaal van de V.N.-voedselorganisatie F.A.O. Saouma waarschuwde dat "de Derde Wereld dreigt de dupe te worden van de hulp aan Oost-Europa".

Reeds tijdens de recente Lomé onderhandelingen hebben de ACP-landen hun vrees geuit in deze nieuwe situatie in de kou te blijven staan.

Waar ze aanvankelijk een verdubbeling van de financiële hulp hadden gevraagd (van 7,5 naar 15 miljard Ecu) werd de hulp - ondanks de inflatie en de daling van grondstofprijzen - slechts op 10,8 Ecu gebracht. Van de andere kant stellen de ACP-landen vast dat de EEG wel miljarden kan samenbrengen voor een Bank voor de Wederopbouw en de modernisering van Oost-Europa. Ook al weten we dat het enerzijds om giften en anderzijds om leningen gaat dan moet toch rekening gehouden worden met de werkelijke situatie van de betrokken landen en is het begrijpelijk dat de ontwikkelingslanden vrezen uit de boot te vallen... En terecht want de financiële en economische machten, en de Westerse regeringen die deze vertegenwoordigen, streven niet alleen politieke doeleinden na maar hebben slechts een zorg, zo snel en zoveel mogelijk winst maken. In dit opzicht lijkt Oost-Europa hun de beste keuze.

uit "Le Monde"

Het zou vanwege de openbare opinie een cruciale fout zijn dit uit het oog te verliezen. Zeker met het op gang komende ontwapeningsproces en het weg-ebben van het vijandsbeeld groeien de kansen voor een duurzame vrede van dag tot dag. Maar er kan geen vrede zijn zonder sociale rechtvaardigheid. Ondanks onze zo geroemde Westerse welvaart leeft 3/5 van de wereldbevolking in onmenselijke voorwaarden. Zelfs in onze rijke wereld groeit het aantal nieuwe armen en worden de sociale veroveringen aangetast. Het is de taak van een vredesbeweging hieraan de nodige aandacht te schenken.

André De Smet

(1) Met ACP-landen worden 66 landen bedoeld - de voormalige koloniën in Afrika, de Caraïben en de Stille Oceaan - die betrokken zijn bij het Lomé 4 akkoord dat door deze afgesloten werd met de lidstaten van de EEG.

Het einde van de Generaals

Een auto rijdt op benzine. Dat doet hij al vanaf zijn bestaan. De twee elementen, auto en benzine, zijn dermate aan elkaar gekoppeld dat het niet meteen duidelijk is of de benzinemotor werd uitgevonden in functie van het bestaan van benzine of omgekeerd. Als men maar lang genoeg vertrouwd is met de samen koppeling van twee elementen, gaat men geloven dat deze samen koppeling in de natuur zelf der dingen ligt en elke andere keuze of ontwikkeling onmogelijk of op zijn minst tegennatuurlijk zou zijn geweest.

Dezelfde - misleidende - gedachtengang ontdekt men ook als men historische beslissingen achteraf bekijkt. De NAVO werd in 1949 opgericht omdat er in West-Europa en Amerika prominente politici waren die dachten dat de Sovjetunie de "vrije wereld" militair bedreigde. Er is tussen Oost en West geen militair conflict geweest. Dit is, aldus de redenering, te danken aan het bestaan van de NAVO. Dit is veertig jaar lang herhaald geweest telkens wanneer iemand opperde dat het militairiseren van politieke problemen wellicht niet de beste manier is om de vrede te bewaren. Dit wordt dan luchtig weggewuifd, meestal door militairen die geloven dat oorlog of geen-oorlog uitsluitend te maken heeft met optelsommen van het aantal kanonnen, vliegtuigen, tanks en kernwapens. Optelsommen zijn simpele dingen. Elke stommeling weet dat 1.000 vliegtuigen méér is dan 800 vliegtuigen. Als je een complexe realiteit weet te herleiden tot enkele simpele getallen overtuig je zonder veel moeite de meerderheid van de publieke opinie, tenminste zolang als het duurt.

Maar gaan we terug naar de periode van de oprichting van de NAVO, dan wordt de hele na-oorlogse catastrofale ontwikkeling van de bewapeningswedloop en de confrontatiepolitiek heel wat minder vanzelfsprekend. Laat ik even de proef op de som nemen met een simpele test. Ik neem de mémoires van George F. Kennan, sinds een halve eeuw een van de meest lucide commentatoren van de internationale politieke scène en meer speciaal van de Oost-West-verhoudingen. Ik wil niets méér doen dan een aantal passages aan elkaar rijgen.

In het tweede deel (pagina 136) spreekt hij over een document dat hij opstelde

toen hij ambassadeur was in Moskou en waarin hij zijn mening formuleerde over (ik citeer) "onze verantwoordelijkheid in de verslechtering van de relaties tussen Rusland en het Westen op het einde van de jaren '48". "De essentie van wat ik te zeggen had", vervolgt hij, was dat de Russen, ondanks heel wat onaangename en verontrustende aspecten van hun gedrag, geen enkele intentie hadden gehad om in die na-oorlogse jaren het Westen aan te vallen, en dat zij dachten dat wij dat moesten weten. De wijze waarop de NAVO werd opgericht en aan de Westerse publieke opinie voorgesteld, dat wil zeggen als een reactie op "de Sovjet-dreiging" en "ter afschrikking" van een Sovjet-agressie, plaatste hen voor een raadsel en bracht hen ertoe een sinister verborgen motief te zoeken in onze politiek". (Op de vraag welke invloed het Westerse gedrag heeft gehad op het optreden van de Sovjetunie in de "satelliet-staten" van Oost-Europa wil ik hier niet ingaan.)

Verder, in het eerste deel, pagina 448. "Ik had het bij het rechte eind toen ik vreesde dat het pad dat we hadden ingeslagen gedurende lange tijd een beslissende hinderpaal zou zijn voor het beëindigen van de verdeling van Duitsland en Europa. Het was een pad dat we niet lang daarna nog verder zouden volgen door de beslissing om West-Duitsland te bewapenen en op te nemen in de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. (...) Dit betekende dat we voor een niet te overziene periode de verdeling van het continent accepteerden". Dit is een heel andere versie dan de thesise dat de verdeling van Europa het gevolg was van het optreden van de Sovjetunie in Oost-Europa.

Verder, Pagina 408. "De mening, die ik voortdurend van Europese zijde hoorde, dat een bondgenootschap nodig was om de Verenigde Staten blijvend te betrekken bij de verdediging van West-Europa indien dat zou worden aangevallen, vervulde me met ergernis. (...) Waarom wilden ze de aandacht afleiden van een rechtmatig en veelbelovend programma voor economisch herstel (het Marshallplan, w.c.) door het beklemtonen van een gevaar dat niet bestond, maar dat lot stand zou kunnen worden gebracht door te veel discussie over militair evenwicht en door een nadrukkelijk stimuleren van

een militaire rivaliteit?"

Verder. Op pagina 360 verwijst Kennan naar een andere gerespecteerde autoriteit, Lippmann, wellicht de grootste Amerikaanse journalist van deze eeuw. "Hij drong aan op een concentratie van de vitale landen van Europa; hij drong aan op een politiek gericht op parallelle terugtrekking van Sovjet- en Amerikaanse (en ook Engelse) troepen uit Europa; hij wees met verziende luciditeit op de gevaren waar men op afstuurde door West-Duitsland tot geallieerde te maken in een anti-Sovjet-coalitie".

Hier stop ik met citeren. Ik weet natuurlijk ook wel dat een handvol citaten niet het equivalent is van een grondige bewijsvoering. Het is er me alleen om te doen, even aan te stippen dat de oprichting van de NAVO (en, als repliek daarop, de oprichting van het Warschaupact zes jaar later) geen onvermijdelijke noodzaak was ter beveiliging van de vrede, maar dat er intengendeel gezaghebbende mensen waren (die bovendien niet van simpatie voor het Stalin-regime verdacht konden worden) die de oprichting van de NAVO veeleer als een bedreiging beschouwden dan als een garant voor de vrede. Het is nuttig dat we ons daarvan rekenschap geven, nu de rol van de NAVO en van het Warschaupact als militaire bondgenootschappen in feite uitgespeeld is. Het kan ook een element zijn in het antwoord aan diegenen in het Westen die, erkennend dat de militaire rol van de NAVO ten einde is, het bondgenootschap toch overeind willen houden en het een andere functie geven. En welke andere functie zou dat dan wel kunnen zijn tenzij die van bevoogding van het politieke en economische leven in West-Europa, met andere woorden het uitteveren van onze belangen en onze politieke vrijheden aan de controle van Amerika, zoals we in het verleden ons militair denken hebben vastgekoppeld aan dat van het Pentagon en de Amerikaanse wapentobba's? Er kan voor de NAVO maar één functie meer zijn weggelegd: zichzelf op te heffen en ruimte te verschaffen om ons politieke denken te demilitariseren. De tijd van de generaals is voorbij.

Willy Courteaux

De toppen van de toekomst?

Sinds enkele maanden nu beheerst Oost-Europa het nieuws. Dagelijks opent het TV-journaal met de niet-stoppende veranderingen en kunnen we de nieuwste namen in de koppen van de morgenkrant lezen. De hele wereld blijft zich verbazen over de diepgaande veranderingen die zich in de meeste socialistische landen in Oost-Europa afspelen. Velen vragen zich ook af waarheen het allemaal zal leiden. Het valt trouwens op dat de meeste politici en commentatoren die vroeger de mond vol hadden over de onvrijheid in de betrokken landen de dag van vandaag heel wat stiller geworden zijn. Niet omdat hun burgerlijk idee van „vrijheid” daar nu volledig zou verwezenlijkt zijn, maar omdat ze op de nieuwe ontwikkelingen niet gepast kunnen reageren. Even ontelbaar als de veranderingen zijn de internationale konferenties en samenkomsten die zich over de nieuwe Oost-europese realiteit buigen. Laten we de belangrijkste (Gorbatsjov, Bush, NAVO en EGs) even aflopen en ons aan een evaluatie wagen.

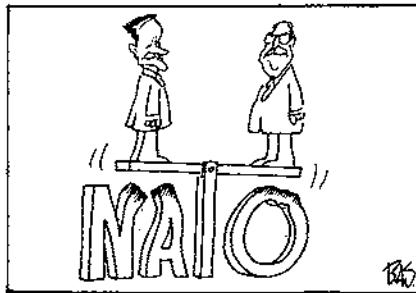
De zwanenzang van de koude oorlog

Midden een zeestorm op de Middellandse Zee en een even felle storm in de straten van Berlijn, Leipzig en Praag, ontmoetten op 2 en 3 december 1989 Bush en Gorbatsjov elkaar voor het eerst. De top werd onmiddellijk de geschiedenis ingeschreven als het officiële einde van de (tweede) koude oorlog. Beide heren erkennen immers niet enkel dat de hervormingen in Oost-Europa een nieuwe, onomkeerbare realiteit geschapen hebben. Zij menen - terecht - dat de nieuwe realiteit ingrijpende veranderingen moet teweeg brengen in de wereldpolitiek en meer specifiek op het vlak van de buitenlandse en defensiepolitiek.

Van de kant van Gorbatsjov was dat reeds enkele jaren duidelijk, eerst met ambitieuze ontwapeningsplannen en voorstellen, en later met concrete eenzijdige

stappen en toegevingen. Het jongste jaar heeft zich dat verder gemanifesteerd op het vlak van verschillende konfliktssituaties waar de Sovjetunie (SU) rechtstreeks of indirect bij betrokken was of werd. Men denke hierbij niet enkel aan Afghanistan, maar ook aan Angola en Cambodja. Telkens bestond Gorbatsjovs aanpak erin het bestaande konflikt te ontdoen van zijn internationale dimensies en de lokale of regionale, vechtende partijen hun meningsverschillen en tegenstellingen rond de onderhandelingstafel te laten uitvechten. Vlug werd echter duidelijk dat die meestal zo fundamenteel kontradictorisch zijn dat zowel in Afghanistan als in Cambodja, en even ook in Angola, de wapens niet het stilzwijgen kon opgelegd worden.

Dat de twee belangrijkste konfliktshaarden die nog steeds niet tot een louter regionaal gebeuren herleid zijn precies Centraal-Amerika en het Midden-Oosten zijn hoeft ons niet te verwonderen. In Midden-Amerika blijft de Verenigde Staten (VS) een direkte nefaste rol spelen, terwijl in het Midden-Oosten de SU niet zo direkt lokaal aanwezig is.

F&L

Dezelfde politiek van ontspanning en zelfbeschikking werd dit jaar ook in de feiten duidelijk ten opzichte van de Oost-europese socialistische staten.

Tot nu toe moest echter toegegeven worden dat het westen aan haar erkenning van de veranderde Europese werkelijkheid geen concreet politiek en ontwapeningsverlengstuk gegeven had. Men bleef verbaasd toekijken naar de snelle Oosteuropese transformaties, maar wist niet goed hoe te reageren. Meestal bleef men de veranderingen woordelijk steunen, maar in praktijk bleef men de verouderde, uit de koude oorlog daterende politiek handhaven. Men denke hierbij

maar aan de fameuze NAVO-zitting van midden 1987 die precies het antwoord moest formuleren op het veranderende Oosten, maar buiten een toekomstige konventionele afslanking, berekend in eigen voordeel en eerder ingegeven door budgettaire overwegingen, bleef men geloven in dezelfde militaire strategie met kernwapens. De koude oorlog was mischien wel in woorden afgelopen, maar in militaire en economische termen nog zeker niet.

Het definitieve einde van de koude oorlog?

De top Bush-Gorbatsjov blijkt die gespleten politiek, het verschil tussen woorden en daden, voor de moment althans bevestigd te hebben. Het is inderdaad opvallend dat uit zo een druk en lang voorbereide top geen enkel concreet resultaat gekomen is, noch op defensie-, noch op economisch vlak. Na de reserem akkoorden die Sjevardnadze en Baker eind september nog in Wyoming ondertekenden (zie vorige Vrede) is het op zijn minst verwonderlijk dat deze top enkel met de brede glimlach, veel handgeschud en mooie intentieverklaringen eindigde. Vooral wanneer men er de overeenkomsten van Wyoming opnieuw bij napluist is het bijvoorbeeld teleurstellend dat op het vlak van de vermindering van de strategische kernwapens (START-onderhandelingen in Genève) niets kon ondertekend worden. Vooral wanneer men daarbij bedenkt dat een halvering van dergelijke tuigen reeds in 1985 in Reykjavik principiële overeengekomen was.

Dezelfde teleurstelling kan geuit worden over de chemische wapens. Ook op dit vlak hebben de jongste maanden zowel intentieverklaringen van Bush en Gorbatsjov als besluiten van internationale konferenties een gedeeltelijke oplossing naderbij gebracht.

De top vooraf afschilderen als een „ontmoeting zonder agenda” is te gemakkelijk om de afwezigheid van enig concreet resultaat weg te moffelen. Om dat ontvreden gevoel bij velen - niet in het minst bij de vredesmilitanten - enigszins af te zwakken werd dan maar verwezen naar de volgende, „echte top” in juni 1990 in Washington. Hierop zal dan gestreefd

worden ontwapeningsakkoorden af te sluiten. Voorlopig moeten we ons tevreden stellen met de verklaringen dat de koude oorlog tot een eind is gekomen, dat de meningsverschillen rond Centraal-Amerika en de vermindering van de zeevloten verminderd zijn, dat beide partijen dicht bij een internationale regeling voor Libanon en het Midden-Oosten gekomen zijn, dat de VS Gorbatsjovs perestrojka economisch zal ondersteunen en dat ontwapeningsakkoorden zowel in Washington (juni '90) als in Genève (START en chemische wapens) en in Wenen (konventioneel) in het vooruitzicht gesteld worden. In de praktijk blijft het van NAVO en VS militair, en voorlopig ook economisch, bij het oude.

Een gezamenlijk uitstel

In oktober '85 stak Gorbatsjov echter zijn teleurstelling over hetzelfde gebrek aan ontwapeningsakkoorden in Reykjavik niet onder stoelen of banken. Zijn ontwapeningsschema voor een kernwapenvrij 2000 lag toen nog fris in het geheugen. Ondertussen komt 2000 echter met rasse schreden dichterbij. Het is dan ook op zijn minst verbazend hoe Gorbatsjov zich deze keer bij het gemis aan enig concreet resultaat niet enkel goedschiks neerlegde, maar vooraf ook reeds verklaard had geen akkoorden te verwachten.

De belangrijkste reden officieel door beiden daarvoor opgegeven is dat zij niet meer de kaart van Europa wilden en konden hertekenen. Deze verklaring, hoe sympathiek ook bedoeld, geeft de richting aan waarom beide partijen - elk om hun uiteenlopende redenen - momenteel liever „verkennde” gesprekken houden dan akkoorden vast te leggen. Dat Gorbatsjov niets over Europa, haar bewapening, veiligheid en politiek-staatkundige samenstelling zou vast leggen boven de hoofden van de Warschaupakt-landen wisten we reeds eerder. Dat ook Bush veel tijd vraagt om alles af te wegen en te bespreken met de NAVO-partners was ook reeds bekend. In de VS beschuldigen meer en meer mensen hem trouwens van besluiteloosheid. Toch kan die reden bezwaarlijk aangevoerd worden wanneer het om hoofdzakelijk bilaterale aangelegenheden gaat, zoals de langeafstandskernwapens en de economische betrekkingen. In Genève zitten trouwens, in tegenstelling met Wenen en de commissie over chemische wapens, enkel de twee supermachten aan tafel.

België en Oost-Europa

België heeft tegenover Oost-Europa steeds een niet onbelangrijke rol gespeeld. Enerzijds omdat een deel van haar economie gericht is op het functioneren van België als centraal gelegen doorvoerland van het Europese achterland naar de oceaan. Anderzijds is het politiek belangrijk als gastland van de NAVO en de Europese instellingen. Vandaar dat ons land - althans in woorden - een tweesporenbeleid voerde, geformuleerd door ex-minister Harmel: enerzijds krachtige NAVO-politiek, anderzijds diplomatische ontspanning die de economie kan ten goede komen. De reis van Coëme naar Hongarije begin november kan onder die noemer geplaatst worden.

Binnen de erkenning van de grenzen in het Helsinki-akkoord is het immers belangrijk dat landen die tot de verschillende pakten behoren bilateraal militaire en vertrouwenswekkende maatregelen nemen. De Oosteuropese werkelijkheid is echter grondig veranderd, en Hongarije niet in het minst. Het mag niet zo zijn dat zulke akkoorden of samenwerkingsverbanden politiek-economische voorwaarden krijgen of enkel kunnen gesloten worden met staten die de kapitalistische toer op gaan.

Dat is trouwens de essentiële keuze waarvoor ons buitenlands beleid t.o.v. Oost-Europa geplaatst wordt. Coëme formuleert die als de keuze tussen het streven naar Europese politieke eenheid of enkel de EG-markt te openen naar Oost-Europa.

Uit zijn interview met **De Standaard** (16.11.89) is het duidelijk dat minister

Eyskens' idee van een Europese konfederatie rond een versterkte EG-federatie zwaar politiek-economisch geladen is. Zo ziet hij enkel lidmaatschap van de brede konfederatie mogelijk als de staten gebaseerd zijn op „democratie, sociale rechtvaardigheid, vrijheid en mensenrechten”, stuk voor stuk zwaar ideologisch geladen termen die voor velerlei interpretatie vatbaar zijn, maar die volgens Eyskens' voorbeelden vertaald worden naar een kapitalistische markteconomie.

De SP ging daar terecht even tegen in door geen voorwaarden voor lidmaatschap te stellen en de EG open te stellen voor alle Europese staten die het economisch aankunnen. Maar het weekend daarop spraken de 12 zich anders uit en kwam er slechts voorwaardelijke hulp uit de bus, via een OESO-bank later.

Voor ons is het duidelijk dat economische hulp niet als wapen in een confrontatie-politiek met het bestaande, broze, socialisme mag gehanteerd worden. Net zoals de vredesbeweging dringend duidelijk moet maken dat zij ontwapening wil buiten het bezuinigingsplan Charlier. Dat betekent dat defensie niet moet afslanken enkel en alleen om budgettaire redenen, maar eerst en vooral gezien het nieuwe ontwapeningsklimaat en de vooruitzichten in Genève, Wenen en Washington. Hier horen geen tactische kernwapens of F-16's meer thuis. Het Westduitse besluit om hun strijdkrachten van 495.000 tot 400.000 manschappen in te krimpen na de jongste ontwikkelingen in de DDR kan hier wel als voorbeeld gelden.

Het enige besluit dat dan ook kan getrokken worden is dat beide zijden momenteel liever geen akkoord zien. Het is verbluffend hoe op dit vlak de belangen nu schijnen gelijklopend te zijn, oppervlakkig althans. Om de echte achtergronden daarvan te kennen moeten we elke kant apart bekijken.

Waarom uitstel vanuit het westen?

Van westerse zijde was reeds bekend dat zij hun woorden van steun aan de Oosteuropese ontwikkelingen nog niet direkt in

militaire termen vertaalden. De jongste NAVO-raad van begin december kan dit spijtig genoeg enkel bevestigen. De Amerikaanse bezuinigingsplannen die minister Richard Cheney aankondigde zijn louter ingegeven door budgettaire overwegingen. Zij zijn trouwens het uiteindelijke kompromis van lange discussies binnen het Amerikaanse Kongres en de regering, waar de vraag naar een grotere afslanking op militair vlak te lang onbeantwoord bleef.

Het blijft daarbij ontroerend hoe de NAVO zichzelf blijft bevestigen, evenals de Amerikanen het trouwens blijven doen en

de Oost-Europeanen het Warschau-pakt. Het feit dat in Evere de kwestie van een eventuele Duitse hereniging uitvoerig ter sprake kwam, bewijst echter dat de NAVO niet enkel een militaire alliantie is, maar in de eerste plaats een politieke.

Het was opmerkelijk hoe de verschillende staatsleiders hun bedenkingen bij een Duitse hereniging hadden, daar waar zij die vroeger bijna als onmiddellijk gewenst voorstelden. Het feit dat voor de NAVO enkel een ééngemaakte Duitse staat mogelijk is als onderdeel van een westers, kapitalistisch land is zeer verhelderend. Het komt er m.a.w. voor het westen niet op aan of in Oost-Europa een democratische politiek of staatsstructuur opgebouwd wordt. Zolang die geschoeid is op een socialistische economie in gemeenschapsbezit, blijft elke steun of veranderde houding van het westen achterwege!

Dat bleek al evenzeer uit de verschillende Europese samenkomsten rond de nieuwe Oosteuropese realiteit. De economische en financiële EG-hulp voor Oost-Europa blijkt zeer duidelijk zwaar politiek geladen. Zij kan, vanuit de op te richten Westeuropese bank enkel gaan naar die landen waarin de hervormingen van die aard zijn dat zij een kapitalistische privé-economie herinvoeren. De politieke „vrijheid“ die het westen zo graag in de mond neemt krijgt nu haar ware inhoud weer, namelijk een „economische (konkurrentie) vrijheid geba-zeerd op privé-bezit van produktiemiddelen“. Dat is het waarrond alles draait.

Het feit dat zowel Bush als de EG momenteel, sinds kort, nu wél met economische „hulp“ over de brug komen gebeurt enkel omdat de evolutie in Polen en Hongarije reeds zo ver gevorderd is dat voor het westen die duidelijk in kapitalistische zin gaat. Op hun „gastronomische top“ van 20.11.89, ook al zonder concrete beslissingen zoals Malta, werd evenwel duidelijk gesteld dat „verdere democratisering een voorwaarde voor hulp is“. En Mitterrand verduidelijkte „een essentiële stap daarin is het houden van vrije geheime verkiezingen“. Het is immers reeds voldoende gebleken dat de meeste Oosteuropese oppositiebewegingen zich zo radikaal tegen het communisme (in feite tegen de kommunistische misbruiken en misgroeien) keren, dat ze allemaal een vrije markteconomie in hun vaandel dragen.

Daar waar Gorbatsjov of de Praagse of Berlijnse hervormingen het ont- of bestaan van een privé-economie toelaten zal er wel vlot economische steun loskomen. Eenmaal dat begrepen is er geen tegenstelling tussen het feit dat het westen haar steun aan Oost-Europa zo strikt politiek voorwaardelijk stelt en tegenover de derde wereldlanden niet. De mensenrechten in Oost-Europa staan in de kijker, maar die in Zaïre en Chili niet. Het enige criterium is namelijk een economie gericht op eigenwinst en privé-bezit.

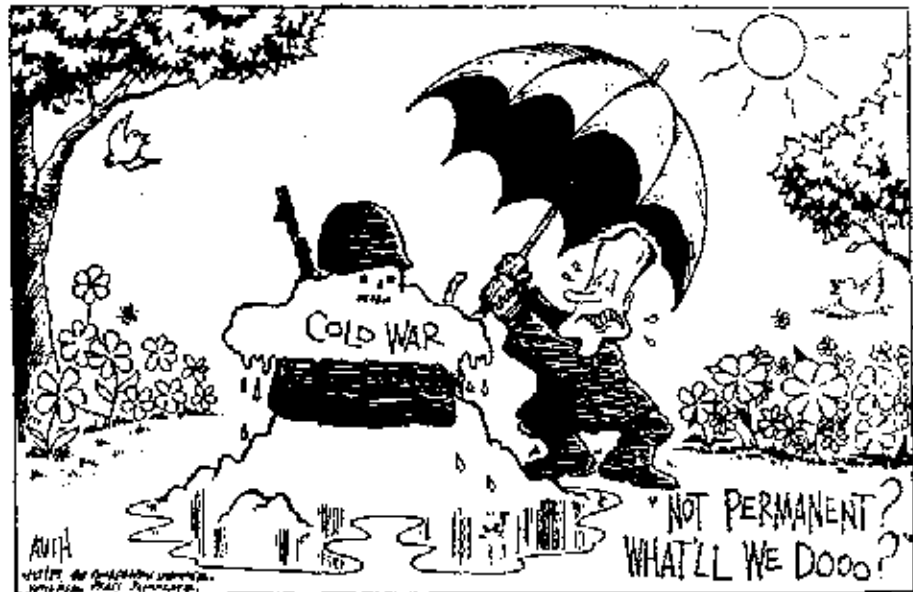
De Duits-Duitse kwestie

Dat binnen de EG, net als in de NAVO, de Duitse kwestie met de grootste bezorgdheid bekaken wordt heeft niet enkel met interne tegenstellingen te maken. Het is uiteraard zo dat zelfs - vooral eigenlijk - in een verenigd West-Europa de nationale tegenstellingen niet zomaar zullen verdwenen zijn. De „Belgische“ reaktie rond De Benedetti's Générale-operatie spreekt boekdelen. Het feit dat Thatcher zich legen haar eigen populariteit in blijft verzetten tegen een economisch en financieel (en uiteraard sociaal) Europa is enkel te begrijpen wanneer we de „ijzeren dame“ zien als een vertegenwoordigster van een uiterst verzwakte, oude garde van de Britse kapitalistische klasse, die zich eerder richt op de binnenlandse markt. Vandaar haar even doorgezette politiek tegen de na-oorlogse nationalisaties. Ook de nationalistische reflexen

binnen West-Europa hebben dus evenveel met economie te maken dan hun mooie vrijheidswoorden. Een economisch sterk eengemaakt Duitsland, of zelfs samenwerkend, kan de andere nationale economieën nog meer de das omdoen.

Maar de Europese bezorgdheid over een ééngemaakt Duitsland is niet louter economisch. De EG ziet, net als de NAVO, de DDR enkel samen met de Bondsrepubliek enkel als de eerste ook de kapitalistische weg opgaat. Vandaar dat eenmaking of konfederatie enkel kan wanneer de DDR haar socialisme afgebouwd heeft. Pas dan kan een eengemaakt Duitsland EG-lid worden.

En wie er Kohls konfederatieplan aandachtig op naleest, beseft dat er tussen hem en de andere Westeuropese leiders maar weinig verschil is. In Kohls visie kan er maar over een federatieve samenwerking en permanente consultatie gedacht worden na „vrije verkiezingen en de vorming van een democratische regering in de DDR“. Kohl pleit, in tegenstelling tot de anderen, wel voor onmiddellijke maatregelen om de DDR „uit de eerste nood“ te helpen. Maar hij verklaarde hierover op de EG-top van 22.11. dat hij precies „gelooft dat de huidige hervormingen precies goeddeels te danken zijn aan het herwonnen dynamisme van de EG“. Voor Kohl is nu al hulp precies een stootje in de rug naar het kapitalisme.

"Geen koude oorlog meer? Wat moeten wij den doen?"

De Oosteuropese economische problemen

Gorbatsjov had wellicht zo zijn eigen redenen om momenteel niet op konkrete akkoorden aan te dringen. Ten eerste heeft hij af te rekenen met meer en meer tegenkanting binnen de SU zelf, zowel van nationalistische tot separatistische krachten als van oude bureaucraten, en mensen die zijn hervormingen te vergaand vinden of niet vergaand genoeg. Resultaten in het vooruitzicht stellen, terwijl het westen daartoe nog helemaal niet bereid was zou dus een verkeerde reclame voor hem geweest zijn. Als „ontmoeting zonder agenda” kon de Malta-top niet teleurstellen, zeker als je vooraf zegt geen resultaten te verwachten.

De politiek tegen de koude oorlog en de Amerikaanse steun voor zijn hervormingen zijn voor hem echter wél belangrijk, niet enkel op korte termijn. De SU heeft immers, net als de andere Oosteuropese landen, af te rekenen met een economische crisis. Die crisis is echter eerder van politieke aard. Zij kent minder een markt-oorzaak, zoals we die in het kapitalisme kennen. Behalve dan in Polen waar grote delen van de landbouw (voedselvoorziening) wel in privé-handen gebleven zijn. Overal wordt vastgesteld dat de mensen als individuele konsumenten ontevreden zijn over de kwaliteit en de kwantiteit van de konsumptiegoederen. Mede daardoor, en reeds jaren door hun beschermde en zekere positie in het productieproces, gaan ze minder en minder produceren. Gorbatsjovs hervormingen hebben dit gegeven tot nu toe niet kunnen oplossen, wel integendeel. Vandaar dat ook in de SU en de DDR gedacht wordt aan vrije marktmechanismen die via de concurrentie zowel de productie zouden verhogen als de kwaliteit.

Maar daar waar Solidarnosc zelf reeds heeft moeten ervaren dat een kapitalistische prijsvorming gebaseerd op een vrije markteconomie alles behalve prijsverhogingen tegenhoudt, is evenzeer duidelijk dat Gorbatsjovs hervormingen avant la lettre reeds jaren in Joegoslavië werkloosheid, prijsverhogingen, verdeeldheid en nog meer ongenoegen in de hand gewerkt hebben. Welke vorm de economie na de hervormingen zal aangenomen hebben is nu nog niet klaar. Vast staat evenwel dat ook binnen de SU en de DDR gedacht wordt aan gemengde vormen, zowel binnenlands als met het buitenland in uitgebreide joint ventures. In hoeverre

zulke economische hervormingen uiteindelijk het kapitalisme niet zullen invoeren, zoals vice-premier Leonid Abalkin gelooft, is nog een vraagteken. President Bush ziet na Gorbatsjovs plannen op Malta gehoord te hebben wel een plaats voor de SU in de internationale kapitalistische structuren. Zijzelf, zoals het IMF (Internationaal Muntfonds) en de EFTA (Europese Vrijhandelsassociatie), hebben reeds verklaard pas Oosteuropese landen toe te laten als die over een privé-markteconomie beschikken.

Vast staat evenwel dat een te grote buitenlandse schuld, opgebouwd via westerse „hulp” of handel, uiteindelijk nefast is voor de economie en het land en evenzeer een bedreiging voor het zelfbeschikkingsrecht inhoudt. Polen is daar een uitgesproken voorbeeld van, net als talrijke derde-wereldlanden.

De Sovjetreden tot uitstel

Het is dan ook te begrijpen dat Gorbatsjov, gekonfronteerd met dergelijke diepgaande problemen, eerder de economische snaar bespeelde dan die van de ontwapening.

Daarbij komt nog dat hij met een Warschau-publiek zit dat hoegenaamd niet meer aan hetzelfde politiek-economische zeel trekt. Behalve op het militaire vlak tegenover het westen is de verdeeldheid van de Warschau-top nog toegenomen sinds de vorige bijeenkomst. (zie Vrede september '89) Op intern Warschau-vlak bestaat niet enkel de grote onenigheid over welke politiek tegenover het westen, welke economie en welke staatsstructuren, maar ook over de aanwezigheid van Sovjettroepen in de verschillende landen. Voor de DDR blijven die troepen als onderdeel van de Warschau-verdediging (voorlopig nog) gespreksonderwerp in de wederzijdse verminderingen tussen Oost en West (Wenen). Voor landen als Polen, Hongarije en Tsjecho-Slavakije zijn ze eerder bezettingstroepen die zo vlug mogelijk moeten verdwijnen, ook buiten een konventioneel akkoord met de NAVO. Voor de laatstgenoemde landen zijn zij een bilateraal gespreksonderwerp tussen hen en de SU.

Het is begrijpelijk dat Gorbatsjov, gekonfronteerd met zulke politieke, economische en militaire tegenstellingen, zowel binnen de SU zelf als binnen het Warschau-pakt en de Oosteuropese landen zelf, niet op militaire (deel)akkoorden aandrong. Het is trouwens opvallend hoe

de Oosteuropese landen, net als de Westeuropese, hun trouw aan het Warschau-pakt, respectievelijk NAVO, blijven herhalen. Zij beseffen wellicht maar al te goed dat een officieel uiteenvallen van de alliantie of een uittreding de situatie nog kwetsbaarder zou maken. Inmiddels heeft het Warschau-pakt, net als de NAVO overigens, in feite een andere inhoud gekregen en is het eerder een platform van politieke discussie en overleg dan van militaire samenwerking.

Hoe moet het verder?

Het moet nu wel voor iedereen duidelijk zijn dat er verschillende soorten confrontatie zijn. Net zoals er verschillende soorten vredes zijn. De brede vredesbeweging heeft zijn hoofdzakelijk gekoncentreerd op de militaire confrontatie. Maar het militaire luik heeft echter nooit op zichzelf bestaan, ondanks het soms schijnbare eigen leven dat het militair-industrieel leidt en doordrukt.

Het militaire is tot nu toe steeds uitdrukking geweest van een (tweede) koude oorlogspolitiek. Die politiek uit zich ook in de buitenlandse politiek en de economische handel. Al die aspecten hebben een gemeenschappelijke ideologie of drijfveer die varieert van het ferventste anti-kommunisme tot het gewiekste eigenbelang. Vandaar dat het goed mogelijk is dat het westen dezelfde politiek voert, alhoewel in woorden afgeschreven.

De vredesbeweging moet zich hoeden niet in de val van „het nieuwe tijdperk” te trappen. Met de veranderde Oosteuropese situatie is weliswaar het traditionele vijandsbeeld verdwenen, maar de kommunistische schrikbeer blijft het nog altijd doen. Het is de wezenlijke opdracht van de vredesbeweging zich tegen elke confrontatiepolitiek uit te spreken, waarin de ene mens tegen de andere kunstmatig uitgespeeld en opgezet wordt. Dat houdt voor de vredesbeweging in dat zij zich niet enkel nog altijd moet keren tegen elke aanval op het zelfbeschikkingsrecht en ontwapening, maar tevens oog moet hebben voor het economische wapen of luik.

Nu bestaat dat economische luik niet enkel uit het militair-industrieel kompleks, maar wordt ook met burgerlijke produktie een nefaste confrontatiepolitiek gevoerd. Mensen die de derde wereldproblematiek volgen weten dat de kapitaalcrachten een buitenlandse politiek voeren met en

Marshall-plan

omwille van de economische motieven. Zeker wanneer onder het mom van de „vrijheid” de ontwapening uitgesteld wordt om politiek-economische redenen wordt het hoog tijd dat de vredesbeweging zich over het economische luik, waar o.a. ook de vredesökonomie thuisheert, buigt. Wapens blijken immers net zo goed koopwaar te zijn als computers of baar geld. Dus kan men ook een konfrontatiepolitiek voeren met computers of geld.

Als het westen momenteel meent dat hun economische „hulp” een efficiënter wapen tegen het bestaande socialisme is, een wapen dat trouwens nog winst oplevert ook, - naast de ideologische propaganda en waanbeelden -, dan moet de vredesbeweging ook daar tegen opgaan. Laten we niet vergeten dat de eerste koude oorlog zijn ontstaan kende met die andere westerse economische hulp, het Marshall-plan. Als we ons nu niet ideologisch versterken tegen het politiek misbruik van economische hulp door West-Europa of de VS, zal de vredesbeweging bij de volgende koude oorlog met een nieuwe bewapeningsronde opnieuw geïsoleerd staan.

Het is daarom niet enkel belangrijk de Oost-West-evolutie op de voet te volgen, maar ook een passend politiek antwoord te formuleren op elke vorm van konfrontatiepolitiek. Gezien de feitelijke andere opdracht van NAVO en Warschau-pakt, moet nu ook hun politieke inhoud doorgelicht worden. Vermits zij als militaire allianties niet direkt meer zin hebben is het belangrijk nu reeds stappen voor hun wederzijdse, gelijkmatige en gelijktijdige ontbinding voor te stellen. Op die manier is weer een konfrontatie-instrument verdwenen. Door de eenzijdige uittrading van België te eisen gebeurt dat niet. Daarbij moet ook blijven gewaarschuwd worden tegen een eventuele vervanging van NAVO en Warschau-pakt door een (West-)europese Unie of militaire alliantie. Laten we trouwens er even goed over waken dat de verminderde Oost-Westbewapening zich niet tvertaalt in een grotere wapenhandel met de derde wereld.

L. Bollaert
10.12.89

Geregeld pakken Westerse politieke leiders uit met de noodzaak van een nieuw Marshall-plan voor de derde wereld en/of Oost-Europa. Waarover gaat dit eigenlijk? Na Wereldoorlog II, in maart 1947, lanceerde de toenmalige V.S. President dit idee. Het plan werd uitgewerkt door een kleine ploeg en op 5 juni 1947 voorgesteld door Generaal Marshall, Staatssecretaris voor Buitenlandse Zaken en raadgever van Truman.

De Franse wetenschapper Philippe Miché wijst er op dat drie elementen aan de basis lagen van dit initiatief. De angst van de Amerikanen dat een crisis van industriële reconversie opnieuw een economische recessie zou in de hand werken, de mening dat het afscherpen van de markten in de jaren dertig een van de hoofdredenen was van de IIe wereldoorlog en de overtuiging dat het communisme zijn oorsprong vindt in de armoede zodat de hulp, om zo snel mogelijk het herstel van de industrie en de economie bevorderen, hiertegen de beste dam zou zijn.

De Amerikaanse hulp was echter niet gestart met het Marshall-plan en eindigde er eveneens niet mee. Tijdens de oorlog had de V.S. reeds aan verschillende geallieerden (ook aan de Sovjetunie) leningen toegestaan. Deze werden echter, althans voor wat het Westen betreft, na de oorlog kwijl gescholden omdat de V.S. niet in de fout wilde vervallen van de periode na de eerste wereldoorlog waarin de schulden crisis het politieke en economische klimaat had vergiftigd. Voor Frankrijk zou de Marshall-hulp dan ook maar één derde van het geheel uitmaken. Volgens de Amerikaanse historicus Kinderberger bedroeg het initiaal project aanvankelijk 80 miljard dollar. Dit omvangrijk bedrag zou echter later, o.m. door de weigering van Polen en Tsjecho-slovakije, teruggebracht worden tot 13 miljard dollar. De verdeling van dit bedrag - in grote mate giften - zag er als volgt uit: Groot-Brittannië 24,4%, Frankrijk 20,2%, Italië 11%, de B.R.D. 10,1%, Nederland 5%, Oostenrijk 4,8%, België en Luxemburg 4,2%, Denemarken 2,1%, Noorwegen 1,9% en de rest naar andere landen. Vanwege de betrokken landen hield dit echter in dat zij aan de V.S. het recht verleenden inzage te hebben op hun financiële en economische verrichtingen. Zo is bekend dat David Bruce, chef van de Marshall-missie in Frankrijk, in een brief op 5 december 1948 de Franse Premier

Henri Queille bedankte voor het doorsturen van het regeringsbudget.

Tijdens de periode 1945-1948 werden tevens door de V.S. aan de Westerse landen belangrijke leningen toegekend. Echter onder zeer harde voorwaarden want „business is business”. Een uit de vele voorbeelden is het toestaan van een lening van 600 miljoen dollar aan Frankrijk eind 1946 waarbij de verplichting opgelegd werd een quota Amerikaanse te filmen te kopen voor vertoning in de Franse cinema's (Le Monde 28/11/88).

Volgens de berekeningen van de Franse econoom Jean Claude Casanova zou het omschakelen van de omvang van de Marshall-hulp in de huidige muntwaarde een bedrag uitmaken van 171 miljard dollar. Het ligt voor de hand dat rekening houdende met de schuldenlast van de meeste kapitalistische landen en niet in de minst met de V.S. een nieuw soort Marshall-plan een niet te verwezenlijken objectief is. De beperkte resultaten die, onder impuls van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank, in de derde wereld werden bereikt (Mexico, Brazilië en Argentinië) zijn hier de voorbeelden van en moeten Polen, Hongarije e.a. zeker tot nadenken stemmen over de politiek geïden beloften die nu worden gedaan. Wellicht is het nuttig rekening te houden met de door Laurence Eagleburger, medewerker van de Amerikaanse Staatssecretaris Janus Baker, gedane verklaring in zijn toespraak van begin maart in de Universiteit van Georgetown: „We hebben de Sovjets op de aankomstmeest geklopt, maar ook wij hebben die meest buiten adem bereikt. Wij hebben de capaciteit niet meer om de loop van de gebeurtenissen te bepalen”.

Een andere bekentenis kan ons evenmin ontgaan. Zo lezen we in De Standaard (31/12/88) onder de titel „Oost-Europa tempert vrees voor recessie in Wall Street”...

„Waar de angst voor recessie enkele weken geleden nog alom aanwezig was vergroot nu de hoop dat de opbouw van een markteconomie in de landen achter het vroegere IJzeren Gordijn de activiteit voldoende zal aanzwengelen om het ergste te vermijden”. Met andere woorden, niet de solidariteit en hulp aan de Derde Wereld en Oost-Europa maar het nastreven van eigen belang en winst is het enig objectief.

A.D.S.

Enkele bedenkingen rond Oost-Europa

De dominos zijn gevallen ... zo begon in de BRT de Zevende Dag (7/1/90) zijn uitzending over de recente gebeurtenissen in Oost-Europa.

Het is goed zich te herinneren vanwaar deze uitspraak komt. Tijdens de oorlog in Viëtnam verweet de V.S. namelijk Hanoi de dominotheorie na te streven waarbij deze de verovering van alle landen in Zuid-Oost-Azië voor ogen had. Het bleef echter bij een beschuldiging...

Uiteindelijk vinden we dus een zekere continuïteit bij het gebruik van de term "domino - theorie" doorheen zijn toepassing in Oost-Europa. Want het kan, wat sommigen er ook over denken, niet ontkend worden dat het Westen zich sinds jaren tot doel stelt de aldaar bestaande regimes te ondermijnen. Denken we hierbij slechts aan de door de CIA en het Amerikaanse Kongres gefinancierde radiozenders "Free Europe" en "Radio Liberty" en het in 1984 gepubliceerde rapport van Brezinski (gewezen raadgever van Carter) onder de titel "De Toekomst van Yalta". Was er ook niet het jarenlang gefluit met Ceausescu en China, in het perspectief de socialistische wereld te destabiliseren?

En toch was er meer dan dat

Het zou niet eerlijk zijn vandaag te beweren dat men de recente ontwikkeling in Oost-Europa had voorzien. We kenden zekere tekortkomingen, alhoewel verschillend van land tot land. We dachten dat, met het op gang komende ontwapeningsproces en de invoering van ieders eigen typische "perestroïka", wel oplossingen zouden gevonden worden. Wij denken hierbij aan het diskrediet bij de Poolse bevolking sinds de destijds door Jaruzelski uitgeroepen noodtoestand. Aan de gelijkaardige tegenstellingen in Tsjechoslovakije sinds augustus 1968. Aan het negatief aspect van de muur van Berlijn en de drang van de bevolking, vooral de jongeren, om naar West-Europa te reizen. Aan de toenemende sociale tegenstellingen in Hongarije. Heel anders was toen reeds het Roemenië van Ceausescu, de vriend van het Westen, waar op een hardhandige wijze besparingen op de rug van de bevolking werden uitgevoerd en waar een familieciac de scepter zwaaide.

Het kan niet ontkend worden dat in die landen ook heel wat positieve aspecten te bespeuren vielen: kosteloos onderwijs, gratis gezondheidszorg, recht op arbeid, goedkope huur en transport, voorstellen

inzake ontwapening, solidariteit met de bevrijdingsbewegingen, enz., enz.

Niettemin zijn deze verschillende socialistische regimes in Oost-Europa in een mum van tijd, onder de druk van de openbare opinie, in elkaar gestort.

Zonder een diepe ontevredenheid bij de brede lagen van de bevolking was een massaal verzet, zoals we dit hebben kunnen vaststellen, niet mogelijk geweest. Alhoewel in de verschillende landen, andere aspecten als speerpunt hebben gediend voor het volksverzet, kan niet ontkend worden dat de bestaande mistoestanden en het gebrek aan democratie een grote gelijkenis vertonen.

Uiteindelijk moet men vaststellen dat de fouten en tekortkomingen structureel in de verschillende kommunistische partijen waren ingebouwd. Ik citeer: een overdreven centralisme, een gebrek aan inspraak en democratisch functioneren, de vermenging van de macht tussen staatenpartijstructuur, het ontbreken van iedere rotatie op de leidinggevende posten wat uiteindelijk bureaucratie en corruptie bevorderde, de betutteling en een zekere vorm van paternalisme t.o.v. de bevolking wat tot uiting kwam in kritiekloze media. Kortom, erfenissen voortkomende uit de bij de oprichting van de "derde internationale" vooropgestelde partijstructuren en door, zonder rekening te houden met de historische politieke en economische ontwikkelingen van het eigen land, het sovjet-model volledig te kalkeren.

Het socialisme failliet?

Sinds maanden hebben de Westerse media en de politici het over het ineenstorten van het kommunisme. Bewust vermengen ze twee verschillende begrippen en maatschappijvormen. Ook zij weten dat het kommunisme nergens bestaat maar dat er in sommige landen, wel stappen worden gezet en de basis gelegd voor de uitbouw van een socialistische samenleving.

In Oost-Europa heeft men echter, door gebrek aan democratie, van het socialisme een vals beeld opgehangen. Voor hogergenoemden is het echter een gedroomde kans om met het diskrediet van het socialisme ieder alternatief te vernietigen t.o.v. de kapitalistische uitbuiting. Want het is niet omdat het socialisme in zijn huidige vorm in Oost-Europa heeft gefaald, dat het kapitalisme gelijk heeft. Het is een onweerlegbaar feit dat het kapitalisme aan de mensheid geen oplossing geboden heeft of morgen bieden

kan. Denken we maar aan de twee voorbije wereldoorlogen en de vele plaatselijke conflicten, aan de bewapeningswedloop, de verloederding van het leefmilieu, de onderontwikkeling en de honger in de derde wereld, de toenemende armoede ook in de geïndustrialiseerde wereld, de 16 miljoen werklozen in de EEG, de miljoenen daklozen, enz.

Waarheen?

Niemand kan vandaag voorspellen hoe de toekomst er zal uitzien. Wat brengen de verkiezingen in de Oosteuropese landen en hoe zal de bevolking reageren na de euforie van de voorbije dagen? Gaan velen hun illusie niet verliezen na de eerste ervaringen met de zogenaamd vrije kapitalistische wereld? Als we de Westerse leiders moeten geloven gaan ze de Oosteuropese landen op een massale wijze financieel ter hulp komen. Zeker de politieke objectieven zullen hierbij, meer dan voor de derde wereld, van doorslaggevende aard zijn. Solidariteit en liefdadigheid zijn begrippen die het kapitalisme niet kent. Voor hen komt het er op aan winst te maken. Veel en in de kortst mogelijke tijd. De EEG wil nu rechtstreeks via een opgerichte Europese Bank voor Ontwikkeling zwaar in Oost-Europa investeren. Onder welke voorwaarden? Reeds is bekend dat dit zal gebeuren onder de voorwaarden vastgesteld door het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Dit betekent besparingen in de overheidsuitgaven, sociale voorzieningen, devaluaties, lagere koopkracht, massale afankingen, grotere werkloosheid, enz. Zijn er niet de ervaringen met een aantal derde wereldlanden (Brazilië, Argentinië, Algerije, Marokko e.a.) waar niet het minste resultaat werd geboekt, maar volksoptstanden voor gevolg had? Hoe zullen de arbeiders reageren indien langs die weg hun sociale verwezenlijkingen worden aangetast?

Er blijven dus heel wat vragen voor de toekomst.

De ontwikkeling zal uiteraard van land tot land fundamenteel verschillend zijn. Het valt te vrezen dat uiterst rechts, bouwend op een eng nationalisme, geen inspanning zal sparen om deze landen definitief in een andere richting te sturen. De houding van de arbeidersbeweging, haar mogelijkheden om zich te reorganiseren, zal dus van kapitaal belang zijn.

De hereniging van Duitsland - of de toekomst van de mensheid?

Als iemand die afkomstig is van Berlijn word ik nu 'natuurlijk' geregeld gevraagd wat ik zou denken over een mogelijke hereniging van Duitsland. Ik wil op die vraag hier eens antwoorden, maar ik laat me er niet bepaald graag mee in. In de filosofie, mijn vak, verdedig ik sinds lang de stelling dat de keuze van de vragen waarmee men zich bezig houdt tenminste even belangrijk is dan de antwoorden die men dan op die vragen kan geven. Welnu, wat zich sinds 1985 in de Sovjetunie afspeelt en wat in het voorbije jaar 1989 in de overige socialistische landen van Oost-Europa is gebeurd, is werkelijk een gebeuren van bijna wereldhistorische afmetingen. Tot nog toe werd een heel groot deel van de aarde overheerst door het kapitalistisch wereldsysteem waarbinnen de Verenigde Staten van Noord-Amerika, Japan en een handvol landen in West-Europa zich konden verrijken ten laste van de 'rest' van de mensheid in Latijns-Amerika, Afrika en Azië. Daartegenover stond, als enig alternatief, het socialistisch wereldsysteem waar gepoogd werd de mensen een ander perspectief van vooruitgang aan te bieden. Die poging komt nu over als - althans voorlopig - mislukt, 'objectief' of tenminste in de ogen van de betrokken mensen zelf. Dé grote vraag is nu, in 't belang van de toekomst van de gehele mensheid: is de idee van het socialisme zelf en als dusdanig aan een mislukking toe, of werd ze tot nog toe verkeerdelijk ingevuld en krijgt die idee pas nu, en voor het eerst, een reële kans om zich uiteindelijk echt waar te maken? Het getuigt al op zich van klein-geestigheid en bekrompenheid als men vóór deze wereldhistorische achtergrond voornamelijk begaan is met het vraagstuk van een mogelijke hereniging van Duitsland.

Over het nu van enig belang zou zijn of al of de lotgevallen van de Oost Duitsers in de toekomst zal beslist worden vanuit Bonn aan de Rijn, of over die van de West Duitsers vanuit Berlijn aan de Spree. De enige vraag is toch wát erover zal beslist worden.

Voor zover ik kan zien zijn er twee soorten tegenstanders van een Duitse hereniging. De meesten die nu in het Westen hoog opkopen met zo'n eenmaking zijn in feite enkel geïnspireerd door een triom-

fantelijk gevoel bij de mislukking van het socialistisch project. (Wat de heer Kohl betreft, hij zou zijn herenigingsverzoeking onmiddellijk laten vallen moest hij tot het bezef komen dat, in een herenigd Duitsland, zijn conservatieve partij nooit meer een kans op een meerderheid zou krijgen: Saksen en het voormalig Pruisen zijn traditioneel rood, of althans sociaaldemocratisch.)

De mensen in de DDR die nu roepen 'Deutschland einig Vaterland' zijn voornamelijk verbitterd over die mislukking van hun socialisme, en ze zien geen andere uitweg dan de terugkeer naar wat ze beschouwen als een 'normale' toestand. Toch is het ook interessant dat die leuze die ze scanderen eigenlijk een lijn is uit het officieel volkslied van de DDR, afkomstig uit de tijd dat het voornamelijk de DDR en haar socialistische partij waren die opkwamen voor de Duitse eenheid, terwijl Adenauer en zijn opvolgers voor de integratie van West-Duitsland in West-Europa opteeden. (Het terwille van bedoelde lijn werd het officieel volkslied in de DDR sinds jaren niet meer gezongen, maar enkel nog gespeeld.)

Wat hen betreft die beducht zijn voor het perspectief van een herenigd Duitsland, zijn er eerst en vooral zij die vrezen voor een heropleving van het Duits nationalisme, Imperialisme en fascisme. Ik kan hen maar al te goed begrijpen. Toch speelt de Westduitse Bondsrepubliek, met haar 60 miljoen inwoners, nu al een doorslaggevende rol in de kapitalistische 'Europese Gemeenschap', en het zou niet zoveel verschil uitmaken als de DDR er zou bijkomen, een land met niet meer inwoners dan de Westduitse deelstaat Noordrijn-Westfalen en nauwelijks meer dan Beieren of Baden-Württemberg. Men gaat toch niet opnieuw geloven in de waanzin van Hitler die meende door de inlijving van (toen) zes miljoen Oostenrijkers 'Groot-Duitsland' tot een supermacht op wereldschaal gemaakt te hebben?

En waarom zou uitgerekend de inbreng van de mensen uit de DDR een heropleving van het fascisme in de hand moeten werken? Ikzelf sluit eerder aan bij een tweede soort tegenstanders van een Duitse hereniging die minder begaan is met louter staatkundige of nationale kwesties maar, nog steeds met de toe-

komst van het socialisme.

Waarover ik het meest bezorgd ben is dat niet enkel de DDR, en zelfs onafhankelijk van een staatkundige inlijving in de BRD, maar ook Polen, Tsjechoslovakije, Hongarije, Roemenië, Bulgarije en, bij die gelegenheid, ook Joegoslavië zullen aansluiting zoeken bij de kapitalistische 'Europese Gemeenschap', en zelfs de Sovjetunie zal aansluiting zoeken bij het kapitalistisch wereldsysteem; iets wat ik moreel onaanvaardbaar vind t.o.v. de 'rest' van de mensheid, en wat ook de wereldsituatie nog gevaarlijker zou maken doordat het aantal kandidaat-uitbuiters t.o.v. de uitgebuite massa's in de 'overige' wereld aanzienlijk zou toenemen. Zeker bestaat ook de mogelijkheid dat de tot nog toe socialistische landen (of enkele ervan) eerder zelf zouden terecht komen bij de voormalige 'derde wereld', door gewoon goedkope arbeidskrachten te leveren voor investeringen afkomstig van het Westers kapitalisme. Het meest waarschijnlijke is, in die optiek, een combinatie van die twee dingen: dat (de) landen van Oost-Europa enerzijds zouden verworden tot object van uitbuiting door het Westers kapitalisme, en dat ze anderzijds voor een stuk zouden mede profiteren van een doorgedreven uitbuiting van de 'rest' van de wereld door het vernuimd kapitalistisch wereldsysteem.

Aan diezelfde zorg kan ik ook nog een andere uitdrukking geven: ik ben diep verontrust over het feit dat bepaald de socialistische of communistische partijen van Oost-Europa zich op dit ogenblik zodanig defensief, om niet te zeggen apathisch of zelfs defaitistisch opstellen, in plaats van nu meer dan ooit hun maatschappelijk project te hernieuwen en radicaal opnieuw uit te stippen. Daarvoor is weliswaar niet enkel 'goede wil' vereist, maar vooral - intelligentie. Zoals omgekeerd al die Bresjnevs, Honeckers, Husaks, Kadars, Giereks en zelfs Ceaucescus minder gekenmerkt waren door hun morele tekortkomingen dan door hun ontzettend gebrek aan intelligentie. Wanneer zal men begrijpen dat ze geen monsters waren, maar eigenlijk bekrompen sukkelars? en dat het socialisme niet enkel een kwestie van 'goede wil' is, maar van verstandig inzicht?

Die nodige intelligentie waarover ik het

heb zou erin moeten bestaan uiteindelijk in te zien dat de toekomst van de mensheid niet kan verzekerd worden door een oneindige kapitalistische ontplooiing van technologische produktiekrachten, gebaseerd op onze heel eenzijdige moderne natuurwetenschap, ook niet wanneer zo'n ontwikkeling plaatsvindt onder socialistisch gewijzigde eigendomsverhoudingen. Die afschaffing van de privé-eigendom in de produktiemiddelen haalt nauwelijks iets uit als er geen gebruik van gemaakt wordt om een einde te stellen aan de 'onvoorwaardelijke ontwikkeling van de produktie om de produktie' (Marx). Socialisme kan slechts plaatsvinden als nu, zonder uitstel noch verwijl, de ontwikkeling van de produktiekrachten wordt ondergeschikt gemaakt aan de reële behoeften van de nu levende mensheid, van de mensen die nu leven en die binnen afzienbare tijd zullen moeten sterven. Concreet en politiek: een land als de tot nog toe socialistische DDR is verloren als men het socialistisch idee wil blijven funderen op bedoelde oneindige ontplooiing van de produktiekrachten en bijgevolg, heel dialektisch, daarvoor een beroep zal moeten doen op Westers kapitaal.

Nu was net dat, nl. dat het socialisme enkel een kans maakte op basis van een zeer hoge graad van ontwikkeling van de produktiekrachten waar eigenlijk het kapitalisme voor moest zorgen, één van de meest opvallende vooronderstellingen van Marx en Engels.

En dan? Wat mij betreft, ik weet hun werk te waarderen en te bekritiseren, want ik ken het heel goed; ik zeg dat zonder pretentie, want die kennis hoort gewoon bij mijn stiel. Maar ik moet vaststellen dat vele zogenaamde marxisten, waaronder ook vrienden als Michail Gorbatsjov, dit werk blijkbaar niet zo goed kennen. Ze beseffen kennelijk niet dat het diepste door Marx en Engels verworven inzicht was dat in ieder geval elke 'ontwikkeling van de produktiekrachten', omdat er kapitaal voor nodig is, enkel mogelijk is door middel van een uitbuiting van de massa van de werkende mensen. Vraag is of, en tot welk punt, zo'n uitbuiting nuttig en verantwoord is.

Rudolf Boehm
(30.12.'89)

Hand in hand

Foto: „Liberté” (Pierre Trollet)

De extreem rechtse Europarlementsleden: de heren S.S. Schönhuber (Westduitse Republikaner), de Franse J.M. Le Pen (Front National) en Karel Dillen (Vlaams Blok) broederlijk verenigd voor het Europees Parlement.

Le Pen, van wie de Franse media een vedette hebben gemaakt, werd kort geleden ontheven van zijn parlementaire onschendbaarheid om zijn herhaalde racistische uitspraken. Met zijn verschillende uitlatingen zoals „un détail” waarmee hij de concentratiekampen bedoelt, „Dura-four-crématoire” e.a. is de maat vol en zal hij zich voor de rechtbank moeten verantwoorden voor „rassenhaat”.

Op de 518 parlamentsleden namen er 307 aan de stemming deel en 18 onthielden zich o.w. talrijke Britse conservatieven, twee Italiaanse socialisten, A. De

Waechter van de Franse groenen, P. Staes van Agalev, en Herman en Marck van de C.V.P. De parlamentsleden van de PVV en V.U. waren niet aanwezig.

91 parlamentsleden stemden tegen de opheffing. Naast alle vertegenwoordigers van extreem rechts waren er ook drie Italiaanse socialisten, enkele groenen, een aantal liberalen (o.m. Giscard d'Estaing) en de CVP-ers L. Tindemans, Chanterier en Pinxten.

198 leden stemden voor de opheffing van de onschendbaarheid o.m. de socialistische en kommunistische fracties uit Nederland, België, Frankrijk, Spanje, Portugal, Griekenland, de B.R.D. e.a., zoals tevens een aantal groenen, liberalen en kristen-demokraten.

Zonderling dat onze media hierover geen uitgebreide informatie hebben gebracht.

Glasnost in de NAVO?

Pierre Harmel die als minister van Buitenlandse Zaken ooit een tweesporenbeleid verdedigde (bewapenen doch terzelfdertijd praten) op een ogenblik dat dergelijke politiek moeilijk was door de koude oorlog, heeft op 27.11 zijn huidige mening verteld voor het BRT-journaal. Harmel zei dat de situatie nu rijp is om de veiligheid te verzekeren door verbeterde diplomatieke betrekkingen en dat de defensie terzelfdertijd moet worden teruggeschroefd. Het zal trouwens nodig zijn om de besparingen op militair vlak te compenseren door meer economische hulp voor Oost-Europa en de Derde Wereld om op termijn de wereldvrede te blijven verzekeren. Op het eerste gezicht is het onbegrijpelijk dat Harmel en anderen in de woestijn preken en dat de NAVO niet wil afstappen van de afschrikkingstheorie. Privatum geven onze politici soms toe dat onze regering niet over voldoende autonomie beschikt om een fatsoenlijke buitenlandse politiek op poten te zetten doch hetzelfde geldt voor de andere partners van het Atlantisch pakt, vooral de kleintjes.

Paul Goossens merkte terecht op in De Morgen dat onze ministers wel wereldvreemde wezens lijken wanneer zij terugkomen van een NAVO-top. Het moet wel zijn dat de Europese regeringen met handen en voeten gebonden zijn door allerlei afspraken die men gewoon niet meer durft openbaar maken. Hoe moet men anders verklaren dat onze premier na de NAVO-top lamentabel stond te lullen over besparingen op defensie ten vroegste binnen zeven jaar. Men kon het hem zo aanzien dat hij niet verwachtte dat zelfs de eerste simpele daar maar één woord zou van geloven. De minister van Buitenlandse Zaken scheen daar geen last van te hebben en verklaarde dat de afschrikkingstheorie van de NAVO onverkort moet worden voortgezet. De Russen zijn nu wel niet meer die officiële slechteriken doch men kan niet weten wat er nog allemaal kan gebeuren in Europa en in de wereld. Tot daar Mark Eyskens. Hij staat blijkbaar op een schoorsteen...

Dergelijke argumenten zijn nu toch echt niet meer te slikken. Sedert tientallen jaren leeft de wereld op de rand van de afgrond en het mag een wonder heten dat er geen zware ongelukken gebeurd zijn met het nucleair en conventioneel wapenarsenaal. Ook is het duidelijk dat zowel de

Verenigde Staten als de Sovjetunie de bewapeningswedloop willen terugschroeven, weliswaar gekoppeld aan allerlei afspraken waarin vooral de kleinere mogendheden geen inspraak mogen hebben. Het gaat niet op dat de NAVO zich blijft vastklampen aan duidelijk achterhaalde opvattingen. "Burden sharing" ofte verdeling der lasten hoeft niet meer zegt de Amerikaanse vredesbeweging "Freeze", men moet die overdreven bewapeningslasten gewoon wegnemen. Het ziet er niet naar uit dat president Bush dergelijke evidentie lang zal kunnen blijven loochenen.

Toegegeven, de politieke toestand is niet eenvoudig en er zal durf en initiatief nodig zijn om de nationalistische reflexen te overstijgen nu de bevoogding door de supermachten afbrokkelt. Vooreerst zal men de militaire denkpluies moeten vertaten. In de NAVO zal het politiek personeel zich moeten omtumen tot zelfstandige Europeanen en de militairen moeten worden vervangen door ambtenaren uit andere disciplines.

Indien men niet tijdig ingrijpt zullen de barsten in het bondgenootschap tot een onherroepelijke scheuring leiden en dit zou erg zijn omdat het dan allicht te laat is om een ander overlegorgaan op te richten. De Verenigde Staten stellen alles in het werk om de controle over West-Europa te behouden. Vandaar de Baker doctrine die bedoeld is om op een meer "burgerlijke" manier de Amerikaanse hegemonie veilig te stellen.

Wat door de Westduitser Wörner, secretaris-generaal van de NAVO reeds radicaal werd afgewezen. Het ziet er niet naar uit dat de Verenigde Staten over voldoende drukkingmiddelen beschikken om de Bondsrepubliek te doen plooiën. In het Warschaupakt staan de Russen op militair gebied ook zo goed als alleen.

Het ziet er naar uit dat niemand zal kunnen beletten dat de Duitse bevolking de kunstmatige oepsplitsing tussen Oost en West ongedaan maakt. Vanzelfsprekend staat men voor verschillende economische en sociale ontfeiten en zal er een pak pragmatisch staatsmanschap nodig zijn om de zaak in goede banen te leiden. Hopelijk kan het enorm prestige van een Willy Brandt in Oost en West wonderen verrichten. Een goed teken is dat de Duitse bewapeningsindustrie die onvermijde-

lijke evolutie tracht voor te blijven. Daimler-Benz heeft aan de Bondsregering gevraagd de reconversie van de banen samen voor te bereiden. Zij willen trachten tienduizenden werklozen te vermijden. De tegen elkaar opgestelde Duitse legers zijn uit den boze. De Britse en Franse reacties zijn ondermaats. Thatcher vindt dat de Westeuropen nu maar eens gedurende een tiental jaren moeten bewijzen dat zij een parlementaire democratie aankunnen alvorens er kan gesproken worden over betere betrekkingen en over de hereniging van Duitsland. Indien men dat mens laat begaan zou zij er allicht nog in slagen om ook in het Westen de democratie af te breken.

De Franse president Mitterrand begrijpt natuurlijk wel dat hij de loop van de geschiedenis niet kan tegenhouden. Toch remt hij zoveel mogelijk af en draait rond de pot wanneer de vraag gesteld wordt of een nieuw prototype van gevechtsvliegtuigen verder moet worden uitgewerkt. Andere Fransen zoals Bouchardon, voorzitter van de commissie van Defensie gaan de hypernationalistische toer op en willen hun land de rol van gendarm doen spelen. Zij vrezen natuurlijk niet de militaire, wel de economische macht van de DBR en de DDR, al dan niet officieel verenigd, en zoeken steun bij Gorbatsjov. Nu is het duidelijk dat in Duitsland het agressieve nationalisme minder dan elders in Europa te vrezen is. Indien men echter met dwang de Duitsers uit elkaar wil blijven houden en de fouten van het verdrag van Versailles nog eens overdoet zouden er inderdaad rare dingen gebeuren die uit de hand kunnen lopen. Geen volk verdraagt meer dan een normale dosis aan vermederingen, zonet ontploft de ketel zoals de gebeurtenissen in Oost-Europa hebben aangetoond.

Men moet geen profeet zijn om in te zien dat regeren in de toekomst alleen nog mogelijk is door een fatsoenlijk staatkundig management waarbij strijdkrachten met offensieve middelen of opleiding uit den boze zijn. Zelfs de VS herdenken de rol van hun strijdkrachten in dergelijk perspectief zonder daarom helemaal te verzaken aan hun "roeping" van wereldgendarm. De NAVO zal met de nieuwe realiteiten rekening moeten houden. Zonder druk van de vredesbeweging zou de glasnost wel eens te laat kunnen komen. De perestrojka zal wel wat meer tijd vragen. Of het sneller zal gaan dan bij de Russen is maar de vraag.

28.12.'89
Victor Stuyck

Navo: Kernbewapening wordt verder gezet

Volgens de studiegroep voor ontwapening van de sociaal democratische parlementsfractie van de Duitse Bondsrepubliek voorziet de NAVO een kwantitatieve en kwalitatieve uitbreiding van zijn kernmacht in Europa voor de komende jaren.

Ondanks de reductie van het aantal kernkoppen van 4.313 (in 1988) tot 3.274 (in 1992), als gevolg van het INF-akkoord, zijn volgende bewapeningsprojecten in voorbereiding:

- Modernisering van de nucleaire artillerie: vanaf februari 1990 begint de productie van nieuwe 175 mm obussen. (de kanonnen van 203 mm werden reeds gemoderniseerd)
- Modernisering van gevechtsvliegtuigen met dubbele capaciteit. In het begin van de jaren 1990 zal de F 15 E (vliegtuigen met een lange aktieradius) in dienst worden genomen. In 1988 werden 36 gevechtsvliegtuigen besteld wat een totaal uitmaakt van 392 van dergelijke vliegtuigen.
- Ontwikkeling van een lucht-grondraket. Voor het fiscaal jaar 1990 werd hiervoor reeds 58 miljoen dollar uitgetrokken en dit bedrag zal in 1991 verhoogd worden tot 114 miljoen dollar.
- Volgens het SIPRI jaarboek zouden de kernkoppen van de Pershing II en de kruisraketten, die volgens het INF-verdrag moeten worden vernietigd hiervoor worden gebruikt.
- De beslissing van de nieuwe korte afstandraketten op zeeschepen werd uitgesteld tot december 1990.
- Het aantal van Amerikaanse systemen opgesteld op schepen langs de Europese kusten zullen verhoogd worden van 984 tot 1.172 in 1995.
- Zestig nieuwe Amerikaanse F 111 bommenwerpers zullen in Groot-Brittannië een vaste standplaats krijgen.
- Op dit ogenblik beschikt Groot-Brittannië over 128 strategische kernraketten. Na de modernisering van de Trident raketten op duikboten zal het totaal oplopen tot minstens 458 kernkoppen.
- Frankrijk beschikt van zijn kant over minstens 256 kernkoppen op zee, 18 op de grond (hoogvlakte van Albion) en 290 andere. Na de modernisering van zijn duikboten zal Frankrijk over 576 strategische kernkoppen beschikken. Hieraan dienen de nieuwe korte afstandraketten Hadès nog toe-

gevoegd te worden. Samengeteld maakt dit meer dan 1000 kernwapensystemen.

Is het niet zonderling dat deze feiten in

onze media niet aan bod komen?

Bron: Vredesforum; sept. 89
uitgave van het Coördinatiecomité van de vredesbewegingen uit de B.R.D.

Oorlogsspel

Het „oorlogsspel” behoort tot de dagdagelijkse bezigheden van het leger. Hierbij vallen er „oorlogsslachtoffers” in vredes-tijd. Het scenario voorziet dat. Militairen moeten het beschouwen als een „arbeidsongeval”. Op 15 november 1989 heeft de Amerikaanse marine („US. Navy”) alle operaties voor 48 uur stilgelegd om de veiligheidsprocedures te controleren. 599.000 mariniers met 566 schepen werden gedurende 72 uur onderworpen aan veiligheidsproeven. De laatste drie weken werd de marine gekonfronteerd met zeven ernstige ongevallen.

Op dinsdag 14 november brak brand uit aan boord van de USS INCHON waarbij waarbij 86 zeelui en burgers, in Norfolk VA, ernstige verwondingen opliepen.

Een jager stortte neer in de Atlantische Oceaan nabij Florida. De twee piloten werden gered.

Dit jaar (1989) vonden al 102 mariniers de dood waarvan 47, in april 1989, bij een ontploffing op de USS IOWA.

Het gemiddeld aantal doden bij de Amerikaanse zeemacht, in vredes-tijd, bedraagt sinds 1984 69,5 doden per jaar. Ongevallen opgenomen in de statistieken zijn deze die tenminste 1 miljoen dollar (of 40 miljoen Bfr.) kosten aan personeel of materieel.

Een overzicht van de jaarlijkse tof aan mensenlevens bij de Amerikaanse marine, sinds 1984, staat in onderstaande tabel.

Ongevallen Doden

1984	118	84
1985	88	61
1986	96	56
1987	89	72 (op USS STARK 37)
1988	69	63
1989	67	102 (47 op USS IOWA)

Het is evenwel duidelijk dat de 48 uren stop er gekomen is door de druk van de publieke opinie.

Ouders en familieleden van slachtoffers nemen het niet langer dat jonge mensenlevens geslachtloofd worden in vredes-tijd!

Dat blijkt uit de Amerikaanse pers (USA TODAY - 15 november, 1989).

Voor Kaderleden

Niet iedereen leest „INTERMEDIAR” het weekblad voor kaderleden. Daarom deze informatie uit een artikel van 4 december 1989 met als titel „Moraliteitsonderzoek”: KADERLEDEN WORDEN BESPIED.

In ons land moeten kaderleden die inzage hebben in „geklasseerde overheidsdocumenten” een veiligheidsattest bezitten.

Het onderzoek, om dit attest te bekomen, wordt uitgevoerd door de dienst INDUSTRIELE VEILIGHEID een departement van de inlichtingendienst van het leger.

De opdracht komt van het NVO (NATIONALE VEILIGHEIDSOVERHEID), voor zover een haast onbekend orgaan van de NAVO.

Het onderzoek ploegt bij de ondervraagden het verleden open, eveneens van familieleden en kennissen. Het snijdt diep in de eigen persoonlijkheid. Zelfs bezoldigingen en financiële verbintenissen moeten bekend gemaakt worden.

Het kaderlid moet zich bloot geven, noem het prostitueren, om het veiligheidsattest van het NVO te bekomen.

De werkgever wordt in kennis gesteld van de resultaten van het onderzoek. De belanghebbende niet!

Merk op dat niet ieder kaderlid zich onderwerpt aan dit onderzoek. Toen in 1988 een volksvertegenwoordiger naar inlichtingen vroeg over deze veiligheidsattesten mocht de vraag niet opgenomen worden in het „bulletin van vragen antwoorden”, dit „om de hogere belangen van de staat te vrijwaren”!!!

William de BRUYN

Een harde werkelijkheid. Lima, hoofdstad van Peru, telt zeven miljoen inwoners en men verwacht er vijftien miljoen voor het jaar 2000. De helft van de bevolking komt uit de bergen en zijn mestiezen of Indianen uit de Andes. Er zijn anderhalf miljoen jongeren waarvan meer dan een derde geen school bezoekt. Een op de twee inwoners is slecht gehuisvest 40 %, de woningen zijn onnoemlijk klein, 70 % hiervan hebben noch lopend water, noch sanitair of riolering, noch electriciteit. De koopkracht verminderde in het voorbije jaar met de helft. Zeven loontrekkenden op de tien verdienen zelfs het legaal minimum niet en er is zeven maal dit legaal minimum nodig om een familie te voeden. De werkloosheid treft officieel 11 % van de bevolking maar in feite hebben 54 % van de Peruanen geen volledige dagtaak. De meerderheid onder hen werkt in de „zwarte” sektor die ongeveer 40 % van het BNP (Bruto Nationaal Produkt) uitmaakt. D.w.z. laurhandel waarbij alies en nog wat verkocht wordt, in bijzonder smokkelwaar. Heel wat kinderen bedelen, trachten een paar centen te verdienen met allerhande knutselwerk of trachten als „staatzangetjes” aan de kost te komen. Hierbij zijn ze meestal overgeleverd of afhankelijk van „beschermers” die hun uitbuiten en mishandelen. Dit alles gaat gepaard met een dagelijkse gewelddadige strijd voor om het even welk werkje die hen verder in het leven kan houden.

Voor de Grand Jury RTL - „Le Monde” verklaarde Carlo de Benedetti, beroemd om de perikelen rond de Generale, dat hij naar het voorbeeld van Spanje en Portugal ook in Hongarije een financiële maatschappij gaat oprichten met een beginkapitaal van 10 miljoen dollar, maar dat zal opgevoerd worden tot 50 miljard dollar. Het is de bedoeling van de Benedetti participaties te nemen in bedrijven die door de Hongaarse regering zullen gepri-vatiseerd worden. De Italiaanse zakenman verklaarde hierbij „we bevinden ons in een nieuwe situatie waarbij we de landen moeten helpen die politiek beslist hebben terug te keren tot het kapitalisme”. Verder voegde hij er aan toe „Ik ga naar Hongarije met de wil om te slagen, dit wil zeggen er geld te verdienen”. Benedetti maakte ook bekend dat zijn financië-

le groep in maart 1990 te Parijs een colloquium zal inrichten om te onderzoeken op welke wijze praktisch, en niet theoretisch, een kommunistisch land kan omgevormd worden tot een kapitalistisch. Tot slot erkende de Benedetti zelf een bruto jaarlijkse vergoeding te ontvangen als PDG van Olivetti van „een beetje meer dan 3 miljoen Franse frank (18 miljoen BFr.)” per jaar. Om dan niet te spreken van participaties in vele andere bedrijven.....

Volgens het jaarrapport van de Wereldbank voor het fiscaal jaar 1989 heeft deze instelling op de rug van de 17 landen met de hoogste schuld een winst geboekt van 1,8 miljard dollar meer dan datgene wat deze van de Wereldbank mochten ontvangen. Slechts 14,9 miljard op de 23 miljard dollar beloofde kredieten werden in feite verdeeld. De globale winst van de Wereldbank beliep voor dezelfde periode 1,08 miljard dollar.

William H. Webster, de grote baas van de C.I.A. is gerustgesteld. Sinds 1976, na de mislukte aanslag op Fidel Castro, kreeg de C.I.A. - het Amerikaans agentschap van de veiligheidsdiensten - namelijk door een officieel decreet het verbod opgelegd om zich nog langer in te laten met politieke moorden. Volgens Webster heeft de administratie van president Bush voortaan een andere interpretatie van dit dekreet. Het zou de C.I.A. nu wel toegelaten zijn deel te nemen aan complotten in het buitenland indien deze niet rechtstreeks de dood van een politiek leider tot doel heeft. De moord per „ongeluk” is dus toegelaten. Webster verklaarde ook kort geleden dat de initiatiefnemers van de recente militaire staatsgreep in Panama geen beroep hadden gedaan op de hulp van de Verenigde Staten en hun coup slechts georganiseerd hadden volgens de „oude methodes” om een hardhandig optreden te vermijden.....

De meest optimistische voorspellingen m.b.t. de weerslag van de Europese eenheidsmarkt op de werkgelegenheid zullen

nooit gerealiseerd worden. In het fameuze, propagandistische Cochini-rapport werd geraamd dat de eenmaking van de Europese markt tegen 1995 voor tenminste 2 miljoen en in het beste geval voor 5 miljoen bijkomende arbeidsplaatsen zou zorgen. Op korte termijn zou de eenheidsmarkt in eerste instantie tot een verlies van 500.000 arbeidsplaatsen leiden. Het eerste jaarverslag over de werkgelegenheid in de EG komt nu terug op de bovenstaande cijfers. Volgens dit verslag zullen vanaf 1989 tot en met 1989 jaarlijks 100.000 jobs verloren gaan. Nadien zou de eenheidsmarkt voor een toename ervan zorgen, zodat tegen 1995 op 1 miljoen bijkomende werkplaatsen kan gerekend worden. Op langere termijn denkt men 2 miljoen arbeidsplaatsen te realiseren. Momenteel zijn er zo'n 15 miljoen werklozen in de Gemeenschap.

De Britse regeringscommissie voor onderwijs, belast met een onderzoek naar de plaats van de geschiedenis in het lesplanpakket, is tot de vaststelling gekomen dat meer dan de helft van de kinderen ouder dan veertien jaar geen geschiedenis meer krijgen op school. In een 120 blz. tellende rapport wordt het vak geschiedenis niet enkel interessant maar ook spannend en leuk genoemd. De commissie legt de nadruk op de noodzaak van een kronologische benadering van de leerstof, o.m. door een grotere aandacht voor de Britse geschiedenis en een gedegen kennis van belangrijke feiten en gebeurtenissen. Het voorgestelde lijstje van onderwerpen in verplichte leervakken omvat: de Amerikaanse en Russische revoluties, de Egyptische en Griekse beschaving, de Romeinen, het Victoriaans Engeland en de vorming van Groot-Brittannië. Bij gebrek (?) aan lesuren ontbreken echter op het programma; de Reformatie, de Eerste en Tweede wereldoorlog, de opkomst en val van Nazi-Duitsland... en andere belangrijke feiten en gebeurtenissen die voor de jeugd van kapitaalbelang zijn ... Bij dit alles is het niet zo verwonderlijk dat, zoals een paar dagen geleden bekend werd gemaakt, duizenden Britse leerkrachten bij gebrek aan motivatie, hun heil buiten het onderwijs zoeken.

De lange weg van de chemische ontwapening

Een ander voorbeeld van een lijdensweg is de eis tot verbod van chemische wapens

Sinds lange tijd eist de wereldbevolking een wereld zonder de gruwel van chemische en biologische wapens. Maar de herhaaldelijke internationale conflicten en het wantrouwen werkten de verdere productie in de hand, ondanks de vele voorstellen en mooie verklaringen. Lange tijd was het zelfs zo dat de SU haar aantallen niet wou meedelen en dat de VS nieuwsoortige, binaire chemische wapens wou opslaan, die dan buiten de rekening zouden vallen. Internationale konferenties en onderhandelingen, zoals in Parijs en Genève, kregen geen concrete gevolgen, zolang het wantrouwen in de internationale politiek overheerste.

Ook de internationale conferentie over chemische wapens in het Australische Canberra had een week voor de VN-zitting iets wereldvreemds. Iedereen sprak er zich uit ten gunste van een totaal verbod, maar wou niet verklaren of ze werkelijk chemische wapens bezaten en/of aanmaakten en hoeveel ze er dan wel in stock hadden. Enkel de VS en de SU geven momenteel dat openlijk toe. (zie kader)

Alweer sinds de komst van Gorbatsjov en de publieke druk uitgaande van de vredesbeweging is de sfeer omgekeerd. Deze zomer werd reeds duidelijk dat zowel de Amerikaanse als de Sovjet-politici akkoord gingen met een **controle ter plaatse**. Die controle is trouwens de hoeksteen en terzelfdertijd de zwakke plek van een verbod. Enerzijds zal men terecht geen herhaling van het non-proliferatieverdrag toestaan, waarbij de plechtige verklaring tegen de verspreiding van kernwapens slechts een dode letter blijkt te zijn. Anderzijds is een sluitende controle onmogelijk zonder **niet-vooraf-aangekondigde internationale inspectie in de chemische bedrijven** zelf. Voorafgaande verwittiging zou immers betekenen dat deze computer-bestuurde bedrijven in 24 tot 48 uur hun leidingen ledigen

en met ander spul vullen.

De chemische industrie is echter alles behalve opgezet met zulk een inspectie. Zij vreest dat zorgvuldig bewaarde geheimhouding van gepatenteerde producten zal doorbroken worden, ook al hebben de internationale inspectieploegen slechts bevoegdheid over de gebruikte ingrediënten en niet over het productieproces. De internationale conferentie van Canberra handelde trouwens specifiek over de samenwerking tussen regeringen en industrieën voor de noodzakelijke controlemaatregelen. België was er vertegenwoordigd door diplomaat baron **Alain Guillaume** (hoofd van de dienst bewapeningscontrole en ontwapening), maar de Belgische chemische nijverheid (de nationale federatie **Fechim**) was er niet, zagezegd omdat hier weinig "precursoren", dat zijn de grondstoffen nodig om chemische wapens te maken, zouden vervaardigd worden.

Ook een chemische doorbraak?

Het zevende akkoord van Jackson Hole officializeert wat deze zomer tussen beide grootmachten bereikt werd, **nl. uitwisseling van de gegevens vanaf 1 januari 1990 en inspectie in de chemische fabrieken en installaties vanaf 1 juni 1990**. De SU had deze zomer daarbij onmiddellijk toegevoegd zelf over ongeveer 50.000 ton chemische wapens te beschikken, en de VS opgeroepen haar stock bekend te maken.

In zijn eerste rede voor de algemene vergadering van de Verenigde Naties ging president Bush nog een stapje verder. Hij kondigde aan **bered te zijn 80 % van zijn arsenaal aan chemische wapens te vernietigen, nog voor een algemeen verbod op aanmaak, opslag en gebruik van gifgas verder door de 40 landen in Genève zou overeengekomen worden. De voorwaarde is wel dat de SU haar voorraad tot hetzelfde peil moet afslanken**. Er wordt aangenomen dat de VS zowat 30.000 ton chemische wapens opgeslagen heeft.

Kritici vreesden aanvankelijk dat Bush

met zijn voorstel het totaal verbod dat in Genève op tafel ligt op de lange baan zou schuiven. Anderen verwijzen terecht naar een bestaande **Amerikaanse wet, waarbij het Kongres de regering verplicht alle voor 1977 geproduceerde gifgasen onschadelijk te maken**. Zij vrezen dat Bush' nieuwe voorstel, **dat voorlopig niet over een productiestop rept**, niet verder gaat. Zoals bekend begon de Amerikaanse regering in 1978, na een moratorium van 18 jaar, met de productie van de nieuwe, zgn. binaire wapens, die uit 2 stoffen bestaan die pas dodelijk worden als zij gemengd worden. De Sovjetunie schortte de productie van chemische wapens eind december 1987 op, 7 maanden na de hervatting van de Amerikaanse productie.

Het moet trouwens ook gezegd dat de derde wereld ook voorbehoud aantekent bij de controles op de internationale handel in "precursoren". Zij vrezen dat de inspecties de ontwikkeling van een eigen chemische productie zullen tegenwerken. Een aantal zuiderse landen willen trouwens van geen verbod op chemische wapens weten, zo lang het niet verbonden wordt met een vermindering van atoomwapens. (zie kader)

Maar Bush' voorstel maakt deel uit van een ruimer plan waarin duidelijk is dat hij eerder de bedoeling heeft de Geneefse onderhandelingen te stimuleren, i.p.v. een beperkt vervangmiddel aan te bieden. **Komt er een akkoord dan wil Washington tot 98 % van de huidige tonnage vernietigen. Verder stelt hij sancties voor tegen die landen die het verbod zouden overtreden en pleit hij voor scherpe controles op de uitvoer van chemicaliën naar landen die de ban niet onderschrijven. De overblijvende 2 % zou dan vernietigd worden in de 2 jaar volgend op een Geneefse akkoord dat ondertekend moet worden door alle landen die in staat zijn chemische wapens te vervaardigen**. En daar zit precies nog altijd een probleem. Strijdgassen zijn niet zo moeilijk aan te maken, zodat feitelijk elk land met een chemische fabriek daartoe in staat is. De internationale ondertekening is dus

Een dodelijke, chemische inventaris

Tot dusver gaven enkel de VS en de SU toe dat zij chemische wapens kunnen aanmaken en er eveneens opgeslagen hebben.

Sinds het eerste gebruik van chemisch gas in Ieper in 1915 door de Duitsers, waarbij het woord 'Yperiet' geboren werd, is de lijst van gebruikers echter flink toegenomen. Bewezen gebruik werd na de 1ste wereldoorlog, waarin alle betrokken partijen het loosden, gekonstateerd in Marokko (in 1925 door Spanje), in Mantsjoerije (jaren '30 door Japan), in Ethiopië (door fascistisch Italië in de jaren '30), in Jemen (door Egypte in 1964), in de Irak-Iraanse oorlog tot 1988 (door Irak vanaf '84, door Iran vanaf '87) en tenslotte in Koerdistan (vastgesteld door de VN in 1988 door Irak).

Er wordt momenteel aangenomen dat zeker een twaalfal landen voorraden gifgas bezitten. Volgens Elisa Harris van het Brookings Institute (Washington) behoren daartoe ook Birma, China, Israël, Noord-Korea, Syrië, Taiwan en wellicht ook Egypte. Andere bronnen nemen nog meer landen op, zoals Libië, Pakistan, Afghanistan, Thailand, Cuba, Vietnam, Zuid-Afrika, India, Angola, Tsjad, de meeste Oosteuropese en Centraal- en Latijns-Amerikaanse landen.

Veel moeilijker nog is het een lijst aan te leggen van landen die in staat geacht worden chemische wapens te produceren. Gezien de relatief eenvoudige procédés kan elk chemisch bedrijf soortgelijke gassen maken. Denken we maar aan het incident rond de fabriek in het Lybische Rabta. Volgens de CIA worden er wel degelijk gifgassen geprodu-

ceerd. Volgens Kadhafi worden er enkel farmaceutische producten vervaardigd. Meteen is ook het belangrijkste probleem aangeraakt: de controle. Vast staat dat er enkel sprake kan zijn van een min of meer sluitend verdrag of verbod wanneer de controle uitgevoerd wordt door een internationale groep, onaangekondigd, en ook in de chemische bedrijven mag en kan gecontroleerd worden. Gezien de verspreiding van de chemische wapens kan dat enkel internationaal overeengekomen worden, en met de chemische industrie mee aan tafel. Vooral ook omdat de basiselementen voor de wapens relatief eenvoudige en frekwent gebruikte stoffen zijn. Vandaar dat ook het productieproces moet open staan voor controle, iets wat de chemische privé-industrie niet graag hoort.

Momenteel zitten in Genève 40 landen rond de onderhandelingsafel over een totaal verbod op productie, opslag en gebruik van chemische wapens. Dat comité voor ontwapening is echter verbonden aan de Verenigde Naties, waar alle landen vertegenwoordigd zijn, zodat een herhaling van het niet-verspreidingsverdrag van kernwapens kan voorkomen worden. Nu de politieke wil tot verbod in de SU en de VS aanwezig blijkt blijft de opmerking van een aantal zuidere landen, die enkel van een overeenkomst willen weten als ook de aanmaak, het bezit en het gebruik van kernwapens beperkt wordt, de belangrijkste hindernis. Het is aan de Verenigde Naties om alles in het werk te stellen het non-proliferatieverdrag concreet inhoud te geven en aan de grootmachten om hun kernwapens te verminderen.

Weapon Storage and Security System

In 1978 keurde het Amerikaanse Congres het plan goed voor de vervaardiging van "Weapon Storage and Security System" bestaande uit elektronisch beveiligde kisten die atoombommen en kruisraketten kunnen bevatten. Deze kisten bevinden zich in vliegtuighangars onder de grond en kunnen met één druk op de knop naar boven gebracht worden. De kisten kunnen dan ter plaatse onder vliegtuigen gemonteerd worden.

De toelichting bij het plan van '78 vermeldt dat de kisten een alternatief vormen voor het vervoer van atoomwapens via soms drukke wegen waardoor de convoien bloot stonden aan ongelukken, sabotage en terroristische aanslagen. Daarbij zou de tegenstander vroegtijdig gealarmeerd kunnen worden door deze wapenverplaatsingen. "De bouw van de nieuwe wapenbewaarplassen verhoogt de overlevingskans van de wapens", vermeldt de toelichting letterlijk.

Ontwerpers van deze "doodskisten" zijn de Sandia National Laboratories, een instituut dat ook nauw betrokken is bij het SDI-programma. De opdracht voor dit ontwerp werd gegeven door de toenmalige Amerikaanse minister van Defensie, Caspar Weinberger, vooraf hoofd van het rechtskundig bureau van het Californische Bechtelconcern.

Onlangs kreeg de Westduitse firma Mannesmann uit Düsseldorf een uiterst geheime wapenopdracht van hetzelfde Bechtelconcern voor de bouw van deze "doodskisten". De eerste vier kisten zijn al op de Amerikaanse basis Ramstein in West-Duitsland getest. Kostprijs per stuk: een miljoen dollar. In de Bondsrepubliek alleen al komen er 146 dergelijke systemen. Bedoeling is om het systeem op 25 luchtmachtbases in Europa en op 1 basis in Korea aan te leggen. In de BRD worden niet alleen Amerikaanse maar ook Westduitse militaire bases van het kistensysteem voorzien. De Amerikaanse F-16's en de Tornado's zullen in de komende jaren atoomraketten vervoeren, die de vanaf de grond af te schieten raketten voor de middellange afstand kunnen vervangen, waardoor het INF-akkoord duidelijk ondergraven wordt.

van primordiaal belang, net zoals bij het non-proliferatieverdrag van de kernwapens. (zie kader)

Prompt antwoordde Sjeverdnadze in zijn toespraak dat de SU met Bush' voorstel instemde en zelfs momenteel de productie van gifgassen wil stoppen. Toch blijft het dossier van de chemische wapens in feite nog ingewikkelder dan dat van de strategische kernwapens, omdat

de controle nog moeilijker is en meer dan 2 landen er rechtstreeks bij betrokken zijn.

L. Bollaert

Cambodja: schrijf een brief

Cambodja is ver van ons bedje. Het ligt daar ver nogal verloren tussen Thailand en Vietnam. Kampuchea is nu de officiële naam van dit kleine landje. Het telt nu een 8 miljoen inwoners. Van 1975 tot 1979 waren de zogeheten Khmer Rouge aan het bewind. Het was een bewind waar Adolf Hitler, Benito Mussolini, de Japanners van de 2de wereldoorlog en daarbij nog Jozef Stalin allemaal samen alleen maar van konden dromen en bleek bij worden. In de vier jaar dat de zogeheten Khmer Rouge hun terraumregime voerden werden tussen een half miljoen tot 2 miljoen mensen vermoord (op een kleine 9 miljoen dus tussen de 5,5 % en de 22 % van de bevolking). Hele fracties van de bevolking (max. 30 %) werden in werkkampen opgesloten. Honderdduizenden werden gefolterd en vermist. De leiders van de Rode Khmers: Pol Pot, Ieng Sary en Khieu Samphan hadden in 1975 de macht veroverd op het door de U.S.A. gesteunde regime van Lon Nol. De Rode Khmers werden en worden door China gesteund.

Er was alleen echt verzet van het "Verenigd Front voor de Nationale redding van Kampuchea" (FUNSK), dat in 1979 met behulp van de Vietnamezen Pol Pot en zijn Khmer Rouge konden verdrijven. China bleef de Khmer Rouge steunen. En omdat de U.S.A. haar Vietnamese nederlaag nog niet vergeten heeft is de U.S.A. ook de Khmer Rouge gaan steunen.

Men heeft echter een dekmanteltje uitgevonden. De meest onbetrouwbare man van Zuid-Oost-Azië de prins Norodom Sihanouk regeerde als echte dictator met Franse later U.S.A. steun Cambodja van 1941-1970. Dan volgde de Amerikaanse Poesjenel Lon Nol hem op. Lon Nol werd door Son Sann opgevolgd. Sihanouk stelt het goed met de Chinezen en met de U.S.A. Hij leidt veilig vanuit het buitenland een verzetsbewegingetje met de ronkende titel "Het Nationaal Verenigd Front voor een Onafhankelijk, Neutraal, Vreedzaam en Coöperatief Cambodja". Dit Sihanouk-klubje heeft bijna 7000 gewapende verzetsleden op de been. De voormalige premier Son Sann leidt ook een verzetsbeweging "Front National pour la Libéralisation du peuple Khmer" (FNLPK). Zij hebben 18.000 gewapende verzetsleden te valde. Pol Pot, Ieng Sary en Khieu Samphan hebben nog ruim 35.000 soldaten in guerrilla tegen de huidige regering. De vereniging van Sihanouk, Son Sann

en Pol Pot in één coalitie is het Chinees en U.S.A. dekmanteltje.

Heel de wereld was geshokeerd van de praktijken van de Rode Khmers. Maar China en de U.S.A. vergeven de Vietnamezen niets. Dus met de hulp van de C.I.A. en alle mogelijke diplomatieke middelen heeft men de strijd tegen de in 1979 tot stand gekomen regering van de FUNSK aangebonden. Staatshoofd Heng Samrin en premier Hun Sen hebben samen met de Vietnamezen gedurende 10 jaar gepoogd Kampuchea er bovenop te helpen en weerstand aan de Rode Khmers op het slagveld en aan China, de U.S.A. en hun bondgenoten te bieden. Op 29 oktober 1984, veroordeelden, voor de zoveelste keer de Verenigde Naties de "inval van de Vietnamezen..." 110 landen werden daarvoor gemobiliseerd. Men riep de Vietnamezen op Kampuchea te verlaten. Dan zou men de regering Hun Sen herkennen en zou men de hongersnood leidende bevolking ontwikkelingshulp geven...

De Vietnamezen hebben zich uit Kampuchea teruggetrokken. Maar voor een paar weken heeft de V.N. nu met 124 tegen 17 het Amerikaans-Chinese standpunt ingenomen: de regering Hun Sen (FUNSK) moet coalitie vormen met Sihanouk, Son Sann en de Rode Khmers. Terwijl de zwaarbewapende Rode Khmers met Chinese en U.S.A. steun weer dorpen aan het vernietigen zijn enz. enz.

De Britse ster-journalist John Pilger heeft een fantastische reportage aan heel de kwestie gewijd. Het is op het actualiteiten-nieuws gekomen van I.T.V. (21 november II.). Met behulp van allerlei internationale experts (Oxfam, Earthwatch, Universiteitsprofessoren) en journalisten (hijzelf, de correspondenten van New York Times, enz.) bewijst hij

- 1) dat langs de C.I.A. door Thailand de Khmer Rouge - ondanks het verbod van het U.S.A.-congres en Senaat - voor miljoenen dollars wapens krijgen,
- 2) dat Prins Sihanouk en Son Sann een dekmantel voor de moordende Rode Khmers zijn...
- 3) dat vele landen door de U.S.A. onder economische, financiële en politieke druk gezet zijn om die valse U.N.O.-verklaring te steunen;
- 4) dat de Rode Khmers tussen 1975-1979 bijna 2 miljoen mensen vermoord hebben;
- 5) dat de Vietnamezen Kampuchea van de Rode Khmers gered hebben en nu zich volledig uit Kampuchea teruggetrokken hebben.

Ook België nam het U.S.A.-China standpunt in in de U.N.O. Nu kunnen wij meedoen aan een internationale akte. Elk van ons kan een kort protestbriefje schrijven naar onze Minister van Buitenlandse Zaken de heer Mark Eyskens, Quatre-Braesstraat 2, 1000 Brussel. Doe het nu. Kampuchea - de mensen hebben onze steun nodig.

De gemiddelde levensverwachting is er geen volle 40 jaar (bij ons 72,5 jaar). De helft van de bevolking is analfabeet. 1/3 van de kinderen sterven voor hun 5de levensjaar. Het Bruto Nationaal Produkt is 150 U.S. dollar per hoofd, het laagste ter wereld. We kunnen ons hoofd schudden en ontsteld zijn, maar voor 16 fr. (postzegel, brief en omslag) en vijf minuten werk kunnen we er echt iets aan doen. Nu concreet.

Stef Lievens

"Vrije pers" en "pluralisme"

Sinds geruime tijd hoor je het iedere dag. Politieke leiders en media pakken er regelmatig mee uit en stellen het voor alsof we in een modelmaatschappij leven waar het pluralisme hoogtij viert. Het begint dan meestal bij de pers waarbij wordt vooropgesteld dat deze, in onze Westerse wereld, volledig vrij is. Dat iedereen het recht heeft een krant uit te geven en er in te schrijven wat hij kwijt wil.

Zo eenvoudig is het nu eenmaal niet. Ieder zal zelf wel eens een ervaring hebben opgedaan over wat verzwegen of vals wordt voorgesteld. Men moet ook al geen wiskundig genie zijn om te weten dat een krant, een tijdschrift uitgeven geld kost, veel geld. De talrijke kranten, week- en maandbladen die in ons land over de kop zijn gegaan zijn niet meer te tellen en "Toestanden" is er het laatste voorbeeld van.

De media, T.V., radio en kranten bezitten, is sinds lang geen kweekte meer van informatie brengen. Men streeft er maar de lezer te beïnvloeden. Met andere woorden getracht wordt hem een neo-liberale visie op te dringen en tevens te depolitiseren.

Enkele van de meest gekende figuren uit de huidige wereld van de zogeheten "pluralistische" media zijn Robert Maxwell, Rupert Murdoch, Robert Herant, Springer e.a. persmagnaten.

Het voorbeeld van Maxwell

De Britse miljardair Robert Maxwell, alias BOB, vermenigvuldigt zijn initiatieven om tegen het jaar 1992 de reus te worden van de communicatie en dit met een groep die een kapitaal vertegenwoordigt van effekens 350 miljard B.fr. van papierpulp tot kranten (namelijk met de groep "The Mirror" en de uitgaven "Pegasus Presse" controleert Maxwell alle elementen). Zijn invloed breidt zich tevens uit tot alle spits-technologieën: wetenschappelijke data banken, elektronische uitgaven, transmissies via satellieten, compact discs, enz., enz.? Maxwell wil zijn directe concurrent Rupert Murdoch de loef afsteken. In Groot-Brittannië gaat de interesse van Maxwell dan ook naar de kabelinstallaties en de satelliet-televisie. In Frankrijk wist hij reeds 12% van T.V. 1 naar zich toe te halen. Hij nam ook een vierde van het foto-agentschap Sigma voor zijn rekening en verschaftte zich een meerderheidsparticipatie in Opera Mundi.

Kort geleden stichtte hij er ook een maatschappij voor audiovisuele produkten, denkt er aan een nieuwe "centrum linkse" (?) op te richten en heeft eveneens het inzicht een Engelstalige krant "The European" op de markt te brengen.

Maxwell, een gewezen volksvertegenwoordiger van de Britse Labour, is tevens een gepezen gast van Mitterrand, Gonzales e.a. socialistische leiders. Zo nam hij een participatie van 30% in de krant "Maariv" van de Israëliische arbeiderspartij en van 40% in de Hongaarse regeringskrant "Magyar Hirlap". Hij staat eveneens in voor het drukken en verspreiden van het in het Engels uitgegeven Sovjet-weekblad "Nieuws uit Moskou".

Maar Maxwell heeft ook andere interesses. Zo is hij een van de belangrijkste aandeelhouders van "Eurotunnel", de maatschappij die instaat voor het graven en uitbaten van de tunnel onder het kanaal. Bovendien heeft hij een participatie van een miljard achthonderd miljoen FF in de "Grande Arche de la Défense" te Parijs. Kort geleden kocht hij eveneens de Amerikaanse uitgeverij "Mac Millan" op toen deze bij de banken met een schuld stond van twee miljard dollar.

Maxwell heeft ook aanzienlijke belangen in het tweede Franse Persagentschap "Agence Centrale de Presse" (ACP) - tegenhanger van het agentschap AFP. Als reactie op een staking van eerst genoemd agentschap kondigt hij aan zijn geld uit het bedrijf terug te trekken. Reeds vroeger heeft Maxwell zich doen opmerken door zijn bikkelharde standpunten tegenover het in zijn bedrijven werkend personeel. Dit was o.m. het geval met het herstructureringsplan van de "Groupe News Paper" (MNG) te Londen waarbij tweeduizend arbeiders aan de dijk werden gezet.

De Holding maatschappij die alle belangen van Robert Maxwell behartigt is een maatschappij die zijn naam draagt en zijn zetel heeft in het "belastingvriendelijke" Lichtenstein. Zo de kern van zijn imperium "Maxwell Communication" (MCC) gekwoteerd is in tal van financiële centra dan ontsnappen er niettemin grote delen aan iedere doorlichting. Kenners zeggen dat de financiële vloed tussen zorgvuldig afgeschermd maatschappijen in Lichtenstein, Londen, New York en Parijs verhindert de werkelijke situatie van de groep te kennen wat hem dan toelaat zijn zakencijfer op te blazen maar tevens de

fiscale lasten te minimaliseren.

Dit zeker onvolledig overzicht van de macht en de invloed van de persmagnaat Maxwell toont ons het absurde aan van wat men alhier het pluralisme noemt.

De openbare opinie, de democratische krachten, kunnen en mogen dit niet uit het oog verliezen. Een, zij het dan klein tijdschrift als VREDE, dat tegen deze stroom invaart, moet dan ook op de steun en de medewerking van zijn lezers kunnen rekenen. Het is de enige kans om verder klaarheid te scheppen. Om aan te tonen wie onze vrienden en wie onze tegenstrevers zijn.

Geld van Moskou...

Sinds jaren tracht men de arbeiders en vredesbeweging verdacht te maken met de laster dat zij "geld krijgen van Moskou". Harde bewijzen werden hierbij nooit op tafel gelegd. Van Westerse zijde gaat men inmiddels lustig verder om "zijn" vrienden in het buitenland financieel te ondersteunen. Zo maar, open en bloot. Onze pers wacht zich wel zijn lezers hierover te informeren. Zo drukte en leverde de Franse P.S. de effiches bij de laatste Poolse verkiezingen. Van zijn kant bezorgde het Amerikaans Congres attelijke miljoenen dollars aan de Nicaraguaanse oppositie om in de a.s. verkiezingen de Sandinisten te kunnen verslaan. De Franse krant "Le Monde" (21/11) bekent dat zij aan de Poolse Gazetta - de krant van Solidarnosc - een drukkerij (volledig met rotatief en fotogravure) met een mogelijkheid van 45.000 bladen per uur, kosteloos voor 10 jaar ter beschikking stelt.

De sekretaris van de Franse P.S. P. Mauroy heeft zich bovendien borg gesteld voor het transport: kostprijs 4,5 miljoen B.fr.

De oprichting van een gemeenschappelijke publiciteitsfirma wordt eveneens aangekondigd. Zo pas stelde Rita Süssmuth, CDU-voorzitter van de Bundestag, voor om een Westduits verkiezingsfonds op te richten dat de "nieuwe" DDR-partijen financieel zou helpen bij de organisatie van de komende kiezekampagne. Eigenlijk betekent dit allemaal een vreemde inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van een ander land. Hoe noemt je het anders?

WIE IS WIE IN

MAXWELL

NATIONALE
DAGBLADEN

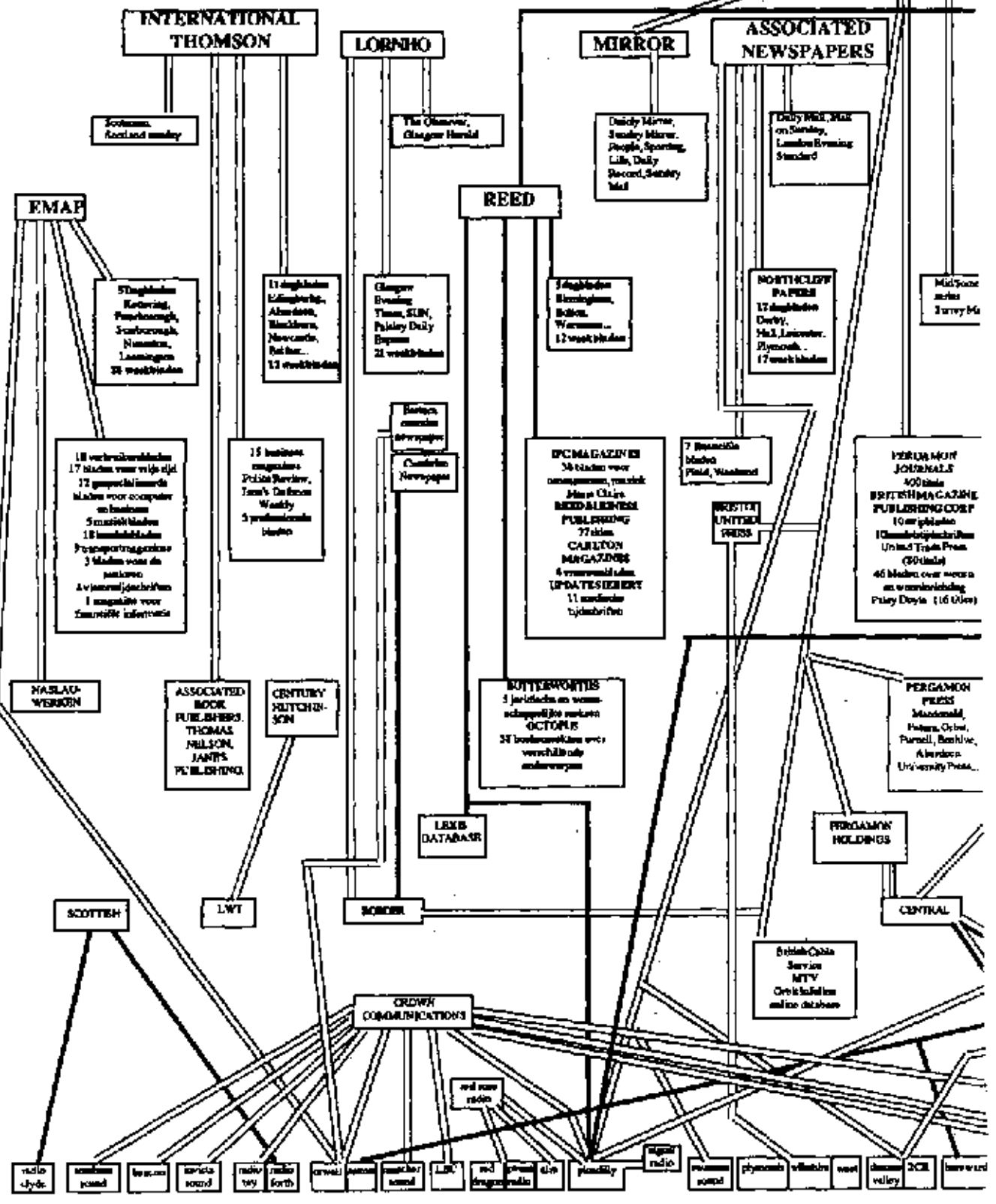
PROVINCIALE
DAGBLADEN

TIJDSCHRIFTEN

BOEKEN

TELEVISIE

RADIO

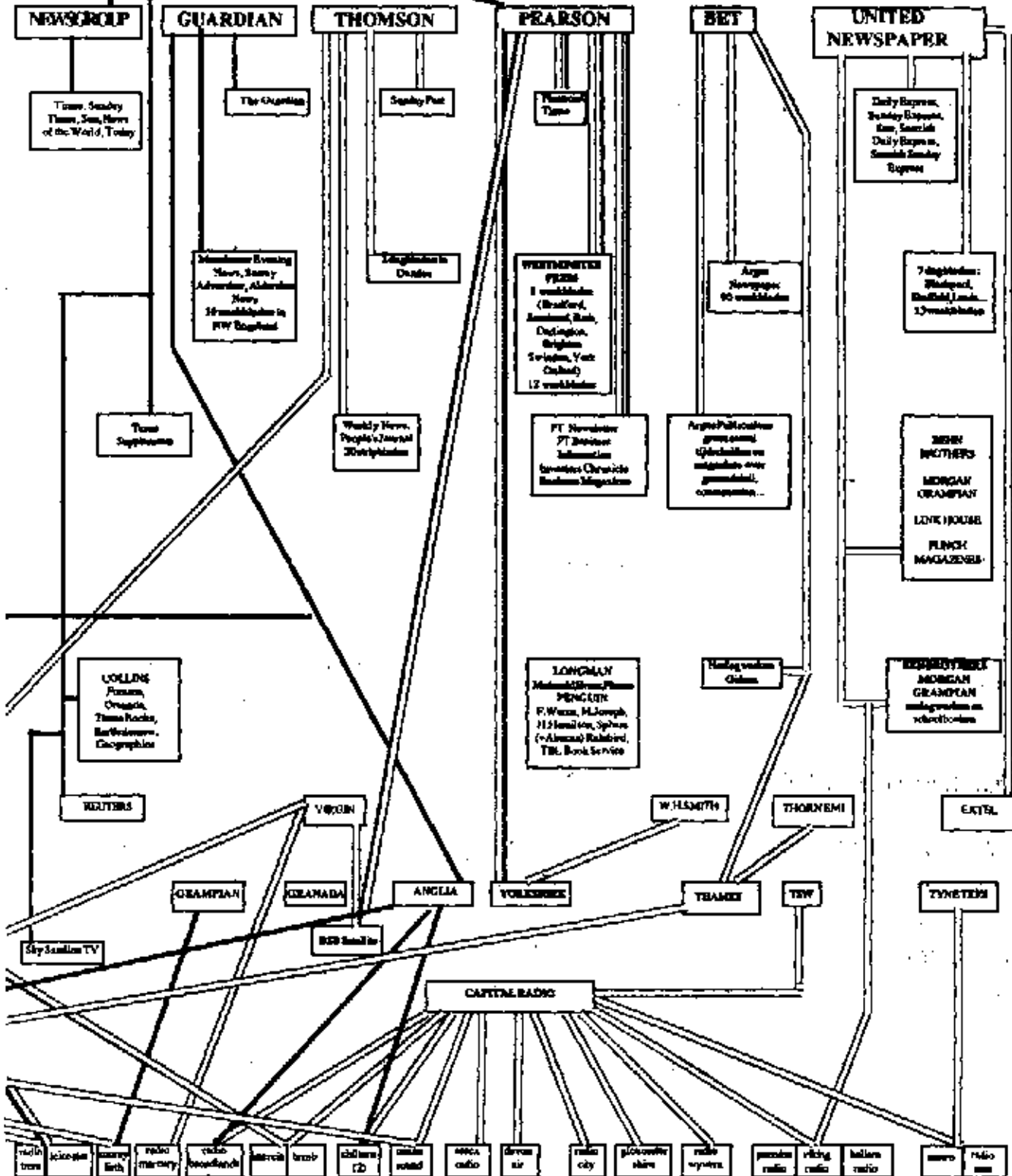

MEDIALAND ?

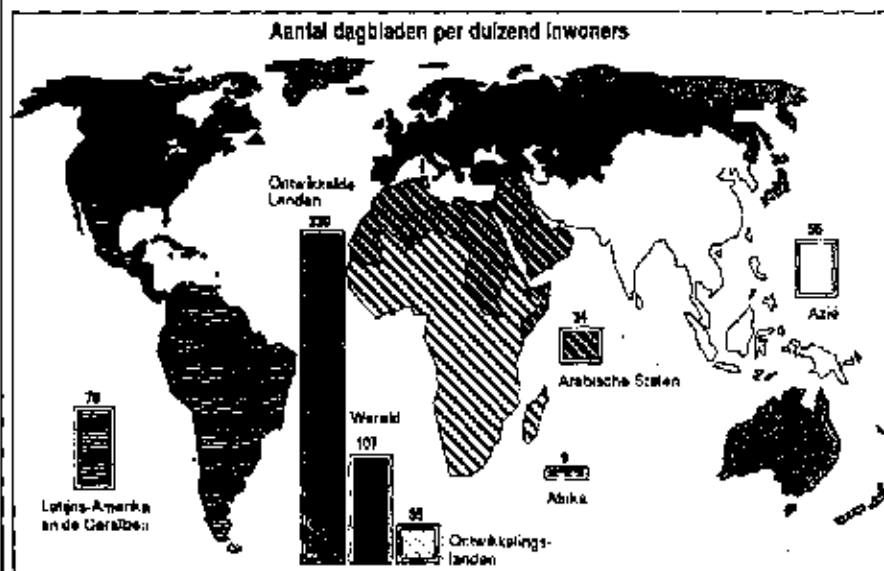

MURDOCH

Overgenomen uit het tijdschrift van de British Peace Assembly.
 Oorspronkelijk gepubliceerd door de National Union of Journalists
 Dit is de situatie zoals ze was op 20 september 1988. Sommige
 namen kunnen intussen veranderd of veranderd zijn. Het betreft hier
 uitsluitend de Britse toestand.

De geografische verdeling van het aantal dagbladen in de wereld

Bron: Bureau voor Statistiek, Unesco

De bovenstaande tabel geeft een overzicht van het totaal aantal dagbladen per 1000 inwoners (in 1988).

De ongelijke krantenverdeling in de wereld is nog flagrantier dan bij de verdeling van de radiozenders, namelijk een verhouding één tegenover tien voor onderontwikkelde t.o.v. ontwikkelde landen. Wat Afrika betreft gaat het zelfs tot een verhouding één tegenover vijftig. Ook tussen de ontwikkelingslanden onderling bestaan grote verschillen. De oplage van dagbladen t.o.v. het aantal inwoners ligt in Latijns-Amerika

en de Caraïben acht maal hoger dan in Afrika en Azië.

Algemeen vertegenwoordigt de oplage van dagbladen in de geïndustrialiseerde wereld twee derde van de totale wereld oplage.

Azië (Japan, Australië en Nieuw Zeeland inbegrepen) staat in voor iets minder dan het andere derde van de wereld oplage, Latijns-Amerika en de Caraïben voor 6%.

Het resterende 1% van de wereld oplage van dagbladen wordt verspreid in de Arabische Staten, Oceanië en Afrika.

Exclusief voor de lezers van Vrede

Vrede organiseert tijdens het Paasverlof een negendaagse Studie- en Toeristische reis naar Bulgarije van Zaterdag 14 tot maandag 23 april.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 17 personen.

Belangstellenden kunnen nadere informatie ontvangen bij Vrede (091) 21 18 39.

De inschrijvingen worden afgesloten op 25 januari.

Vredesfonds

B.L. Wilrijk: 2 x 100; M.R. Oostende: 2 x 150; F.L. Gent: 2 x 500; D.S.A. Oostende: 2 x 100; P.K. Wilrijk: 75; V.H. Oostende: 2 x 100; G.J. Nieuwkerken: 2 x 100; N.S. Zwart: 2 x 200; B.H. Antwerpen: 2 x 500; M.M. Roselars: 2 x 200; V.Z.F. Bornem: 2 x 100; F.E. Oostende: 2 x 150; V.V.F. Gent: 2 x 50; D.R.W. 's Gravenwezel: 2 x 250; D.F. Zedelgem: 2 x 100; D.W. Brugge: 2 x 250; C.M. Bredene: 2 x 100; V.P. Maldegem: 2 x 100; M.E. Gent: 2 x 100; W.W. Kortrijk: 2 x 100; D.C. Gent: 2 x 100; V.M. Gent: 2 x 100; T.M. Brussel: 2 x 200; E.J. Gent: 2 x 50; C.J. Oostakker: 2 x 100; T.M. Zwart: 2 x 500; D.B.E. Brugge: 2 x 100; C.A. Gent: 2 x 100; V.A. Gent: 2 x 100; D.J. Blankenberghe: 2 x 100; N.R. Koorbergen: 2 x 250; L.V. Antwerpen: 2 x 200; E.V.H. Zwart: 2 x 300; J.D.L. Aalst: 2 x 100; M.V. De Pinte: 2 x 200; C.J.J. Oostkamp: 2 x 100; D.S.H. Brugge: 2 x 100; V.J. Antwerpen: 2 x 100; V.N.R. Rans: 2 x 100; V.L. Gentbrugge: 2 x 100; V.C. St-Niklaas: 2 x 100; R.G. Kortrijk: 2 x 200; D.E. Veldegem: 2 x 100; D.E. Wilrijk: 2 x 100; D.A. Oostende: 2 x 50; E.V. Antwerpen: 2 x 500; L.V. Brugge: 2 x 100; B.D. Gent: 2 x 200; L.M. Dronen: 2 x 500; L.E.W. Mechelen: 2 x 100; F.V.L. Gent: 2 x 250; V.J. Harelbeke: 2 x 200; B.L. Harelbeke: 2 x 200; R.W. Brugge: 2 x 50; V.C.J. Antwerpen: 2 x 100; D.S.G. Aalst: 2 x 100; B.P. Oostende: 2 x 200; L.A. Gentbrugge: 2 x 100; L.K. Gentbrugge: 2 x 100; G.Y. Hoevenen: 2 x 100; D.G.-D.C. St-Martens-Latem: 2 x 500; D.D.-M.D. Kortrijk: 2 x 200; V.M. Gent: 2 x 250; D.M. Gentbrugge: 2 x 100; M.A. Dikbeek: 2 x 200; D.F. Marke: 2 x 100; T.P. Grimbergen: 2 x 100; W.W. Ruisbroek: 2 x 500; D.M.L. Oostende: 2 x 100; B.M.L. St-Amandsberg: 2 x 200; V.M. Polona: 2 x 200; D.M.A. Gent: 100; P.V. Brugge: 2 x 100; D.S.J. Gent: 2 x 100; V.V.F. Gent: 2 x 50; D.P. Wilrijk: 1.500; S.V. Leuven: 1.500; R.L. Antwerpen: 500; S.L. Gentbrugge: 50; B.M. Waarschoot: 200; S.M. Harelbeke: 500; L.G. Gent: 600; D.L. Gent: 500; D.L. Harelbeke: 500; V.B.E. Bree: 200; M.D.P. Hofstade: 100; G.K. Houtsteden: 500; J.D.G. Aalst: 500; B.R. Gent: 500; V.M. Oostende: 200; H. Leuven: 100; W.C. Brussel: 500; B.H. Steenokkerzeel: 500; S.J. Deurne: 500; V.M. Brasschaat: 500; R.K. Houthalen: 500; E.V. Hoboken: 500; K.O. Berchem: 500; C35P Brussel: 500; E.V. Antwerpen: 500; S.W. Herent: 500; V.D.P. Zele: 100; T.G. Gent: 500; V.J. Borinage: 100; G.Y. Mechelen: 500; B.H. Gent: 500; A.P. Deurne: 200; M.S. Gent: 500; V.D.M. Deurne: 100; M.G. Gent: 500; V.E.M. Aarschot: 200; G.R. Ledeborg: 500; H.A. Oostende: 100; V.M. Buggenhout: 1.500; C.A. Brugge: 500; D.M.H. Brugge: 500; F.F. Aalst: 500; S.M. Aase: 500; V.P. Leuven: 500; U.O. Denderbelle: 500; J.V. Antwerpen: 500; G.L. Berchem: 500; V.L. Schaerbeek: 250; G.V.G. Brussel: 500; S.L. Vilvoorde: 250; D.A. Oostende: 500; P.K. Bilsdale: 50; J.F. Oostende: 300; M.E. Gent: 500; anoniem Oostende: 1.000; D.E. Brugge: 500; B.M. Kapellen: 500; T.D. Zwart: 500; K.D. Kortrijk: 200; V.D.A. Aalst: 500; J.E. Edgem: 100; S.G. St-Gillis: 500; V.G.P. Maldegem: 100; R.H. Heurden: 500; D.S.M. Aalst: 500; A.D.C. Edgem: 500; S.G. Ekran: 500; V.V. Linden: 500; S.M. Willebroek: 500; D.B.W. Aalst: 500; M.E. Gent: 4.500; N.F. Antwerpen: 500; I.B. Brussel: 500; C.M. Hoboken: 150; A.J. Bredene: 100; S.J. Deurne: 1.000; M.B. Brussel: 300; H.T. Deurne: 500; S.M. St-Niklaas: 200; L.V. Brugge: 500; V.E. Antwerpen: 5.000.

Totaal: 72.925 fr.

De Contra ooit ontmanteld?

Zopas verscheen een studie van de hoogleraren De Schouwer en Stouthuysen van de VUB over het democratisch gehalte van de Nicaraguaanse verkiezingswet. Heel in 't kort komt ze hier op neer.

De Kieswet is op zich zeer democratisch. Een aantal punten zijn zelfs te democratisch. Ze zouden de instabiliteit kunnen verhogen. Enkele van hun opmerkingen. Te vage erkennings- en uitsluitingsvoorwaarden kunnen een grote verleiding inhouden om de konkurrentie aan te pakken. Het gebruik van verschillende electorale systemen voor het aanduiden van president, parlement, gemeenteraad kan tot verwarring leiden. Tevens kan dit het land opzadelen met de moeilijk werkbare situatie van een president die geen parlementaire meerderheid heeft. Verder zijn er teveel mogelijkheden voor kleine partijen om zich boven hun werkelijk belang uit te doen stijgen. Vooral de buitenlandse financiering van de partijen vindt geen genade in hun ogen. Dit is ronduit rechtstreekse interventie. Het is een onaanvaardbare toegeving aan de oppositie, aldus De Schouwer en Stouthuysen. Hun belangrijkste zorg echter gaat uit naar het algemene kader waar de verkiezingen plaats moeten vinden, d.w.z. een derdewereldland onder konstante politieke, economische en militaire agressie.

Heeft het akkoord van San Isidro in Costa Rica van 12 december, nu iets bijgedragen om dit brede kader van instabiliteit positief te beïnvloeden? Of is het eerder een maat voor niets?

Bekijken we een en ander van wat dichter bij.

Hat heeft misschien wel de temperatuur wat doen dalen? Er is een slotverklaring die door de vijf presidenten werd ondertekend. Honduras en Nicaragua stellen een commissie in om het geschil rond de contrasteun vanwege Honduras op proberen te lossen. Er wordt herhaald dat de contra moet ontmanteld worden. Nicaragua en El Salvador zullen besprekingen aanvatten om de relaties opnieuw aan te knopen. Daarop tegenover staat dat iedereen expliciet Cristiani als president van El Salvador steunt. Dat het FMLN eigenlijk gelijk wordt geschakeld met de contra. Dat het FMLN opgeroepen wordt te onwapenen en alle militaire vijandigheden te stoppen die rechtstreeks of onrechtstreeks de burgerbevolking in gevaar kunnen brengen.

Geen woord over het bombarderen van burgerbevolking, over de verwagenheid van leger en doodseskaders, over de moord op de jezuitaten.

Misschien heeft Nicaragua toe moeten geven om het electoraal proces veilig te stellen? Regionaal bekken kan dit het volgende betekenen.

Dit akkoord beïnvloedt rechtstreeks wat in El Salvador aan het gebeuren is. Op een ogenblik dat de regering Cristiani internationaal gezichtsverlies lijdt en haast alle geloofwaardigheid kwijt is, komen de kollega-presidenten hem expliciet ondersteunen. Of... de redenering Bush wordt, wat El Salvador betreft, bevestigd. Dit kan eigenlijk alleen maar leiden tot verhoogde spanning. Het FMLN verwerpt verontwaardigd dit akkoord. Indien nu niet snel naar ernstige onderhandelingen wordt gegaan verhoogt de kans op een Noordamerikaanse, of Guatemaleekse, interventie? Het FMLN wil onderhandelen, op voorwaarde dat de legertop wordt gezuiverd en dat alle maatschappelijke krachten er deel kunnen aan nemen.

Deze verklaring van San Isidro zal de Salvadoraanse regering niet aanzetten daar ook maar enige rekening mee te houden.

Het FMLN, sterk op het terrein zelf, zou kunnen beslissen onder die voorwaarden haar offensief niet te stoppen ... want Cristiani, hij bombardeerde voort.

Op deze manier bekken heeft dit akkoord de spanning dus niet doen dalen, integendeel.

Hoe ziet de toestand er nu uit voor wat Nicaragua zelf betreft. Er wordt herhaald wat in Tela in augustus al werd gezegd. De contra moet ontmantelen. De financiële steun aan de contra zou moeten gekanaliseerd worden via VN-instellingen en dienen voor het integratieplan. Contra's die naar Nicaragua komen voor 5 februari zouden mogen gaan stemmen. Anderszins zal alles gedaan worden via de VN om de contra-ontmanteling terstond aan te vatten. M.a.w. we komen aan periodes en data die niet zo ver meer van 25 februari liggen. Of... ook hier nadert Bush zijn plannen: de contra in stand houden tot aan de verkiezingen om dan te bekijken hoe ze nog gebruikt kunnen worden. Probleem is nu in de praktijk, dat de contra het verkiezingsproces blijven verstoren, door aanvallen en moorden. Ze hebben toch de nieuwe geldelijke steun van het

Noordamerikaanse kongres gekregen. Als ze niet ontmantelen voor de verkiezingen, en waarom zou dit nu plots wel gebeuren, blijven ze een grote bedreiging vormen om de dag zelf zodanig in te grijpen dat de verkiezingen "technisch-democratisch" niet aanvaardbaar zullen zijn. De noodzaak om de situatie voordien militair te klaren zou zich voor het FSLN kunnen opdringen. Of... dit akkoord heeft ons geen stap dichterbij gebracht bij de vrede.

In beide redeneringen de regionale, of de specifiek Nicaraguaanse, speelt de VS een sleutelrol. Hoe politiek belangrijk deze "vredesintenties" van de lokale presidenten ook mogen wezen, zolang deze volkeren zich niet uit de VS-greep kunnen houden en rechtvaardiger maatschappelijke structuren kunnen bewerkstelligen zal er geen vrede zijn.

Georges Spriet
18 december 1989

Kandidaten presidenten en vice-presidenten voor de verkiezingen van 25 februari in Nicaragua

FBLN - Sandinistisch Front
Daniel Ortega en Sergio Ramirez

MAP-ML - Marxistisch Leninistische Volksbeweging
Isidro Tellez en Carlos Quadra

MUR - Revolutionaire eenheidsbeweging
Moises Hasan en Francisco Samper

PCD - Democratisch Conservatieve Partij
Eduardo Molina en Lombardo Martinez

PLUN - Onafhankelijke Liberale Partij voor Nationale Eenheid
Rudolfo Robelo en Lombardo Martinez

PRT - Revolutionaire Arbeiderspartij
Bonifacio Miranda en Juan Layton

PSC/PPSC - Sociaal Christelijke Partij / Sociaal Christelijke Volkspartij
Enck Ramirez en Rina Taboada

PBOC - Sociaal Conservatieve Partij
Fernando Aguero en William Estrada

PUCA - Centraal Amerikaanse Eenheids-partij
Blanca Rojas en Daniel Urcuyo

UNO - Unie van Nationale Oppositie
Violeta Barrios Chamorro en Virgilio Godoy

Panama

Na twee jaar zenuwoorlog, dreigen, bluffen en steun aan twee mislukte staatsgrepen, dacht president Bush dat de tijd rijp was om met de grove borstel het Panamese politieke landschap schoon te vegen: met operatie Just Cause (Rechtvaardige Zaak) vielen op 20 december meer dan 20.000 Amerikaanse militairen Panama binnen met de bedoeling de 35.000 Amerikanen in dat land te beschermen, een democratische regering te installeren, de drughandel via Panamalam te leggen en het strategische Panamakanaal onder controle te houden. De direkte aanleiding voor deze operatie was een reeks incidenten waarbij één Amerikaans marinier werd doodgeschoten en enkele Amerikaanse burgers werden mishandeld.

Iran-contragate

Dat Noriega weinig of geen oog had voor de democratische regels van het politieke leven, staat buiten kijf. Dat Panama een draaischijf was van de internationale drughandel en dat Noriega daar tot in zijn nek inzat, was al lang bekend. Noriega had het trouwens van de VS zelf geleerd, in de periode dat hij op de loonlijst van de CIA stond en de drughandel een centrale rol speelde in de financiering van de kontra-rebellen die met steun van de VS het sandinistisch bewind in Nicaragua trachten omver te werpen. Nu moet Noriega hangen voor zijn rol in de drughandel, terwijl de VS jarenlang dit feit hebben getolereerd.

In een rapport over de drughandel van de commissie voor Buitenlandse Zaken van de Amerikaanse senaat valt te lezen dat William Casey, die aan het hoofd stond van de CIA tijdens het Iran-Contra-schandaal, in 1985 heeft gezegd dat hij Noriega niet wilde aanklagen vanwege de banden met de drughandelaren omdat hij 'een waardevolle bijdrage levert aan onze politiek in Midden-Amerika, in het bijzonder in Nicaragua'. Het proces Noriega dat plaatsvindt in Miami zou wel eens nare gevolgen kunnen hebben voor president Bush. Noriega heeft steeds beweerd 'iets' meer te weten over de rol van Bush in het Iran-Contra-schandaal. Bush van zijn kant heeft altijd ontkend iets met de zaak te maken gehad te hebben.

De militaire interventie, die en passant meer dan 2.000 mensenlevens heeft

gekost (sommige kranten meldden zelfs tot 7.000 doden), werd op heel wat kritiek onthaald.

Opvallend was de kritiekloze houding van tal van Europese staten. Zo maakten Frankrijk en Groot-Britannië, samen met de VS, gebruik van hun vetorecht in de VN-Veiligheidsraad om een resolutie tegen de militaire interventie tegen te houden. Ook onze minister van Buitenlandse Zaken had het te druk met de omwenteling in Roemenië. Vanuit België kwam dan ook geen negatieve reactie op de schending van de soevereiniteit van Panama.

Het feest is gedaan, jullie kunnen naar huis terugkeren.

(uit "Le Monde")

In een periode dat de SU zich niet langer mengt in de interne aangelegenheden van staten, tonen de VS zich eens te meer dat Centraal en Zuid-Amerika hun achtertuin is. Nu de strijd niet meer kan gevoerd worden tegen het rode gevaar (Gorbatsjov is in de VS meer populair dan de eigenste president en met Fukuyama is het communisme dood en begraven - welk rood gevaar zou men nog moeten vrezen?), mengt de VS zich in haar achtertuin door het aanpakken van de internationale drughandel. De ervaring met Columbië leerde ons dat vooral de linkse leiders van massa-organisaties achter de tralies vlogen i.p.v. de drugbaronnen. Het is dan ook de vraag welke personen deel uitmaken van de groep van 5.000 gevangenen in Panama.

KORTOM

EUROPA: Onze Westerse regeringen geven graag lessen in democratie. Inmiddels moet men vaststellen dat de Europese Gemeenschap een instelling is met een indrukwekkende bureaucratie die buiten iedere parlementaire controle functioneert.

Het Europees Parlement heeft namelijk geen enkele doorslaggevende inspraak, laat staan controle. Het blijft de door de regeringen aangestelde commissie en de raad van ministers die het beleid bepalen. De volkeren van de EEG-lidstaten hebben er wel een andere mening over. Dit kwam tot uiting in een recent gehouden opiniepeiling waarbij de vraag werd gesteld "bent u met het oog op Europa 1992 voor of tegen een door het Europees Parlement gecontroleerde regering?". Gemiddeld kwam hierop het volgende antwoord: voor de ganse EEG: 56 %. Voor België 60 %, Frankrijk 66 %, BRD 45 %, Groot-Britannië 45 %. Contra: gemiddeld EEG 17 %. Voor België 9 %, Frankrijk 13 %, BRD 23 %, Groot-Britannië 23 %. Wanneer zullen de regeringen van de lidstaten met dit democratisch standpunt van de volkeren rekening houden?

ZWITSERLAND: De openbare opinie heeft de regering voor een dilemma geplaatst. In het kader van de bestaande mogelijkheden een referendum op volksinitiatief te organiseren werden door de Jong Socialisten en de vredesbewegingen 111.300 handtekeningen samen gebracht voor het houden van een volksraadpleging voor het afschaffen van het leger. Meer dan één derde stemde voor of 35,6 % en 64,4 % stemde tegen.

In sommige kantons zoals Genève en de Jura stemden zelfs 50,4 % en 55,5 % voor.

Daar waar gewoonlijk slechts 50 % van de ingeschreven kiezers aan stemmingen deelnemen bedroeg dit deze maal 68 %. De hoogste deelname sinds vijftien jaar. Dit uiteraard bemoedigend resultaat zal de regering zeker tot nadenken stemmen betreffende haar nieuwe geplande militaire uitgaven. Tevens de noodzaak doen inzien om, zoals elders in Europa, een burgerdienst in te voeren.

El Salvador

El Salvador kreeg rond 11 november een hogere nieuwswaarde. Het offensief van het FMLN haalde in de weken die erop volgden enkele dagen de internationale pers. Vooral de moord op de zes vooraanstaande jezuïeten maakte veel ophef.

De gebeurtenissen in Oost-Europa hebben daarna echter alle westerse ogen op vooral dan Roemenië gericht. Er wordt momenteel nog heel sporadisch bericht over de toestand in El Salvador.

Recentelijk kwam nog het bericht dat president Cristiani de betrokkenheid van de strijdkrachten bij de moord op de zes jezuïeten-bevrijdingstheologen heeft toegegeven. Volgens de "Tutela Legal" - de mensenrechtenorganisatie van het aartsbisdom - opereren de beruchte doodskaders meer en meer terug op het niveau van het begin van de jaren '80.

De sterk opgedreven repressie van de laatste maanden, speelde trouwens een belangrijke rol in de aanzet tot het offensief van het FMLN.

Na de jarenlange herhaalde pogingen tot onderhandelen en de vele vredesvoorstellen, had het FMLN in het verlengde van de akkoorden van Tela zich akkoord

verklaard om te onderhandelen met de regering Cristiani. De eerste ontmoeting tussen de regering Cristiani en het FMLN greep plaats half september in Mexico. Het FMLN kwam met een concreet uitgewerkt vredesplan op tafel, de regeringsdelegatie had geen enkel vredesvoorstel (tenzij de overgave van het FMLN) en was ook niet gemandateerd om te onderhandelen, alléén om (vrijblijvend) te dialogeren. Eenzelfde scenario herhaalde zich tijdens een tweede ontmoeting in San José (Costa Rica). Er was dus helemaal geen sprake van enige politieke wil van de regering Cristiani en het leger om tot een onderhandelde oplossing te komen.

Deze impasse, met de moordende aanslag op het vakbondsklokaal van FENASTRAS als één van de droevige hoogtepunten in de repressie, heeft geleid tot het offensief van het FMLN op 11 november. Rond het uiteindelijke doel van het offensief is het FMLN duidelijk: de regering dwingen tot ernstige onderhandelingen om tot een vrede met sociale rechtvaardigheid te komen. Zolang daar niet aan voldaan wordt, gaat het offensief door, tot op de dag van vandaag. Het

antwoord van het leger is tot nu toe zeer moorddadig geweest. Massale bombardementen op volkswijken in San Salvador, San Miguel, het negeren van de akkoorden van Genève die de hulporganisaties in staat moeten stellen de oorlogsslachtoffers te verzorgen, aanhoudingen van leiders en leden van volksorganisaties...

Het is een feit dat Cristiani met een dergelijk optreden internationaal heel wat gezichtsverlies geleden heeft. Zijn voornaamste broodheer is en blijft echter de VS, die met hun optreden in Panama bewezen hebben hun beslissende rol in de regio te willen handhaven en zonder dewalke het konflikt in El Salvador al heel andere wendingen had kunnen aannemen.

L.V.

Vergeet El Salvador niet !!!

Er is dringend financiële hulp nodig voor het volk van El Salvador.

U kan een bijdrage storten op de rekening 001-1350417-59 van het El Salvadorcomité, F. Bernierstraat 29, 1060 Brussel.

Colombia in de kijker

Drugmafia, bourgeoisie, leger en doodseskaders werken samen tegen de oppositie

**Wie is met wie in oorlog?
Hebben regering en drugbaronnen
elkaar de oorlog verklaard?
Wat tracht men ons wijs te maken?
Wat te denken over het legaliseren van
het druggebruik?**

Jaime Cortes, vice-voorzitter van de Union Patriótica, een toegelaten oppositiepartij, zei het verleden jaar heel kernachtig. Bondig samengevat komt zijn uitspraak hier op neer dat het land in oorlog is met zichzelf. Die oorlogstoestand houdt de bevolking onderontwikkeld en de privileges van de bourgeoisie blijven gewaard. Terreur tegen de werkende klasse en haar organisaties houdt er de schrik in. De schijn van democratie tracht men op te houden, maar dat spelletje kan niet blijven duren.

Ramon Castillo, socialistisch burgemeester van de stad Apartado, die op het nippertje aan een aanslag ontsnapte en uitweek naar Nederland, zegt onomwonden dat politiek en drugmafia één pot nat zijn. Zo ook is het gesteld met de privileges en de doodseskaders die de economische belangen van de misdaadorganisaties beschermen. Zowel topministers als hoge militairen zijn dikwijls betrokken bij de doodseskaders en de drugmafia. Huismoordenaars worden getraind door die moordkommando's, die op hun beurt opgeleid worden door Amerikaanse, Britse en Israëlische huurlingen. Deze zijn tevens de aanvoerders van de privé-legers van de drugbaronnen en de grootgrondbezitters.

Zoals bij ons de "Bende van Nijvel" lukraak aanvallen uitvoerde ten einde het militair potentieel van de ordehandhavers te laten versterken, zo ook, maar dan op veel grotere schaal en veelvuldiger, slaan de doodseskaders toe.

Vijf jaar geleden, toen de minister van justitie Lara Bonillo vermoord werd, legde de magistratuur dossiers aan over de daders. Het leger bestormde het justitiepaleis, schoot lukraak 95 mensen dood

waaronder vier rechters en de ontsnapte rechters werden later neergeslagen. De drugdossiers gingen in de vlammen op, wat uiteraard geen toeval was.

Generaal Maza Marquez

Hij is het hoofd van de geheime dienst, die boven alle verdenking staat. Hij pakt dan ook het drugprobleem stevig aan, want hij wil de Colombiaanse maatschappij voor eens en voor altijd gezond maken. Dank zij hem zond de televisie een videofilm uit waarin getoond wordt hoe Britse en Israëlische huurlingen leden van de doodseskaders opleiden. Zijn rapport over de streek van Puerto Boyaca waarin voor het eerst de waarheid over de financiering van de para-militaire bendes te vinden is, verwekte heel wat deining. Die bendes organiseerden 38 bloedbaden waarbij 400 doden vielen in één jaar tijd. In dezelfde regio werden vele klandestiene begraafplaatsen blootgelegd.

Bij de aanhouding van een ex-kapitein tijdens de voorbije meimaand, vond men een rapport bestemd voor de drugmafia, waarin de namen van ministers, generaals en politiemensen voorkomen, verbonden met de onderwereld van de drugs. Enkele dagen later ontsnapte Maza Márquez nieuweliks aan een aanslag toen een bomauto enkele seconden te laat ontplofte.

De generaal geeft zijn opinie weer over de drugproblematiek. "Wij vechten tegen de drughandelaars, maar ook tegen het terrorisme dat ons de meeste zorgen baart. Deze misdaadwereld wordt gefinancierd door de drugbazen en beoogt de destabilisering van de staat. Men valt de staatsorganen aan die de basis vormen van het georganiseerde volk: het gerecht, de pers en de politieke partijen". Maar hij is niet de enige Colombiaanse prominent die de drugmafia de voet dwars zet. Ook president Barco deed een emotionele oproep te New York voor de Verenigde Naties. Hij riep op tot een internationaal offensief tegen de verdovende middelen. Hij benadrukte dat het drugconflict geen grenzen

kent en dat er geen plaats veilig is voor de narcoterreur. De president stelde voor een internationale werkgroep van ministers op te richten om het anti-drugbeleid te coördineren. Hij hamerde erop dat het druggeweld voor een groot deel zijn oorsprong vindt in de rijke landen, die de wapens leveren en de chemicaliën voor de druglaboratoria.

Maar hij staat niet alleen, ook de Franstalige Belg Paul-Emile Dupret, die een tijdje in Colombia werkte, wees op een forum over de mensenrechten in Colombia op de hypocriete houding van de USA en West-Europa waar de banken ongestoord verder gaan met het "witwassen" van het druggeld. Van uit Brussel klaagde Fernando Salazar, woordvoerder van de volksbeweging "A Luchar" de Amerikaanse houding aan in de strijd tegen de drugmafia. Eigenlijk is het opzet een goed gekamouflaarde operatie, die niet de cocaïnebaronnen, maar wel de linkse oppositie viseert.

Kan het legaliseren van drugs uiteindelijk de oplossing brengen?

Ernesto Samper, de Colombiaanse presidentskandidaat, vindt dat indien harde acties falen, men de drugs moet legaliseren. Ook de Peruaanse minister van Buitenlandse Zaken sprak in dezelfde zin tijdens een zitting van de Verenigde Naties. Ook in de USA en in Europa denken politici en wetenschapsmensen dat legalisering de mafia een hak kan zetten.

De strijd tegen de drugs duurt al twintig jaar en elke strategie faalde. Waarom? Omdat na wapens, drugs de meest winstgevende handel is, waardoor de mafia kan omkopen, investeren in de wapenhandel en de georganiseerde misdaad kan controleren. De sekretaris-generaal van de UNO, Perez de Cuellar noemde de mafia het rijk van het kwaad, dat oorlogen financiert, rechtse bendes betaalt en samenlevingen ondermijnt, waardoor regeringen wankelen. Het nieuwe Europa van 1992 staat voor

een groot dilemma, d.i. het wel dan niet legaliseren van druggebruik. Enkele pro-argumenten van legalisering zijn o.a. de volgende. Indien de staat het monopolie krijgt van de aankoop, kan de staat de verkoopprijs en de kwaliteit waarborgen. De opbrengst ervan kan dan gebruikt worden om verslaakten te behandelen en informatie over het gevaar van druggebruik te verspreiden. De druggebruikers worden daardoor uit de illegaliteit gehaald en zullen er minder drugdoden vallen. Zwara kosten voor drugpolitie en gevangenis-sen worden uitgepaard. De corruptie met druggeld gaat dan tot het verleden behoren, evenals de financiering van de onderwereld, de huurlingen en de plaatselijke oorlogen. Psychologisch is het zo dat uitgerokend datgene dat niet meer verboden is, zijn aantrekkingskracht verliest.

De SPD-burgemeester van Hamburg, Henning Voscherau evenals de Groenen zijn voor legalisering. "The Economist", een Brits weekblad, schreef op 9 sept. dat het voor legalisering is, want controleren en sterk ontmoedigen gaan hand in hand. Al bij al, over het drugprobleem is het laatste woord nog niet gezegd.

René Van Nerum

Personalia

• *Wij bieden onze oprichte deelneming aan Gust Leclercq aan, bij het overlijden van zijn vrouw Maria Brise op 23 december jl.*

• *Tien jaar geleden overleed onze vriend en medewerker Bob Wol-slijn, aan wie we de beste herinnering bewaren.*

FRANKRIJK: De onderscheiden Franse regeringen hebben het steeds over hun onafhankelijke kernmacht gehad. Zo beweesen en beweren ze steeds los te staan van de NAVO, althans wat de militaire samenwerking betreft. In feite is de militaire slagkracht en strategie steeds op die van de NAVO-bondgenoten afgestemd geweest. Ook heel wat militaire manoeuvres worden bovendien gemeenschappelijk gehouden. Wanneer er over onderhandelingen gesproken wordt komen de socialisten Mitterrand en Rocard, zoals dit gisteren het geval was met d'Estaing en Chirac, aandreven met de verklaring dat hun land, gezien zijn onafhankelijke opstelling, hierbij niet kan betrokken worden. Kort geleden heeft de Amerikaanse pers feiten bekend gemaakt die nog duidelijker de dubbelzinnigheid van de Franse regeringen aantonen. Hierbij wordt onderlijnd dat tussen de Verenigde Staten en Frankrijk een nucleaire samenwerking bestaat sinds 1961. De nauwe vriendschapsbanden tussen De Gaulle en de NAVO-opperbevelhebbers Norstad en Lemnitzer zouden hiervan aan de basis gelagen hebben. Het verlaten van de NAVO in 1966, en het uitwijzen van de zetel van de alliantie bliken vooral dikmakerij geweest te zijn. Vier maanden later, in februari 1967, sloten de V.S.-Generaal Lemnitzer en de Franse Generaal Ailleret akkoorden voor samenwerking van de beide militaire staven en bij de vervaardiging van de atombommen. Deze akkoorden zijn echter altijd geheim gebleven...

E.E.G.: In januari beginnen onder de E.G.-landen onderhandelingen over de statuten van een Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, waarvan de oprichting in principe werd goedgekeurd door de E.G.-top in Straatsburg. Als we „De Standaard“ (11 dec.) mogen geloven dan pleit de top in het slotdokument, op Belgisch aandrigen, „voor efficiënte bestrijding van de fiskale fraude“. Voor wie wet dat in dit land reeds jaren de „fiskale fraude“ aan de kaak wordt gesteld en dat door de regering tot heden weinig of niets werd gedaan komt dit wel enigszins lachwekkend over. En, is het regeringsplan om onze koopvaardij onder Luxemburgse vlag te laten varen eveneens geen toegelaten vorm van belastingsontruiking?

BELGIE: Op 25 oktober is de zoveelste jachtbommenwerper F16 van de Belgische luchtmacht te Budel aan de Belgisch-Nederlands grens neergestort. Een paar dagen voordien ploften eveneens twee Belgische F16 vliegtuigen in Turkije neer. In totaal zijn er dit reeds 24 of bijna een vierde van de in 1979 aangekochte Amerikaanse vliegtuigen. Deze maakten deel uit van de beruchte „koop van de eeuw“ waarleggen de vredeskrachten actie voerden onder het thema „Neen aan de 30 miljard“. De voorziena 30 miljard van 79 zijn intussen opgelopen tot meer dan 50 miljard.

Grosso modo maakt dit reeds minimum 15 miljard dat naar de vaantjes is maar hebben ook een aantal jonge mensen er het leven bij ingeschoten.

ISRAEL: Op de bezette westelijke Jordaanoever zijn na een langdurige onderbreking een duizendtal lagere scholen en peuterscholen opnieuw geopend. Ruim 200.000 Palestijnse leerlingen hebben het onderwijs hervat in een poging het verloren schooljaar te redden. Daarnaast blijven de universiteiten en tal van middelbare scholen voorlopig gesloten.

Begin dit jaar liet de Israëliische overheid scholen sluiten op de Westbank uit zogenaamde veiligheidsoverwegingen omdat die scholen een broeknest voor onruststokers waren. Volgens de Israëliische overheid werd de intifada vanuit de scholen georganiseerd. Door deze maatregel haalde Israël protest uit de hele wereld over zich.

Indien Israël werkelijk begaan is met de veiligheid van alle burgers dan vragen wij ons af waarom ook de peuterscholen werden gesloten. Waarom de scholen en universiteiten sluiten op de westelijke Jordaanoever en in Cisjordanië, maar niet in de Gaza waar toch ook de intifada woedt? Waarom de vrijwilligers straffen die de jongeren en kinderen van alternatieve lessen wilden voorzien? Waarom professoren en wetenschappers de toegang tot de laboratoria, bibliotheken of hun bureau verbieden? Deze maatregelen lijken ons niet in de richting van een herstelling van de rust te gaan, maar eerder een aanzet tot de uitbreiding van de Palestijnse opstand. Dat de maatregel in elk geval niets heeft uitgehaald, toont de nooit opgehouden opstand aan. Daarnaast betekent het sluiten van scholen in eerste instantie een schending van een fundamenteel mensenrecht, nl. het recht op onderwijs. Een stopzetting van de bezetting lijkt ons eerder een uitweg.

My-Lai: een weerzinwekkende verjaardag...

Ruim eenentwintig jaar geleden werden bijna vijfhonderd boeren, vrouwen en kinderen met de bajonet, en de stengun koelbloedig afgemaakt door een per hellicopter aangevoerde compagnie jonge Amerikaanse soldaten. Dit gebeurde in My-Lai, een gehucht gelegen op een 500 km van Saigon en dit tijdens de maand maart in 1968.

De verschrikkelijke details van deze gruwelijke slachtpartij willen we de lezers besparen. Ze liggen in orde van wreedheid op nazi-niveau. Dan weet u het wel... Hoe kwam men uiteindelijk aan de weet, en dit tot in de kleinste details, van heel die monsterlijke „militaire” operatie? Nochtans had de hogere legerleiding opzettelijk een gehucht uitgekozen, diep in de jungle, waardoor de overlevingskansen van de 120 jonge soldaten erg minniem waren. Getuigen kon ze best missen, dus...

Maar daar was ook nog Ronald Haerberle, de officiële fotograaf van de compagnie, die kiekjes schoot, die pas 19 maanden na de feiten verschenen in het geïllustreerd tijdschrift „Life”. Het is dank zij die foto's dat My-Lai een symbool werd.

In het opzienbarend proces in 1969-70 van de 11^e infanteriebrigade, inzonderheid van de compagnie C, die de schokkende feiten ten laste werden gelegd, stond uiteraard haar luitenant William Calley terecht. President Nixon kwam toen tussenbeide met de uitspraak dat de militairen slechts de orders uitvoerden van de hogere legerleiding en dat ze bijgevolg onschuldig waren. Waar hebben we dat nog gehoord, befehl ist befehl? Luitenant Calley's laatste woorden op dit proces zijn erg leerrijk: „Onze vijand had geen geslacht en geen leeftijd. Het communisme... men had ons niet geleerd dat het een filosofie was, het was de vijand.” Totdaar de luitenant. Een deelnemer aan het bloedbad zei op het proces: „Ik ben beschaamd, ik ben schuldig, maar ik heb het gedaan. 't Is de oorlog die ons vormde, men programmeerde ons om te doden. Daarom is het noodzakelijk dat er nooit meer oorlog komt.” Einde citaat.

„VIETNAM, MON AMOUR”
Deze documentaire werd gerealiseerd door Kevin Sin van de Yorkshire Television, die dit dramatisch gebeuren op

een schokkende wijze evokeert. Als een Viëtnamese moeder, die onder de lijken van haar gezin en haar ouders aan de dood wist te ontsnappen komt getuigen, lijkt dit wel het einde. Als die smartelijke getuigenis dan gevolgd wordt door die van een Amerikaan, toen een 19-jarige soldaat, die met foto's zwaait van de mensen die hij verminkte en vermoordde en op een hysterische toon tot vervelens toe herhaalt dat hij toen het hoofd verloor, dan mogen we wel spreken van een akelig tijdsdocument. De foto's van toen, zo uit het gebeuren gegrepen, de close-ups van de piepjonge soldaten, de ogen troebel en met handen die niet stoppen met beven, spreken boekdelen...

Eigenlijk was My-Lai een vergeldingsraid om wraak te nemen voor het grootscheeps Têt offensief van de Viëtcong, die massaal de grote steden bestormden en zo de overwinning behaalden. De dokumentair beschuldigt onomwonden de militaire opleiding van de Amerikaanse recruten als grote medeplichtige aan de oorlogsmisdaden in Viëtnam. Hun op-

leiding had duidelijk nazi-allures. Het dramatische is wel dat die opleiding tot op heden nog niet veel veranderd is! Al na 27 jaar heeft het Amerikaans militarisme alles vergeten wat er toen gebeurde. Of beter, het heeft zijn les nog niet geleerd. Of moeten we stellen dat militarisme, waar ook ter wereld, het beest in de mens wakker maakt?

Het zou van veel pessimisme getuigen indien we aan de nog weliswaar jonge, nieuwe tijdsgeest zouden voorbijgaan. Een steeds machtiger wordende vrede-stroming vaart door het internationale politieke landschap en beukt heel wat heilige huisjes in. De Gorbatsjov-vredespolitiek dirigeert duidelijk het wereldgebeuren. De topontmoetingen volgen elkaar steeds sneller op en de ontwapeningsvoorstellen blijven niet achter. Wordt de utopie „WERELDVREDE” dan toch eindelijk een realiteit? Het is duidelijk dat het progressieve wereldgeweten in opmars is voor een veiligere en humanere wereld.

René Van Nerum

Lim Sun Gen en Moon Gyu Hen voor het overschrijden van de demarcatielijn in Panmunjom.

Rim Su Gyong, een Zuidkoreaanse studente van 21 jaar, werd op 15 augustus in haar land aangehouden na deelgenomen te hebben aan het 13de Wereldjeugdfestival dat eind juli doorging te Pyong Yang in Noord-Korea. Zij vertegenwoordigde aldaar de Nationale Studentenraad (Chondachyop). Een katholiek priester die haar vergezelde op de internationale vredesmars, van Pyong Yang naar de demarcatielijn tussen de twee Korea's werd evenens aldaar aangehouden.

Rim Su Gyong en Hun Gyu Hyon bevinden zich sindsdien in de gevangenis van de nationale veiligheidsraad waar ze bestendig ondervraagd en mishandeld worden. Ouders, collega's of journalisten kregen tot heden geen toelating om hen te bezoeken. Ondertussen worden zij bedreigd met de doodstraf onder het voorwendsel dat zij de nationale veiligheid in gevaar brachten. Druk vanwege de internationale openbare opinie is hier dus een dringende noodzaak.

Zorgt Rafsanjani voor een nieuwe koers?

Eind juli vorig jaar is in Iran de vroegere parlamentsvoorzitter Ali Akbar Hashemi Rafsanjani tot president verkozen. De nieuwe president, die de steun genoot van de zoon van de overleden ayatollah Khomeini, zal Ali Khamenei opvolgen wiens tweede ambtstermijn in oktober afloopt. Onder Khamenei was het presidentschap slechts een ceremoniële functie. Door een referendum dat werd gehouden zal dit spoedig veranderen. Op 24 april had Khomeini een 20 leden tellende commissie benoemd die een herziening van de grondwet van Islamitische Republiek moest voorbereiden. Belangrijk daarbij was dat de minister van Binnenlandse Zaken, de radikale Mohtashemi, niet tot de commissie behoorde. Door het referendum dat zich moest uitspreken over het voorbereidende werk van de commissie zal Rafsanjani in de toekomst als president over meer bevoegdheden beschikken.

Pragmatisch

Rafsanjani staat bekend als een pragmatisch politicus die de banden met het jarenlang verketterde Westen weer wil aanhalen. Hij wil zo de Iraanse economie na acht jaar oorlog met Irak uit het slop halen. Ook de belabberde situatie van het Iraanse leger moet verleden tijd worden. Voorlopig lijkt de richting Europa enkel te leiden naar het oostelijk deel. In juni bracht Rafsanjani een bezoek aan Moskou, Budapest en Boekarest. Een toenadering tot West-Europa is nog niet voor morgen. De affaire Rushdie en de oproep van Rafsanjani in mei aan het adres van de Palestijnen om Amerikanen, Britten en Fransen te doden uit wraak voor het brutale Israëlische optreden in de bezette gebieden, waren niet van dien aard om de toenadering terug op gang te brengen. Toch maakten enkele landen, waaronder Frankrijk en West-Duitsland, van het overlijden van de geestelijke leider Khomeini gebruik om in stilte hun ambassadeur terug te sturen naar Teheran. Maar in de huidige omstandigheden is er nog geen grootscheepse samenwerking tussen Iran en het Westen mogelijk, hoe zeer het Westen dat ook zou willen. Iran blijft een aantrekkelijke handelspartner: het telt 45 miljoen inwoners, is strategisch gelegen tussen de Sovjetunie en de Golf, heeft een belangrijk economisch potentieel en heeft geen noemenswaardige

L' Ayatollah Khomeiny

buitenlandse schulden.

De impasse tussen het Westen en zijn voormalige Iraanse bondgenoot is Moskou niet ontgaan. Al in februari bracht de Sovjet-minister van Buitenlandse Zaken Sjevermadze een opgemerkt bezoek aan Teheran waar hij door Khomeini himself werd ontvangen. Die toonde zich daardoor van zijn pragmatische kant want de ayatollah heeft nooit een goede relatie gehad met alles wat roodgekleurd was: in Iran liet hij de kommunisten vervolgen en de Sovjetunie omschreef hij als een „satanische macht“. Dat herhaalde hij nog eens in zijn testament, maar volgens Rafsanjani herzag hij dit kort voor zijn dood door aan te dringen op een samenwerking met de Sovjetunie. Gorbatsjov verwelkomde op zijn beurt Rafsanjani met veel eerbetoen en vergastte hem met een samenwerkingsverdrag tot het einde van deze eeuw voor een bedrag van meer dan 500 miljard frank.

Een nieuwe koers

Intussen is ook de opvolger van Khomeini aangeduid. Het verraste niemand dat het uiteindelijk de vroegere president Khamenei is geworden. Het leidende duo Rafsanjani en Khamenei worden algemeen als twee complementaire individuen beschouwd. Terwijl Khamenei meer als een erudiet persoon overkomt met een niet onbescheiden kennis van de islamitische rechtsleer, is Rafsanjani de figuur die in verbinding staat met de massa. Deze volgelingen van Khomeini hebben allebei enige tijd doorgebracht in de gevangenis-

sen van de Sjah. Zij hebben ook een goede relatie met het leger en de Revolutionaire Wachten. Wat de buitenlandse politiek betreft, zouden beiden zich ook pragmatisch willen opstellen. Zoals reeds hierboven vermeld, wil (moet) Rafsanjani Iran uit de isolatie halen en kijkt hij reeds in de richting van (Oost)-Europa. Niets wijst erop dat Khamenei hierin van mening verschilt. Er valt nog te noteren dat Rafsanjani en Khamenei niet enthousiast waren over de campagne tegen Salman Rushdie, de auteur van *Satanic Verses*. Zij sloegen pas dezelfde toon aan als Khomeini toen hij van het verschijnen van dit boek een wereldzaak maakte. Khamenei heeft reeds laten vallen dat *Satanic Verses* Rushdie kan vergeven worden.

Bij zijn aantreden zal Rafsanjani voor een pak problemen staan. Momenteel is slechts een derde van de produktiekapaciteit van het land in gebruik en heet Iran te kampen met een inflatie van ongeveer 200%. Naar schatting is met de wederopbouw van het land een bedrag van meer dan 3.500 miljard frank gemoeid. Maar het ontbreekt Iran echter aan buitenlandse valuta voor de import van allerlei goederen en onderdelen. Wat de toekomst van Iran betreft stelt zich de vraag in hoeverre Rafsanjani erin zal slagen de Iraanse economie uit het slop te halen. Niet alleen staan de radikalen afkerig tegenover zijn liberaliseringsplannen, bovendien wijzen zij een toenadering tot het Westen af. Een eerste tegenslag voor Rafsanjani is de verkiezing van Mehdi Karubi als nieuwe parlamentsvoorzitter op 16 augustus. Een week voordien had Rafsanjani afstand gedaan van zijn voorzitterschap. Het Parlement lijkt nu in handen van de radikalen die de bevoegdheid zouden hebben de door Rafsanjani voorgedragen kandidaat-ministers af te wijzen.

Rafsanjani staat dus voor een dilemma waarbij zijn ruimte om te manoeuvreren beperkt is. Als hij economische hervormingen doorvoert, loopt hij de kans in botsing te komen met de radikalen. Als hij een confrontatie met de radikalen wil omzeilen maar niets doet aan de Iraanse economie, riskeert hij eveneens een toename van de politieke en sociale onrust.

In herinnering aan La Pasionaria

De eerste maal dat ik van La Pasionaria hoorde was haar toespraak voor Radio Madrid op 19 juli 1936, daags na de opstand van de generaals tegen de Republiek.

„Zij willen het Spanje van de democratie en van het volk te vuur en te zwaard tot een hel van terreur en folteringen maken. Maar ... **NO PASARAN!**”

De twee woorden maakten geschiedenis en bleven over de hele wereld voortleven als strijdkreet tegen het fascisme. Tien dagen later, op 29 juli 1936, gaf ze voor Radio Madrid een nieuwe toespraak die de spoorslag zou geven tot onze inzet in de strijd van het Spaanse volk.

„Broeders uit Zuid-Amerika, Frankrijk, België en Engeland, werkers van de gehele wereld, intellectuelen! (...) De strijd van het Spaanse volk is de strijd van een volk dat weerstand biedt tegen de misdadige aanvallen van een reactionaire bende, dat is de strijd voor de vrede, tegen de oorlogsaanstichters. Helpt ons de vernietiging van de democratie te verhinderen, want men hoeft er niet aan te twifelen dat een dergelijke vernietiging ongetwijfeld het uitbreken van de oorlog voor gevolg zal hebben...”.

Welke profetische woorden heeft ze daar niet uitgesproken.

Ik had haar nooit gezien, alleen over haar gehoord. Toen, die 1e februari 1937, verscheen ze voor ons, begeleid door de toenmalige minister van buitenlandse zaken, Alvarez del Vayo. Ze kwam ons bezoeken, waarschijnlijk omdat wij toevallig samen met de eerste Amerikaanse vrijwilligers, die het Lincoln-bataljon zullen vormen, van Figueras naar Albacete waren gereisd.

Ze heeft ons toegesproken maar ik herinner me niet wat ze zei. Ik weet zelfs niet of ik het ooit geweten heb. Wij waren te gelascineerd door haar figuur en haar legende. Zij drukte ons de hand, zij, de hartstochtelijke, de mooie vrouw met de lange zwarte haren. Zij vertrok terug naar Madrid, wij naar de slag bij de rio Jarama.

In 1985 zag ik haar terug en drukte haar voor een tweede maal de hand. We waren in Madrid ter gelegenheid van een huldebetoen aan de Internationale Brigades.

Le Pasionaria - Dolores Ibarruri werd geboren op 9 december 1895 in Gallarta (mijnstreek rond Bilbao - Spaans Baskenland). Dochter uit een mijnwerkersgezin met acht kinderen. Gehuwd met Julian Ruiz, mijnwerker uit Asturias, één van de stichters van de socialistische partij in Noord-Spanje en moeder van 5 kinderen.

Een derde maal zag ik haar terug toen in het Madrileense sportpaleis haar 90e verjaardag gevierd werd. Marc Braet was er ook bij. Haar haar was grijs geworden en haar gezicht droeg de sporen van het zware leven.

De grootheid van La Pasionaria tekende zich niet alleen af in de grote antifascistische oorlog. Je moet met haar kennis maken in de maanden die aan de oorlog voorafgingen. Je moet haar horen hoe ze in het Spaans parlement de beulen van Asturias aankloeg. Daar werden in 1934 drieduizend mijnwerkers afgeslacht en duizenden anderen gevangen genomen door de koloniale troepen en het vreemdelingenlegioen onder bevel van Franco en onder het gezag van de regering, waarvan de katholieke (?) Gil Robles premier was.

Zitting van de Cortes (Spaans parlement) - 3 april 1936 (uittreksel): „Mijnne Heren afgevaardigden. (...) ik was getuige van de smart van de Asturische moeders waarvan de kinderen voor hun

ogen gefolterd werden. Ik heb het hartverscheurende steunen gehoord van de wezen, die langs de wegen aalmoezen vroegen. Ik heb gezonde, krachtige mensen gezien die tot levende lijken gemaakt werden door de martelingen die men hen had doen ondergaan in de folterkamers van de kazernes van Pelai, in het klooster van de Aanbidders in Oviedo, in het volkshuis in Sama de Langre...”.

Op 16 juni, één maand voor de opstand van de generaals, richtte zij zich in de zitting van de Cortes tot de gewezen eerste minister Gil Robles:

„... Uw verzinsels over de verkoop van vlees van vermoorde geestelijken (...) Gij wilde met deze infame leugens het medegevoel en barmhartigheid smoren, die in de herten van de religieuze mensen voor de revolutionairen kunnen ontstaan (...) Aan alles komt een einde, mijnheer Robles. Op 16 februari heeft het volk eensgezind getuigenis afgelegd van zijn vijandige gezindheid ten opzichte van mensen die zich inbeelden met terreur en bloedige onderdrukking (...) het streven naar rechtvaardigheid te kunnen onderdrukken”.

En hoe profetisch klinkt volgende zin uit haar toespraak:

„Gij neemt geen genoegen met uw nederlaag. Gij blijft uzelf beschouwen als de haren van Spanje en tracht nu met alle u ten dienste staande middelen de resultaten van uw nederlaag lam te leggen”.

Daags na het begin van de opstand van de generaals sprak La Pasionaria voor Radio Madrid (uittreksel) - 19 juli 1936 „Werkers, anti-fascisten, arbeidend volk. Bereid u voor op de verdediging van de Republiek. Onder de leuze: „het fascisme komt er niet door, de oktoberbeulen komen er niet door (...) zullen alle krachten die trouw zijn aan de Republiek, trouw aan de wil van het volk, de verraderlijke opstandelingen verpletteren, die de door hen zo hoog verheven militaire eer door het slijk sleuren en verraden. (...) Zij willen het Spanje van de democratie en het volk te vuur en te zwaard tot een hel van terreur en folteringen maken. Maar ... **No pasaran.** Leve het verbond van alle anti-fascisten”.

Op 24 juli spreekt zij opnieuw voor Radio Madrid:

„De beulen van 1933 hebben er zich niet bij neergelegd dat zij in februari 1936 werden verslagen. (...) De strijd die zich op het gegeven ogenblik in ons land afspeelt, is de strijd van het democratisch Spanje (...) tegen de reaktionaire en fascistische krachten die in ons land een stelsel van terreur en bloedige geweldpleging willen instellen en die daarvoor de verraderlijke hulp zoeken in het buitenland”.

Ze schrijft een aangrijpend artikel in „Mundo Obrero” op 29 september 1936 bij de dood van de 18-jarige Lina Odena te Granada.

„Lina Odena zal steeds in onze gedachten leven, samen met Aida Lafuente, die zoals zij in staat was de onsterfelijkheid in de dood te vinden. De geschiedenis van Spanje heeft haar naam in steen gegrift. (...)

Zij ondernam een tocht naar de voorhoede; zij verdwaalde en kwam bij de stalling van de fascist. Zij heeft haar leven duur verkocht. Haar laatste kogel bewaarde Lina voor zichzelf. Om niet in handen van de vijand te vallen schoot zij zichzelf dood. Haar lichaam werd als een zegetekken naar Granada gebracht. (...)

Als de zegevierende klanken van de volksliederen door de straten van Granada zullen klinken, als de vlag van de zegepraal zal wapperen over het Alcazar dan zal het volk Lina Odena herdenken die haar leven gaf voor de redding van Granada...”.

Wanneer in oktober 1938 de Internationale Brigades werden ontbonden, hield zij voor het afscheidsdefilé een toespraak. Barcelona 12.10.1938.

„In de sombere, angstvolle dagen, terwijl de regeringen die zich democratisch noemen ons in de steek lieten en het misdadig niet-interventie comité de handen van de Republiek bond en ons belette ons te verdedigen zijt gij. Helden van de Internationale Brigades, tot ons gekomen (...) Onder de glorierijke republikeinse vaandels, de onafhankelijkheid van Spanje, de wereldvrede en de democratie verdedigend tegen het Duitse en Italiaanse fascisme, zijt gij met duizenden gevallen (...) Sommigen onder u gaan terug naar hun land, anderen in gedwongen ballingschap. Vertrek met geheven hoofd! Gij zijt de geschiedenis, gij zijt de legende (...) Wanneer de olifanten van de vrede zich opnieuw zullen vermengen met de lauwerkransen van de overwinning, kom dan terug!”.

Aan haar zoon, Ruben, die met zoveel andere kinderen uit het oorlogsgeweld was geëvakueerd en later de dood zal vinden op het slagveld van Stalingrad, schreef zij ... (datum onbekend).

Lieve Ruben,

Vergeef me dat ik zo lang niet heb geschreven, je weet toch wel dat ik je niet vergeef maar ik heb eenvoudig ontzaglijk veel werk te doen. Je kunt het je zelfs niet voorstellen, mijn zoon, welke verbitterde strijd er nu in Spanje plaats vindt (...) Abenias is de heldendood gestorven bij de bestorming van de kazeme 'La Montana'. Je kent de kazeme gelegen in de buurt van de 'Plaza de Espana' waar het standbeeld van Don Quichotta staat. (...)

Het is mogelijk dat wij allen in deze strijd tenonder gaan, maar wees jij sterk, mijn zoon. Denk aan onze idealen, wees bereid onvermoeid te strijden, wees bereid om je tot het einde toe voor onze zaak op te offeren. (...) Zeg aan Amelia dat ik me goed voel. Ik krijg geen berichten van vader, omdat de verblindng verbroken is. Vraag aan Amelia naar Madrid te schrijven en schrijf jij mij ook.

Aan jullie beiden, mijn liefde en mijn hoop. Tot weerzins mijn zoon! Jullie moeder die jullie meer liefheeft dan haar eigen leven, kust jullie stevig.

Dolores

Dolores Ibarruri is van ons weggegaan. 'La Pasionaria' zal eeuwig leven.

A. De Coninck

Gonzales en de democratie

De recente verkiezingen in Spanje hebben ons een beeld gegeven van de rekbaarheid van de Spaanse democratie. Op 29 oktober werd bekend gemaakt dat Premier Gonzales nipt de meerderheid behaalde met één zetel. Uiteindelijk bleek dat deze zetel met slechts één stem meer werd behaald. Er kwamen dus hertellingen in Murdië waarbij de zetel toegewezen werd aan de kommunisten en... Gonzales zijn meerderheid verloor.

Hierop vernietigde de rechtbank alle verkiezingen in deze Provincie. Resultaat het Parlement verloor negen verkozenen waarvan slechts vier voor de socialist. Gonzales had opnieuw een meerderheid. Toen werden ook de verkiezingen in de provincie Pontevara vernietigd. Hier waren er acht verkozenen waarvan vier socialist. Hierop volgde de vernietiging van Melilla, een van de twee Spaanse enclaves in Marokko zodat Gonzales meerderheid opnieuw gaan vliegen was. Toen werd getracht de verkozenen van de Baskische groep H. Batasuna. (Pro Eta) die niet volgens de normale normen hun eed hadden afgelegd te wippen, maar het Bureau van het Parlement weigerde hierop in te gaan.

Gonzales bleef dus, aan de vooravond van de investituur, zitten met 166 zetels op de 332 en dus onvoldoende voor zijn meerderheid. Een zonderling figuur kwam toen de socialist Gonzales ter hulp.

Het betreft een zekere heer Luis Mardones, de enige verkozen van een nationalistische groep uit de Canarische eilanden. Een figuur die gekend is voor zijn zigzag politiek die hem van het Franquisme naar het Centrieme bracht. Andere nationalistische minderheden, o.m. Baskische nationalist. Men flusterd dat de voor Luis Mardones betaalde prijs heel wat lager lag.

Gonzales had van zeltsprekend een tweede ronde kunnen afwachten om verkozen te worden.

Na de afstraffing door het kiezerkorps wil hij echter, met een minimum van zekerheid, zijn politiek verder zetten. De Premier verklaarde wel de uitvoering van zijn besparingsplan tot later te willen uitstellen en inmiddels een dialoog na te straven maar niemand blijkt aan deze woorden veel waarde te hechten.

Het is nu afwachten wat de tussentijdse verkiezingen (die volgens de wet binnen de drie maanden moeten plaats hebben) zullen brengen.

Gonzales 3 komt dan opnieuw voor de vuurdoop te staan wanneer hij binnen korte tijd aan het volledig hernieuwde parlement de vertrouwenskwestie zal stellen. Inmiddels kunnen we wel spreken van een zonderlinge en rekbaar Spaanse democratie.

Op - voeding

„Erst kommt das Fressen und dann kommt die Moral“ - een zinnetje uit Brecht's „Driestulversopera“, dat eigenlijk een lapidaire samenvatting is van de leer van het historisch materialisme, nl. dat de ideale bovenbouw van de maatschappij steunt op een materiële en economische onderbouw of, nog anders gezegd: het zijn maakt het bewustzijn.

Het zijn echter niet alleen marxistische sociologen, ideologen en filosofen die deze stelling onderschrijven, ook kapitalistische zakenlui zien er brood in. Letterlijk en figuurlijk. Ze hebben geleerd, niet door de theoretische studie, maar door de nuchtere cijfers van het marktonderzoek, dat er verband bestaat tussen de levenshouding van de mens en zijn manier van leven, d.w.z. van zich te voeden, te kleden, zich te ontspannen, enz. En ze trekken daar ook de conclusies uit voor hun zaken.

Dat blijkt uit een artikel, verschenen in „Belgian Business Magazine“ van maart '88. Er wordt uitgegaan van de vaststelling dat...“ op de kaart van de belangrijke maatschappelijke stromingen de rechterzijde er onmiskenbaar op vooruitgaat“. „Rechts“ is hier nu wel niet te zien in de politieke betekenis van het woord, preciezer de schrijver van het artikel. Maar hij bedoelt natuurlijk de partijpolitieke betekenis van het woord. Want als wij zien hoe de grote massa - of, anders gezegd de „zwijgende meerderheid“ - zich vandaag opstelt achter de zogezegde „traditionele waarden“, d.w.z. achter de conservatieve en reactionaire morele opvattingen, dan is die rechtse levenshouding tenslotte ook een politieke stellingname. Die uiteindelijk, hoe dan ook, haar weerslag krijgt in de politieke krachtsverhoudingen, - bij de verkiezingen bijvoorbeeld.

„De categorie 'egocentrisch ingestelde mensen', dus waar het ik-gerichte gedrag in al zijn facetten tot uiting komt, vormt momenteel 29 % binnen het hele sociale gedragstypologieën en gaat sociaal steeds zwaarder wegen“, aldus het artikel in het B.B.M. Bij de jongeren is er een opmerkelijke teruggang van de contestatiewaarden. Er wordt meer belang gehecht aan de persoonlijke geneugten, zoals geld verdienen en een gemakkelijker leven leiden. De hippies, de bloemenkinderen van de jaren '60 hebben de plaats geruimd voor de yuppies, de energieke, ambitieuze jonge middenklassers, die kost wat kost tot de top willen doorstoten.

Een sociaal engagement, een zich inzetten voor een betere samenleving, voor een milieu- of vredesbeweging is er voor hen - én voor die grote zwijgende meerderheid-massa - niet meer bij. Als er daar nog ergens sprake kan zijn van een „ideaal“, dan ligt ook dat meestal op het terrein van de gevestigde waarden: het vaderland, de godsdienst, het huwelijk (niet het gezin!), het gezag in 't algemeen... (Gelukkig, en vaak als reactie op het vorige, bestaat er ook nog een bewustte, sociaal denkende, voelende en daarnaar handelende minderheid.)

Maar, hoe dan ook, de trend van het individualistisch en egocentrisch gedrag zet zich door. Iedereen leeft meer en meer in zijn eigen wereldje en gaat zijn eigen gangetje, los van de sociale groep waar hij deel van uitmaakt, ook die van het gezin.

Nu heeft die elk-wat-wils-levensstijl uiteindelijk ook zijn implicatie op de voedings- en kledingsgewoonten en dus, via het marktonderzoek, ook op het aanbod in die sectoren. Er wordt buitenshuis gegeten, van quick-lunch tot gastronomisch. Voor de thuis-doe-het-zelfer zijn er de kant en klaargerechten, die zomaar in de oven te schuiven zijn. Ook in de kleding vinden we dit individualisme en egocentrisme terug. Ze wordt aangewend om, naar buitenuit, een imago te scheppen, om de persoonlijkheid te manifesteren, hoewel het individuentelotte toch weer gaat behoren tot een groep, een elite-groep of, beter gezegd, een groep die als elite moet overkomen. Elite door het statussymbool van de dure merkenkleding. Of vertegenwoordigers van de goede orde en - weer eens - de gevestigde waarden, door het dragen van nette, „klassieke“ kleding, met „geklede“ jas en das. Het is wel kenmerkend dat de mannetjes van rechts, zoals de Le-Penboys, net als de casuals-voetbalvandalen, vandaag hun parka, of andere knokkers-uitrusting, verwisseld hebben voor een „fatsoenlijk“ pak. Ze willen niet meer doorgaan voor gespuls en hemieschoppers; door er respectabel uit te zien willen ze ook hun politiek respectabel en acceptabel maken.

Een stukje demagogie... Maar in feite doen ze niets anders dan inspelen op de algemene trend. Een trend die zich doorzet op alle terreinen, ook op het economische. Want individualisering, privatisering en liberalisering, ze hangen in feite

allemaal aan elkaar vast. En ze leiden ook allemaal tot hetzelfde: verrechtiging. Over heel de lijn. Verrechtiging in het denken gaat samen met verrechtiging in de gewoonten, ook de eetgewoonten.

Vermindering van de collectieve voorzieningen heeft voor gevolg: verzwakking van het collectief denken en voelen en dus versterking van het individualisme. En omgekeerd. Het ene werkt in op het andere. Het is een spiraal.

Het stoppen, of - beter nog - het omkeren van dit proces is een moeilijk werk, een werk van opvoeding, van wederopvoeding eigenlijk. Dit werk kan echter wel een stevig handje toegestoken worden. Bijvoorbeeld als wij een eind kunnen maken aan de teloorgang van ons collectief leven door de voortschrijdende privatisering. Door samen te werken zullen wij ook leren samenwerken. Door samen te spelen, te leren, te eten, te rijden (met het openbaar vervoer bijvoorbeeld), zullen wij ook leren samenvoelen, samenstrijden en - in vrede - samenleven...

Jan Van Galsteren

KORTOM

Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Oost-Europa hebben de media, soms terecht, het over de bejaarde partij en regeringseiders die te lang hun stempel blijven drukken op het beleid. Een tijdige aflossing is zeker een dringende noodzaak. Het invoeren van een rotatie bij politieke topkaders, m.a.w. een vooraf afgesproken periode voor het uitoefenen van nationale verantwoordelijkheden, zou zeker in alle landen toelaten tijdig nieuwe werkmethodes en aanpak te kunnen bevorderen. Zonderling is echter dat dezelfde media bovengenoemd verschijnsel niet merken als het om het Westen gaat. We denken hierbij aan de pas verkozen Franse senaatsvoorzitter Pöcher, de tweede man na de Franse president, die reeds tachtig jaar is. De Westers gezinde president van Ivoorkust Houphët Boigny heeft eveneens deze ouderdom reeds bereikt. En dan is er de gewezen V.S.-president Reagan, de Franse president Mitterrand, premier Shamir van Israël, de voorzitter van de socialistische internationale Willy Brandt die allen reeds een goed stuk boven de zeventig zijn. En er zijn er nog. Mag hier niet over twee maten en twee gewichten gesproken worden?

Kampdagboeken

Beb Vuyck

In december '42 wordt de Nederlandse schrijfster *Beb Vuyck* samen met twee andere vrouwen en haar twee kinderen op transport gezet naar Kareës, een groot kamp in Bandoeng. Van dat groepje blijft alleen *Beb* en haar jongste zoonje over. Ze belanden samen in het barakken-werkkamp Kampong Makasar.

"Kampdagboeken" is een aangrijpend egodokument over de toestand in dit kamp.

Veen, uitgevers - 116 blz. - 450 fr.

L'URSS de Lenine à Gorbatschev

Een interessante kijk op het proces van de belangrijke wijzigingen in de Sovjetunie. Het boek bevat drie delen: de historische terugblik, een analyse van de Sovjet-maatschappij en informatie en bedenkingen bij de aan gang zijnde hervormingen. In de behandelde thema's: het economisch systeem en zijn gevolgen, de politieke instellingen en de machtsinvloeden, de maatschappij en zijn mutaties en de mensenrechten.

GRIP

Arthur Seyss-Inquart

Het leven van een Duits onderkoning in Nederland

H.J. Neuman

Een levensbeschrijving van *Arthur Seyss-Inquart*, de man die eerst behulpzaam was bij de aansluiting van zijn vaderland Oostenrijk bij Hitler-Duitsland en vervolgens, bijna vijf jaar lang, verantwoordelijk was voor het nazi-bewind in Nederland. De onverbiddelijkheid van een man die Nederland wou winnen voor de "Groot Germaanse gedachte".

Veen, uitgevers - 372 blz. - 760 fr.

Twee uitgaven in de reeks
"Op Schrijvers Voeten"

1001 Nacht in Rajahstan

Kees Ruys

In zijn "Reizen door Azië" overschrijdt *Kees Ruys*, in zijn verlangen door te dringen tot dit vreemd paradijs dat Azië is, de grens waar het vertrouwde in het vreemde overgaat en ziet zijn nuchtere verwondering omslaan in ontroering of verwondering. Hij bezoekt Indonesië, Japan,

Sarawak, Sri Lanka en tenslotte Rajahstan, India.

Veen, uitgevers - 156 blz. - 460 fr.

Joden, Moren en Christenen

Camilo José Cela

Een selectie uit de reisverhalen van de Spaanse Nobelprijswinnaar voor literatuur, *Camilo José Cela*, de belangrijkste Spaanse auteur uit het Franco-tijdperk. Hij noemt zichzelf een "zwerver" die zijn geboorteland Spanje te voet doorkruist en via zijn ontmoetingen en belevenissen zijn autentieke en humoristische indruk geeft van Spanje.

Veen, uitgevers - 176 blz. - 395 fr.

Daghanl, Daghani

Chris van der Heyden

Een bundeling van tien reisverhalen met als opvallende karakteristiek de vermenigvuldiging van werkelijkheid en verbeelding. Een greep uit de onderwerpen: de laatste Moor in Spanje, een ontmoeting met Fidel Castro in Cuba, de dood in een Boliviaanse zilvermijn ... Onder het motto "liegen om de waarheid te spreken" wilde de auteur het reisverhaal een nieuwe en diepere dimensie geven.

Uitgeverij Contact - 190 blz. - 595 fr.

John Dollar

Marianne Wiggins

Een verhaal dat zich situeert in 1918 waar een lerares, haar minnaar en een groep schoolmeisjes op een onbewoond eiland stranden.

Op een koele afstandelijke manier worden vlijmscherpe observaties gemaakt over religie, seks en klassebewustzijn.

Veen, uitgevers - 253 blz. - 540 fr.

Poolster

Martin Cruz Smith

Thriller van de auteur van *Gorki Park* met smokkel, corruptie, drugs en spionage als dragende elementen.

Uitgeverij Luitingh - 350 blz.

Rome, eeuwige stad

Prof. Dr. J.J.M. Timmers

Herziening en aktualisering van de bekende *Kosmos Kunstreisgids*.

Uitgeverij Kosmos - 272 blz. - 990 fr.

Chemische wapens

Chemische oorlogvoering staat de laatste jaren sterk in de actualiteit.

Concreet voorbeelden, algemeen gekend, zijn de conferenties in Parijs van 7 tot 11 februari 1989, de leveringen van Westerse bedrijven aan de omstreden chemische fabriek in Libië, het gebruik van chemische wapens in de Golfoorlog tussen Irak en Iran en de Europese reglementering in verband met de uitvoer van de zogenaamde precursoren voor oorlogsgassen.

De nadelen, de "voordelen", het psychologisch effect, een mogelijke indeling en de voornaamste symptomen worden in deze studietekst besproken.

HUWECO - 60 fr. (port inbegrepen).

De zwarte pest

Vital Nahon

Aantekeningen bij het ontstaan en de groei van het fascisme en het nazisme. Het nazisme is de Tweede Wereldoorlog. Het einde van de Duitse nazi-staat. De oorzaken en de gevolgen van het heropleven van nazisme en fascisme na de Tweede Wereldoorlog. De betrokkenheid van de katholieke kerk.

HUWECO - 145 fr. (port inbegrepen).

Handleiding tot overspel

Deze vlag dekt niet direct de interessantere lading. *Handleiding tot overspel* is een intelligent en vlot geschreven verhaal over alleenstaande vrouwen en hun relatie tot mannen en andere alleenstaande vrouwen.

Uitgeverij Kluwer - 595 fr.

Onze vrijheid moet bevochten worden

Oliver Tambo

Deze eerste verzameling teksten van de voorzitter van het Afrikaans Nationaal Congres bevat zowel klassieke documenten als actuele toespraken, met een voorwoord van Nelson Mandela.

Tambo's toespraken geven zijn persoonlijke opvattingen alsook de denkbeelden van het ANC weer over thema's als geweld en racisme, sancties en solidariteit. Naast de beschrijving van de historische ontwikkeling van het ANC biedt president Tambo een perspectief op een samenwerking zonder apartheid in een democratisch en niet-raciaal Zuid-Afrika.

Uitgeverij EPO - 174 blz. - 370 fr.

De Amerikaanse tabaklobby probeert via een agressieve Amerikaanse marketingstrategie door te breken op de Aziatische markten. Japan, Taiwan en Zuid-Korea waren al gezwicht voor de druk, maar Thailand blijft zich hardnekkig verzetten. Daarom overweegt Washington Thailand sankties op te leggen omdat de Thaise regering de invoer van buitenlandse sigaretten en alle reclame voor sigaretten verbiedt. Volgens de Thaise regering zijn de Amerikanen enkel op zoek naar nieuwe klanten en proberen ze vooral vrouwen en jongeren, een groep waarvan traditioneel minder dan 10 % rookt, tot roken aan te zetten. De Amerikaanse tabaklobby probeert het afnemende binnenlands verbruik te compenseren door een grotere export op een manier die binnenlands vooral vanuit gezondheidsorganisaties op veel protest stuit.

Het ziet er naar uit dat in onze maatschappij alles toegelaten is. Als er maar geld aan te verdienen is. Zo is pas een maandblad op de markt gekomen onder de titel „International Amities“, een uitgave in het Frans en het Engels met redactieadres Cergy Pontaise (Frankrijk). Het blad dat op 50.000 ex. zou verschijnen is een uitgave in kleurendruk. Hierin kan men een keuze maken uit zeventien personen (met foto e.a. gegevens) uit de hele wereld. Meestal gaat het natuurlijk over meisjes waarvan sommigen uit de derde wereld slechts 13, 14 of 15 jaar zijn. Dus minderjarigen wat door onze wetgeving verboden is. Maar en meer merkt men, ook in onze gewone kranten, hoe sommigen speculeren op de eenzaamheid van sommige mensen om hieraan een dikke stuiver te verdienen. Uhelndelijk wordt dit een nieuw soort slavenhandel.

De Franse regering voorziet de aankoop van 86 exemplaren van de nieuwe jachtbommenwerper Rafale voor de marine en 200 Rafales voor de luchtmacht tegen het jaar 1998 en 210 miljard Bfr. waarde 1990. Het gaat hier om twee verschillende typen. Op basis van een bestelling van 100 stuks kosten deze tuigen (waarde 1988) zowat 2 miljard per stuk en bij een bestelling van 600 exemplaren 1,8 miljard

per exemplaar. Frankrijk wil dus deze moordtuigen uitvoeren om de prijs te dumpen maar aan wapenfabrikanten een dikke stuiver te laten verdienen. Intussen zal het de gemeenschap zijn die betaalt en worden er op de Franse T.V. dagelijks schoolpartijen gevoerd om geld in te zamelen voor de kankerbestrijding, les „Restaurants du Cœur“ enz. Ontwapening blijkt voor de socialistische regering de minste zorg te zijn.

Tijdens een internationale milieukonferentie te Tokio verklaarde Dennis Tripak, directeur van het milieubureau van de Verenigde Naties, dat de temperatuur op aarde de komende eeuwen zal toenemen met 1,5 tot 4,5 graden en het niveau van de zeeën met een halve tot twee meter zal slijgen, zo niet snel iets gedaan wordt aan het broeikas effect. De volkeren van de derde wereld met hun snelle bevolkingsgroei en hun beperkte financiële middelen zullen hiervan de eerste slachtoffers zijn. Miljoenen mensen uit de delta's van de Ganges, de Nijl, de Mekong, de Yangtsé en de Missisippi zullen gedoemd zijn om te vluchten. Irving Mintzen van het Cen-

trum voor Wereldverandering van Maryland (V.S.) noemde het broeikas effect de meest ingrijpende gebeurtenis uit de geschiedenis van de mens.

De Duitsers van Europese of Oosterse oorsprong die zich in de Duitse Bondsrepubliek willen vestigen moeten via documenten hun „gemaans“ zijn bewijzen. Hou u vast ... de elementen die hiervoor van tel zijn werden destijds door de nazi's vastgelegd om in de bezette gebieden uit te maken wie van Arische afkomst was. Het Centrum voor Informatie over het IJse Rijk (Berlin Document Center) dat in West-Berlijn beheerd wordt door de Verenigde Staten bevestigt met hogere genoemde relatie het onderzoek van de Westduitse historicus Goets Aly. De immigratiediensten van de BRD gebruiken dus de fichier van het Commissariaat van het Derde Reich voor de vaststelling van de Duitse nationaliteit. Maandelijks worden volgens deze normen zowat 4000 raciale onderzoeken uitgevoerd voor rekening van de Westduitse autoriteiten...

Het groene kapitalisme

In de reclamewereld maken we vandaag de opmars van het Groene Kapitalisme mee. De industriële mastodonten pronken in kranten en tijdschriften met hun groen imago.

Dat eerlijkheid niet hun hoogste prioriteit is, bewijst de milieuvriendelijke advertentie in de Londen Observer van British Nuclear Fuels. Het gaat hier om de opwerkingsfabriek in Sellafield, een erkend en berucht milieuvveruiler, maar die zich door middel van reclame verkoopt als milieubeschermer. BNF gebruikt het mineraal cinnoprotiet om radio-actief strontium en cesium uit het vloeibare afval te halen.

Koptekst van de kleurenadvertentie: „Een vijf miljoen jaar oud mineraal beschermt het milieu nu“. Iedereen weet dat BNF loost op de Ierse Zee, die daardoor in ernstige mate radio-actief vervuild is. Rond Sellafield is een hoge concentratie aan leukemie bij kinderen waargenomen. De nieuwste officiële rapporten twifelen niet meer aan een verband met de opwerkingsfabriek. En waar adverteert de firma mee? Twee volle pagina's naast elkaar in Engelse zondagsbladen over de dreiging van het broeikas effect: „We hebben de kracht om het te helpen voorkomen“, meldt BNF. Nuclear Power, natuurlijk, kernenergie.

De nadelen van alle andere energievormen komen uitvoerig aan de orde; over de nadelen van kernenergie: geen woord. De groene marketing kost BNF ongeveer 200 miljoen frank per jaar. Alles gebeurt heel professioneel, via reclamegigant Young and Rubican. Andere grote reclamebureaus zijn al even actief in de groene marketing. Ogilvy and Mather werkt voor Nirex, de Engelse firma die kernafval moet gaan begraven; „veilig“ probeert de reclame de lezer over te brengen, maar geen enkele lokale overheid wil Nirex op haar grondgebied toelaten.

Het ultiem imago met een groen imago slaat blijkbaar aan. Waarom zouden mastodonten als Shell, BP, Philips, Henkel, het Yves Rocher-concern een beroep doen op topreclamebureaus om hun bedrijf in een groen kleedje te stoppen, denkt u? Robert Worcester, topman bij marktonderzoekbureau Moris „Zeven van de tien mensen in een algemene sreekproef zeggen: een bedrijf dat een goede reputatie heeft, zal geen slechte producten verkopen“. Maar Worcester nuanceert dat ogenblikkelijk: „Het is twijfelachtig of die mensen daarin gelijk hebben. Maar zo nemen zij het waar, en met die waarneeming moeten wij werken“. (en geld verdienen, maar dat vertelt hij er niet bij.)

J.V.H.

Aankondigingen

Dialogavonden voor Vrede v.z.w.

OOSTENDE

Vrijdag 19 januari om 20 uur:

"De verkiezingen in Nicaragua" - informatie-avond met dia's door **Georges SPRIET**, stafmedewerker VREDE vzw.

Trefcentrum "Het Baken", Fortuinstraat 18bis, 8400 Oostende

GENT

Dinsdag 13 februari om 20 uur:

"De schuldenlast van de Derde Wereld" door **Filip BERGER**.
Châlet 't Skulzeken, Sluizenkaai 2, 9000 Gent (o.v.).

OOSTENDE

Zaterdag 24 februari:

VREDESOUPER met video "Viering 40 jaar VREDE", kwis, gezellig samenzijn, enz. Gastspreker: **Guis Srijkers**.

Trefcentrum "Het Baken", Fortuinstraat 18bis, 8400 Oostende.

DEURNE

Zaterdag 27 januari om 14 uur:

Debat: "De politieke evolutie in de S.U. en Oost-Europa. Perestrojka: Uitverkoop van waarden?" met **Wies Jaspers**, Jaap

Knuithof, Harry Van De Berg en Walter Bastaerts.

H.V.C., Cogelsplein 2, Deurne.
Org.: Huwaco.

DEURNE

Woensdag 21 februari om 19.30 uur:

Peruviaanse film "Juana", C.C. Rix, de Grijspeersstraat 82, Deurne.

Org.: F.O.S.

BERCHEM

Zondag 4 maart

INTERNATIONALE VROUWENDAG
Cultureel Centrum Berchem - Driekoningsstraat 126.

Programma (14 u. tot 18 u.): totaalspektakel, praatkafé, forum, talkshow over vrouwenstrijd in de Derde Wereld, informatiemarkt, tentoonstelling - kinderopvang voorzien.

Org.: Vrouwankomitee 8 maart.

Werkbrigade Nicaragua

Deze zomer organiseert Vrede voor de eerste keer een bouwbrigade naar Nicaragua.

We vertrekken op 1 juli en komen terug op 29 juli 1990.

Er zal een kleine drie weken gewerkt worden, waarschijnlijk zullen we een schootje bouwen, of een gezondheidspost...

Er zijn kontakten voorzien met vakbonden en volksorganisaties, plaatselijk en nationaal.

De totaalprijs zal om en bij de 50.000 fr. liggen.

Inschrijvingen moeten binnen zijn voor eind februari.

Wie nog niet zeker is te kunnen meegaan, schrijft zich toch best af in.

Na 1 maart gaat de deur jammer genoeg dicht. Uitstappen kan dan nog wel, instappen niet meer.

De inschrijvingen kunnen schriftelijk of telefonisch gebeuren op het secretariaat van Vrede vzw - Knokkestraat 44 - 9000 Gent - tel. (091) 21 18 39 (vragen naar Georges Spriet).

"Ontgoocheltoeren" - Leen Persijn

De nieuwe schitterende LP van Leen Persijn kan nu nog besteld worden bij Vrede vzw door storting van 410 fr. + 60 fr. port op prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw - Gent met vermelding "Ontgoocheltoeren".

"Overlijdensbericht" van Amnesty International

In dankbare herinnering aan
Julio MUNOZ OBATOLA

Manuel SEPULVEDA SANCHEZ

José PENA MALTES

Gonzalo FUENZALIDA NAVARRETE

Alejandro PINOCHET ARENAS

verdwonen in Santiago, Chili - september 1987.

A.I. (lokale groep 141, Gent) hoopt dat de familie van verdwonen gevangenen dergelijke rouwberichten niet zal moeten plaatsen. Enkel de aandacht van de internationale publieke opinie kan ervoor zorgen dat deze 5 personen die het laatst in de handen van politie of leger werden gezien, levend worden teruggevonden.

OPROEP

Ook dit jaar organiseert Vrede vzw terug tweedehandsbeurzen. Uw tweedehandskleding, schoenen, enz. blijven dus welkom op ons secretariaat!

Nationaal Colloquium

"Oost-West relaties. Konfrontatie of ontspanning?"

Zaterdag 17 februari - 9.30 uur tot 17.30 uur

Zaal A.C.V. - Plettingstraat 19 - Brussel

Programma

1. Politieke problemen

Willy COURTEAUX - Journalist
Youri RUBINSKI - Politiek Raadgever
S.U.-ambassade Parijs
plus een derde spreker.

Bernard ADAM - Directeur GRIP
plus een derde spreker

Openingstoespraak - Raymond COUMONT

Voorzitters - Wies JESPERS, Jean VERSTAPPEN en André DE SMET.

Simultaanvertaling is voorzien.

Er is mogelijkheid voor middagmaal.

Aandeel in de kosten: 100 fr.

2. Economische problemen

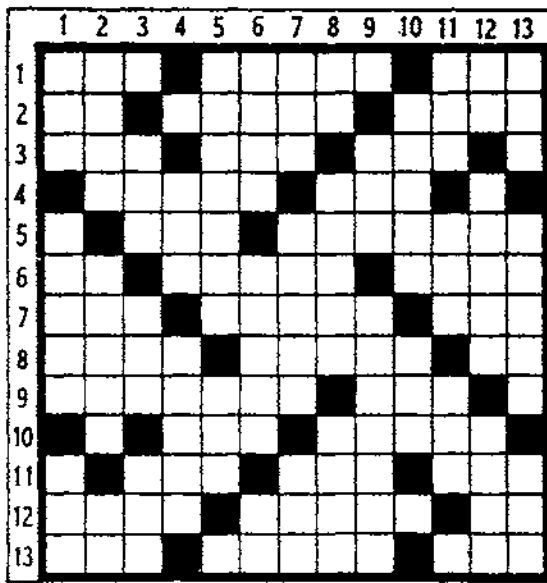
François MARTOU - Voorzitter
M.O.C.
Jacky NAGELS - Prof. Economie -
V.U.B.
Jo COTTENIER - Auteur.

Inschrijven kan bij de organisatoren:

L.K.O.V.E., Rencontres pour la paix,
Vrede vzw.

3. Militaire problemen

Lucien BOLLAERT - redaktiesekretaris
VREDE

Horizontaal:

1. Vliegende schotel - Franse historica (Vrede nov. '89) - Germaanse bosgod; 2. Fr. pers. vnw. - bot - stokjesvlees; 3. Plezier - herenjas - sierstuk; 4. Vlasbinden - brandgang in bos; 5. Zo staat er (Lat.) - ... jaar VREDE; 6. Boven - stadje in Henegouwen - vasthoudend; 7. Bergovergang - zetel v.e. vorst - Belgische unief; 8. Ondeugend grappig - Europees volk - pers. vnw.; 9. Stekelvinnige zeevis - stadsgracht; 10. Zijriv. v.d. Rhône - politiebeambte; 11. Randgemeente v. Luik - voordien - zoen; 12. Pools premier in '39 (Vrede nov. '89) - orgaan met wortels - masthout; 13. Gesloten - vriend v. Steven Biko (Vrede nov. '89) - jong schaap.

Vertikaal:

1. Nachtroefvogel - lidstaten v.d. NAVO + Japan en Australië (Vrede nov. '89) - vloeit terug; 2. Zoontje v. R. Allaert (Vrede nov. '89) - Pool - twee kinkers; 3. Onderricht - dood lichaam - tennistern; 4. Brander v.e. oliestel - ziek; 5. Omdat honger 'n... is - vordering; 6. Familied - aarden vazen - riv. in Italië; 7. Eveneens - snaarinstrument - bevrijdingsbew. in Midden-Oosten; 8. Klein kind - hoogste mannenstem - stad in Roemenië; 9. Hulde - op geen enkele plaats; 10. Geneefse onderhandelingen (Vrede nov. 489) - ontkenning; 11. Niet eerder dan - deel v.e. boom - fuikopening; 12. Nam voedsel - geluid v.e. kat - Vlaams zanger; 13. Vangtuig - vest zonder mouwen - voor naam v. Nujoma (Vrede nov. '89).

N.B.: de ij telt voor één letter.

Oplossing van ons vorig**Kruiswoordraadsel:**

```

M R - M M O R E E L S - T N
C O N D - M O O D B R O I - S E T - G A T E L
D D - B O A O - D O B R O E I - S E T - G A T E L
R O G I S T - O Z O N - E R O T I E K -
T - F E N - E R O T I E K -
  
```

De volgende deelnemers stuurden een juiste oplossing in: E. Zwaenepoel uit Koekelare, R. Giesberts uit Neerharen, P. Antoine uit Deume, P. De Coster uit Deume, G. Frederix uit Gellik, G. Syts uit Drongen, V. Cantens uit Antwerpen en J. Pieters uit Bredene.

Mag een boek ontvangen: V. Cantens - Antwerpen
 Stuur uw oplossing **vóór 15 februari 1990** aan Leo Oostvoels, Oude Heirbaan 143 te 3760 Lanaken.

25 jaar geleden in vrede**De oorlog in Viëtnam en wij**

Met de trapsgewijze ontwikkeling van de militaire interventie in Zuid- en Noord-Viëtnam zijn we, sinds enkele maanden, in de zeer gevaarlijke periode van de warme oorlog gestapt.

Onze lezers kennen de systematische ontwikkeling van deze wenteltrappolitic. Economische en politieke druk en openlijke inmenging van de USA, militaire steun, inzetten van de "adviseurs", rechtstreeks militair ingrijpen... en voor het volk, alle zegens van de westerse beschaving - na-

palmbommen... gas... terreurbombardementen... tot de meest originele martel- en moordpartijen.

Niemand kan hier nog zijn verantwoordelijkheid ontgaan. De strijd die niet kan ontweken worden heeft "vrede" als inzet.

Met verdubbelde krachten moeten we het aan diegenen - zoals Spaak en onze regering - duidelijk maken dat wij van hen, die vermenen in onze naam te mogen spreken, niet kunnen aanvaarden dat we

onvoorwaardelijk als schoothonden achter de USA aan lopen.

Ook van hen eisen we dat ze hun verantwoordelijkheid opnemen en initiatieven treffen voor de vrede.

Er is geen andere oplossing dan de onmiddellijke stopzetting van de Amerikaanse militaire interventie en de erkenning van de akkoorden van Genève.

januari 1965

**WINTERVAKANTIE
ALLES INBEGREPEN
IN
TSJECHOSLOVAKIJE**

KROKUSVERLOF — PER VLIEGTUIG

LOOP- EN ALPIJNSE SKI
WANDELINGEN IN
SPINDLERUV MLYN

van 24/2 tot 3/3/90
PRIJS: 17.750 FR
KINDEREN KORTING

VERBLIJF IN HOTEL POCHODEN
SAUNA - ZWEMBAD - MASSAGE

INLICHTINGEN & INSCHRIJVINGEN:
WORLD OVER/VOLKSTOERISME NAT. FED.
M. Lemonnierlaan 117 - 1000 BRUSSEL - (02) 512 86 12
VERGUNNING: CAT A 1480

Flight with **CSA**

HERDENKINGSREIS
45ste VERJAARDAG van de
BEVRIJDING van de KAMPEN

PER TOURINGCAR

ERFURT
BUCHENWALD
WEIMAR
NORDHAUSEN
DORA
BLANKENBURG
LANGENSTEIN
GARDESLEGEN
MAGDEBURG

PRIJS: 14.100 fr.

Volpension - inclusief
taksen en visumkosten

AANTAL PLAATSEN BEPERKT

REISEBURO

der Deutschen
Demokratischen Republik

gentse

offsetdrukkerij

Pijndersstraat 28

goff

9000 GENT

- Affiches
- Brochures
- Tijdschriften
- Boeken
- Omslagen, Briefhoofden...

Snelle en verzorgde afwerking !

Tel. (091) 25 02 59

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
Hifi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de speciaalzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

VREDE - INDEX JAARGANG NR. 32 - 1989

ONDERWERP	MAAND	PAG.	ONDERWERP	MAAND	PAG.
AFRIKA			EUROPA		
- Namibië	jan.-febr.	14	- West-Duitsland: extreemrechts in de lift	mei-juni	26
- Afrika aan de rand van de afgrond	jan.-febr.	27	- Tsjernoby: een verjaardag	juli-aug.	27
- Zaïre - België: 1-1?	maart-apr.	7	- Welke ommakeer in de DDR?	nov.-dec.	15
- Het NCOS en Zaïre	maart-apr.	10	INTERVIEW		
- Namibië op weg	mei-juni	27	- Donder Dumlugöl	jan.-febr.	23
- Zaïre: einde van een incident?	sept.-okt.	8	- Hugo Ongena	maart-apr.	13
- Namibië: de onafhankelijkheid wenkt	sept.-okt.	25	- Chépita Fourrier	mei-juni	14
AZIË			- Dr. F. Moreels	sept.-okt.	10
- Een Aziatische reus op leren voeten	mei-juni	23	- Raf Allaert	nov.-dec.	22
- Samenwerking tegen Afghanistan	mei-juni	24	LATIJS - AMERIKA		
- Afghanistan: de val van Jalalabad	sept.-okt.	25	- El Salvador 1989: opening naar vrede?	maart-apr.	11
- Naar een oplossing voor Kampuchea	sept.-okt.	29	- Nicaraguaanse kontra's luiden doods klok	maart-apr.	12
BEWAPENING & ONTwapENING			- El Salvador: bloedbad in de arena	mei-juni	25
- De rekbare cijfers van de NAVO	jan.-febr.	5	- Panama: sabelgerinckel tegen Noriega	juli-aug.	23
- B.R.D. en Turkse brigade	jan.-febr.	9	- El Salvador - reiservaring	juli-aug.	24
- Geen kernschepen in onze havens	jan.-febr.	10	- Brazilië - het Amazonewoud	juli-aug.	16
- Neen aan de wapenhandel	jan.-febr.	11	- Einde van de oorlog in Nicaragua?	sept.-okt.	28
- Chemische wapens: int. seminarie	maart-apr.	4	- Na Tala: vredesvoorstellen van het FMLN	nov.-dec.	27
- NAVO-opleiding naar Florennes	maart-apr.	22	MENSENRECHTEN		
- 16 april: massabetoging	mei-juni	5	- Verjaringen en verklaringen	jan.-febr.	13
- Moderniseren ... jawel, maar wat?	mei-juni	7-9	- Dulvelsverzen en Khomeini	maart-apr.	18
- SDI waanzin	mei-juni	8	- Keizer Hirohito begraven	maart-apr.	23
- Minder militaire uitgaven, meer sociale rechtvaardigheid	mei-juni	10	MIDDEN - OOSTEN		
- 40 jaar NAVO-top	juli-aug.	5	- Israël meer en meer geïsoleerd	jan.-febr.	16
- De Europese wapenhandel	sept.-okt.	6	STANDPUNTEN		
- Ontwapeningsdoorbaken op alle fronten	nov.-dec.	8-12	- De Chinese tragedie	juli-aug.	11
DERDE WERELD			TERUGBLIK		
- 11.11.11-resultaten + andere cijfers	mei-juni	13	- 200 jaar Franse revolutie	maart-apr.	28
- Grondstoffen-thema van het NCOS	nov.-dec.	13	- 40 jaar NAVO	mei-juni	28
- Schuldenlast van de Derde Wereld	nov.-dec.	15	- Maximilien Robespierre	sept.-okt.	31
DOSSIER			- 1939: het Pact	nov.-dec.	30
- Kiezen of delen (verkiezingen in de wereld)	jan.-febr.	19	UITKLIK		
- De NAVO, militaire verhoudingen in Europa	maart-apr.	19	- Het westen en de perestrojka	jan.-febr.	4
- Bereikt de dooi Wenen?	mei-juni	19	- Welke toekomst voor Afghanistan?	maart-apr.	4
- De nieuwsmedia	juli-aug.	19	- Welk Europa morgen?	mei-juni	4
- Onderhandelingen: „Goed gestart ?...“	sept.-okt.	17	- Een globaal defensieconcept	juli-aug.	4
- Het kind van de rekening	nov.-dec.	17	- Het Oosteuropes avontuur	sept.-okt.	4
EDITORIAAL			- Vragen over de toekomst	nov.-dec.	4
- Gaan woorden maar daden	jan.-febr.	3	VREDESEKONOMIE		
- Alle hans aan dek	maart-apr.	3	- Een vredesgericht industrieel beleid in ekologisch perspectief	maart-apr.	24
- Dank zij de inzet van de vredesbeweging	mei-juni	3			
- Nieuwe kansen benutten	juli-aug.	3			
- Bedenkingen rond de vredesbeweging	sept.-okt.	3			
- 40 jaar VREDE	nov.-dec.	3			

● President Mitterrand werpt zich bij internationale ontmoetingen graag op als de "grote" verdediger van de belangen van de volkeren van de derde wereld.

Nu blijkt dat b.v. de privé giften via de Franse N.G.O. tussen 1981 en 1986 slechts 325,5 miljoen frank vertegenwoordigen tegenover 745 miljoen frank voor Nederland, 904 miljoen frank voor Groot-Brittannië en 2.447 miljoen frank voor de B.R.D.

Volgens een door de OESO opgesteld rapport waarin de vergelijkingen worden gemaakt met het nationaal produkt van ieder land ziet het er als volgt uit: Italië 0,001 %, Frankrijk 0,0009 %, België en Denemarken 0,01 %, Groot-Brittannië 0,03 %, B.R.D. 0,05 % en Nederland 0,07 %.

Globaal wordt vastgesteld dat de privé hulp via de N.G.O. die in 1986 met "Band Air" een hoogtepunt bereikte sindsdien met 30 % gedaald is. Daar waar in 1985 zowat 72 % naar de derde wereld ging is dit in 1987 gedaald tot 56 %-gezien nu meer aandacht geschonken worden aan de "nieuwe armoede" in eigen land.

● Wie er nog moest aan twifelen dat de V.S. er bij zijn internationale betrekkingen steeds een zonderling standpunt op na houdt geven we volgende feiten tot overweging: op de sinds 1946 tot 1975 7.000 internationale akkoorden die mede door de Verenigde Staten uitgevaardigd zijn en normaal moeten toegepast worden, werden er slechts 411 door de Amerikaanse senaat geratificeerd. Dit moet nochtans met een 2/3 meerderheid door deze instelling goedgekeurd worden (bron Le Monde).

Op de door het in 1919 opgerichte Internationaal Arbeidsbureau (aangesloten bij de Verenigde Naties met zetel te Genève waarvan de Belg Hansenne voorzitter is) 168 opgestelde conventies werden er door de V.S. slechts 9 geratificeerd (Bron Le Monde Diplomatique)...

● Sinds geruime tijd regent het in Frankrijk financiële schandalen. Meestal gaat het om valse facturen die, door bemiddeling van Parlementairen of Burgemeesters werden opgesteld met de bedoeling miljoenen franken naar de partijkassen door te sluisen. Zo kwamen opvallende schandalen aan het licht in Marseille, Nice, Toulon, Aix, Avignon, Nancy en elders waarbij Gaullistische, liberale en socialistische verkozenen in beschuldiging werden gesteld. Gerard Monate, een socialistisch militant, erkende zelf via het

studiecentrum Urba Technic 20 miljoen FF. in de presidentskampagne van F. Mitterrand te hebben geïnjecteerd. Deze schandalen zijn nu allemaal verleden tijd. Er is, onder goede vrienden, de spons over geveegd. In het kader van een regeringsvoorstel tot directe financiering van de kieskampagnes werd op voorstel van de socialistische regering de amnestie gestemd (met 283 tegen 168) voor alle misbruiken die werden gepleegd vóór 15 juni 1989. Dat noemen deze heren democratie. En dit in het jaar dat men de Franse revolutie van 1789 herdenkt met zijn ordewoord "Vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid". Om van te waagen!

● Regelmatig worden door regeringsleiders en in de media verklaringen in de mond van Lenin gelegd om hun eigen standpunt kracht bij te zetten. Zo wordt regelmatig beweerd dat Lenin ooit "Linkse progressieven en sociaal democraten nuttige idioten" zou hebben genoemd. Een ander gebruikt citaat is "De kapitalisten zullen ons het touw verkopen om hen mee op te knopen". En ... zo gaat het verder.

Twee Amerikaanse hoogleraren Paul Boller en John George zijn op zoek gegaan naar de juistheid en de oorsprong van hogergenoemde e.a. verklaringen, en hebben er nergens een spoor van gevonden. Ze verzamelden deze informatie in een boek "They never said it" dat kortelings verschenen is. Hierin stellen ze vast dat onder het trefwoord Lenin niet minder dan vijftientig vervalste, niet korrekt geciteerde of aan verkeerde personen toegeschreven uitspraken voorkomen. En ... zo wordt een leugen steeds maar herhaald tot het als een waarheid in de hoofden van de mensen achterblijft...

● Ronald Reagan was een specialist in dit soort dingen. Zo verklaarde hij dat Lenin die in januari 1924 stierf het zelfde jaar nog gezegd zou hebben "Eerst zullen we Oost-Europa veroveren, dan de massa's van Azië, daarna omsingelen we de Verenigde Staten, het laatste bolwerk van het kapitalisme. We zullen dit land niet moeten aanvallen: het zal als een rijpe vrucht in de schoot vallen". In de V.S. is dit een van de "populairste" uitspraken en Reagan citeerde haar dan ook herhaaldelijk o.m. nog in de lente 1985. Amerikaanse specialisten die jaren tevergeefs naar de vindplaats van deze uitspraak hebben gezocht kwamen tot de ontdekking dat ze gebruikt werd door een zekere M. Gontsjarov, die uit de Sovjetunie was overgelopen, - die deze uitspraak aan Lenin toe-

schreef - op 14 juli 1954 voor de subcommissie Veiligheid van de Amerikaanse Senaat. Niet fraai vanwege een President om dergelijke methodes te gebruiken.

● Imre Porsgay, een van de belangrijkste leiders van de nieuwe Hongaarse Socialistische Partij verklaarde in de uitzending van de Franse T.V.-keten "Antenne 2 - Het uur van de waarheid" dat de verkoop van genationaliseerde bedrijven aan vreemde ondernemers een werkloosheidsgraad voor gevolg zal hebben van 4 à 5 % van de actieve bevolking, d.w.z. zo'n 200.000 arbeiders.

Brinliss Geremek, voorzitter van de parlementsgroep van het Poolse Solidariteit, verklaarde van zijn kant op 17 dec. voor de "Grand jury Le Monde - R.T.L." dat niemand het potentieel aantal werklozen kan voorzien dat het gevolg zal zijn van de nieuwe economische maatregelen. Niettemin verklaarde hij dat dit zou kunnen oplopen tot tussen de 300.000 à 1 miljoen. Als we het goed begrepen hebben zal het dus slechter moeten gaan om beter te worden ... Het Internationaal Monetair Fonds (I.M.F.) heeft dit reeds duidelijk gemaakt. Warschau stemde via de ondertekening van een akkoord met het I.M.F. toe in een vermindering van 20 % van het gemiddeld reële inkomen van de bevolking...

● De linkse Franse Socialistische Partij P.S.U. is dood. Ontbonden. Vele jaren stelde deze partij zich links van de Franse socialistische partij, beschouwde zich als het geweten van de socialistische beweging en voorstander van een derde weg tussen "kommunisme en kapitalisme". De PSU gaat in april 1990 toch nog de dertigste verjaardag vieren van zijn stichting. Alle gewezen PSU-revolutionairen, die intussen elders hun weg hebben gezocht, en gevonden, zullen er welkom zijn. Naast Pierre Mendès France, Alain Savary, Eduard Depreux en Charles Piaget die van uit de hemel op het goede verloop zullen waken worden er illustere figuren verwacht die vandaag in de socialistische of zelfs rechtse partijen aan de top zitten. We citeren: Michel Rocard, Jean Popere, Charles Hernu, Pierre Beregovoy, Gilles Martinet, Jack Lang, Jean Le Carrec, Brice Lalonde, Marcel Debarge, Lionel Jospin, Huguette Bouchaudeau, Edmond Maire, Claude Mahuret, enz., enz. Alleen François Mitterrand zal slechts op eigen initiatief kunnen komen gezien zijn toetreding destijds geweigerd werd...

Het kan verkeren zei Bredero.